

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALENCIA

DIPLOMATURA EN GETIÓ I ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

Treball Fi de Carrera

ANÀLISI DEL SISTEMA
ARXIVÍSTIC DELS MUNICIPIS
DE LA
VALLDIGNA
(SIMAT, BENIFAIRÓ,
Tavernes i
Barx)

Alumno: Jordi Alario Ferrando.
Director: Vicent Giménez Chornet

Valencia, Julio de 2016

Agraïments:

Vull manifestar el meu agraïment a tota la gent que m'ha ajudat a fer aquest PFC, des de l'arxiver Gonçal Benavent fins al meu director del Projecte Final Carrera, Vicent Giménez Chornet, així com a la meva família i als meu companys d'universitat. També va dirigit a tota la gent que avui no està entre nosaltres. Però sobretot, a Pilar Alario, pels grans consells i a Vicent Mansanet per ajudar a corregir aquest treball.

ÍNDEX	5
1. Introducció	11
1.1. Resum	11
1.2. Objecte del TFC i justificació de les assignatures relacionades	13
1.3. Objectius	15
1.4. Metodologia	17
1.5. Capítols i assignatures relacionades	19
1.5.1. Capítol	19
1.5.2. Assignatures relacionades	22
1.6. El municipi (definició)	25
2. Context: els arxius de la Valldigna.	62
2.1. Comarca de la Safor	62
2.2. Mancomunitat de la Safor	63
2.2.1. Servei Mancomunat d'Arxius de la Safor	64
2.2.2. Creació del Servei Mancomunat d'Arxius de la Safor	68
2.3. La vall de la Valldigna (descripció, clima, geografia, etc.)	74

2.3.1. Simat de la Valldigna. Descripció geogràfica, climàtica, cultural, etc.	84
2.3.2. Benifairó de la Valldigna. Descripció geogràfica, climàtica, cultural, etc.	92
2.3.3. Tavernes de la Valldigna. Descripció geogràfica, climàtica, cultural, etc.	97
2.3.4. Barx. Descripció geogràfica, climàtica, cultural, etc.	105
3. <u>Els arxius de la Valldigna (història)</u>	112
3.1. Simat de la Valldigna	112
3.2. Benifairó de la Valldigna	116
3.3. Tavernes de la Valldigna	119
3.4. Barx	122
4. <u>Anàlisi de la realitat arxivística a la Valldigna.</u>	126
4.1. Proposta i justificació del qüestionari (per què, com, per a què)	126
4.2. Anàlisi del resultat del qüestionari realitzat en els quatre municipis de la Valldigna	127
4.2.1. Simat de la Valldigna	127

4.2.2. Benifairò de la Valldigna	129
4.2.3. Tavernes de la Valldigna	131
4.2.4. Barx de la Valldigna	133
4.3. DAFO (fortaleses i debilitats)	135
4.3.1. Anàlisi Intern	137
4.3.2. Anàlisi Extern	146
5. Proposta de millora.	149
5.1. Proposta de gestió	150
5.2. Instal·lacions	156
5.3. Web	162
6. Conclusions	169
Bibliografia.	180

- Preguntes qüestionari. Arxiu Municipal _____ **183**
- Presentació de sol·licitud de preguntes a l'edifici de la Mancomunitat de la Safor. Servei Mancomunat d'Arxius. _____ **184**
- Sol·licitud d'instància Arxiu de Simat de la Valldigna _____ **185**
- Sol·licitud d'instància Arxiu de Benifairó de la Valldigna _____ **186**
- Sol·licitud d'instància Arxiu de Tavernes de la Valldigna _____ **187**
- Sol·licitud d'instància Arxiu de Barx _____ **188**
- Instància realitzada en l'Arxiu Històric de Gandia _____ **199**
- Informació de l'arxiu municipal de Potries _____ **190**
- Revista *Compactus* _____ **192**
- Informació del llibre de festes de Simat de la Valldigna (2004) _____ **194**
- Presentació del llibre del Servei Mancomunat d'Arxius _____ **196**
- Article Gonçal Benavent _____ **197**
- Horari de visita i feina d' arxiver de Gonsal Benavent any 2010 _____ **198**

1. Introducció

1.1 Resum

Aquest Projecte Final de Carrera té com a finalitat explicar el sistema arxivístic dels quatre pobles de la Valldigna: Simat, Benifairó, Tavernes i Barx. Tant les seves forteses com les debilitats. Quant a les forteses, hi explique els aspectes forts i com mantenir-ne el nivell, mentre que en el cas de les debilitats, explique quines són aquestes debilitats i com millorar-les.

Aquests quatre municipis tenen, igual que tots els pobles, diferències com ara la geografia, cultura, economia, etc. Però tenen una cosa en comú, una història en comú i un arxiu municipal. Per desgràcia no tots els municipis tenen el mateix arxiu. Per exemple, Tavernes és una ciutat i el seu arxiu és més gran que el de la resta de pobles de la Valldigna.

També cal dir que al llarg de la història diversos fets van fer que molt arxius hagen quedat molt deteriorats. A Simat, per exemple, hi hagué terratrèmols que va afectar diversos edificis (entre els quals hi ha el Monestir de Santa Maria de la Valldigna), així com altres fets actuals, com és la Guerra Civil espanyola, on una gran quantitat de document foren destruïts, desaparegueren o van ser confiscats i portats a l'“Archivo de Guerra de Salamanca”. Aquets i molt altres fets i motius han fet que molta documentació important hi haja desaparegut.

En els quatre pobles que formen la Valldigna hi ha arxius que són més nous, com és el cas de Simat, en què la documentació data des de el 1900, i n'hi ha d'altres que són més antics, com és el cas de Tavernes de la Valldigna, on hi ha documentació des de 1704. Tots tenen, però, una cosa en comú, que no és cap altra cosa que tenir un arxiu que s'ha de saber utilitzar d'una forma correcta i també que el manteniment de tots aquest arxius ha de fer-se de la manera més correcta.

La meua feina és analitzar els arxius que tenen els quatre pobles amb l'ajuda de l'arxiver de la Mancomunitat de la Safor, Gonçal Benavent, de l'arxivera de l'arxiu de Tavernes de la Valldigna i del meu director de Projecte Final de Carrera (Vicent Gimenez Chornet), i fer una anàlisi del arxius del quatre pobles que integren la Valldigna.

Els quatre pobles s'anomenen Valldigna perquè segons compta la llegenda, en el segle XIII el rei Jaume II el Just anava cavalcant per les comarques meridionals de València i va passar per la Vall d'Alfandec. El rei es va quedar meravellat de la bellesa del paisatge i va dir: "Pare abat, fixeuvos quina vall més rica i ubèrrima. De la muntanya fins a la mar és un verger. Vet ací un lloc adequat per a establir un monestir del vostre orde cistercenc". L'abat Bononat va contestar distretament al monarca el següent: "Vall digna d'un monestir", amb la qual cosa rebatejà aquest indret. "Vos li acabeu de donar el nom –digué el rei Jaume II–. Aquesta vall serà anomenada, d'ara en davant, VALLDIGNA, i el monestir que vós hi assentareu, amb el monjos del vostre orde de Santes Creus, a honor de Santa Maria, serà anomenat Monestir de Valldigna". I és d'aquesta manera que va nàixer el nom d'aquesta vall.

1.2 Objecte del Treball Final de Carrera

Al llarg de la nostra vida produïm una gran quantitat de documentació. Tota aquesta documentació és, en algunes ocasions, rutinària, però d'altres no ho és. El mateix passa amb la documentació que es genera en una institució o una organització (tant pública com privada). Es genera documentació quan iniciem una activitat, mentre es du a terme i també quan finalitza.

Ens agrada o no, sempre estem generant documentació tant directament com indirectament; per exemple, al sol·licitar una beca, al pagament de multes, quan ens comprem un cotxe, etc., però tota aquesta documentació no té el mateix valor. També direm que hi ha documents que s'utilitzen diàriament i uns altres que no, alguns d'ells els necessitarem una vegada a l'any i també hi ha uns altres que emprarem una sola vegada a la nostra vida.

A l'hora de decidir quina informació es considera important i quina no, s'han de complir unes taules d'avaluació perquè els documents que no siguin importants pugen ser destruïts d'una forma segura i conservar-ne aquells que es consideren que tenen un valor important. El motiu no és un altre que evitar l'acumulació de documentació innecessària als arxius.

Un municipi produeix una gran quantitat de documentació, per això ha d'haver-hi lloc on es pugui emmagatzemar la documentació important i que en un futur pugui ser consultada, ja sigui per investigadors o per gent que simplement busca informació. Eixe lloc ha de tenir unes mesures de seguretat que garantisquen la integritat dels documents, i un personal qualificat i que sigui coneixedor del treball. La persona encarregada d'aquesta feina no és cap altre que l'arxiver que tinga el propi municipi.

Les institucions o organitzacions (tant públiques com de privades) tenen dipòsits documentals per a conservar aquella informació que per la seva naturalesa es considera d'un gran valor. Per desgràcia, hi ha documents que per motius de seguretat no són accessibles a tothom.

Aquest Projecte Final de Carrera se centra en el sistema arxivístic de la Valldigna.

1.3 Objectius.

Un municipi, al llarg de la seva vida, produeix una gran quantitat de documentació, des de permisos, impostos, taxes i un llarg etcètera. Ara pensem en la documentació que genera un municipi qualsevol en un període de temps, com per exemple un any.

Tota la feina que fa el funcionari d'un ajuntament va acompanyada de documentació que realitza; l'administració municipal genera una gran quantitat de documents amb informació de tot tipus, tant personal com general, així com si va dirigida a persones, empreses o organitzacions. Però la pregunta que s'ha de fer és: el document que ha tramitat aquest funcionari, és tant important com per a guardar-lo en un arxiu?

La persona encarregada a d'analitzar, valorar el document, catalogar i custodiar-lo a l'arxiu del municipi, no és cap altra que una persona que tinga els coneixements necessaris per a realitzar aquesta feina, i aquest professional no és cap altre que l'arxiver.

Per això, els arxius dels pobles de la Valldigna contenen informació de tots els documents que s'han generat al llarg de la seva historia, però aquesta documentació no només es centra en els habitants d'aquest municipis.

En aquest projecte final de carrera vaig a analitzar els arxius dels quatre pobles que formen la Valldigna, saber quins són el punts forts i dèbils, les fortalises (els aspectes positius i explicar com mantenir-los al seu nivell), com les debilitats (explicar quines són i com es poden millorar). Aquestes debilitats i fortalises no han de ser necessàriament els mateixos en tots els quatre; per

exemple, l'arxiu de Benifairó de la Valldigna pot tenir punts forts i punts dèbils diferents a l'arxiu de Barx.

1.4. Metodologia

La meva primera feina va ser trobar els arxivers dels municipis investigats. La meva sorpresa fou que dels quatre municipis que formen la Valldigna, tres (Simat, Benifairó i Barx) tenen un conveni amb una organització que es diu Servei Mancomunat d'Arxius (concretament amb el Servei Mancomunat d'Arxius) i que Tavernes fa uns anys que ja no té contractat aquest servei.

Més endavant vaig quedar amb l'arxiver, que em va demanar havia fer una sèrie de sol·licituds administratives perquè m'autoritzés a entrar en els arxius i fer la meva feina, així com també tindre el permís de les autoritats municipals (alcaldes, secretaris i regidors de cultura).

Una vegada fetes les sol·licituds corresponents i amb els permís de les utoritats locals, em vaig concentrar an fer els apartats, punt per punt, posant-hi un especial esment en tot el que es referia a la feina d'investigació i localització de documents.

Després dels tràmits administratius i polítics, vaig començar a buscar informació dels arxius. Els arxivers Gonçal Benavent i Carmen Vidal Blasco, em van proporcionar la informació que els demanava, si tenia qualsevol dubte podia consultar-los, i en diverses ocasions els vaig poder entrevistar. Amb l'ajuda del meu director de projecte vaig fer un qüestionari, que vaig repartir als arxivers, els quals van contestar posteriorment.

Una vegada recollida tota la informació que necessitava, vaig començar a redactar. Si tenia qualsevol dubte, consultava tant al meu director com als arxivers. El primer que vaig fer va ser escriure els punts principals, a

continuació vaig anar desenvolupant els punts fins acabar el projecte final de carrera.

Hi ha punts que m'han resultat més fàcils de realitzar que altres, però això no significa que foren menys importants o que haguera de fer poca feina, perquè per a mi tots són iguals d'importants.

1.5. Capítols i assignatures relacionades

1.5.1. Capítols

Aquest treball està dividit en vuit capítols, els quals comente a continuació.

Capítol 1. Introducció

Aquest capítol està dividit en 6 parts, començant per una introducció. L'objecte pel qual faig aquest projecte, els objectius que buscava, la metodologia utilitzada, les assignatures relacionades i finalment faig una definició del que és un municipi.

Capítol 2. Context: els arxius de la Valldigna.

Faig una descripció de la comarca de la Safor, la vall on esta situada la Valldigna, explique la història de com es va posar el nom a aquesta vall, la creació de la Mancomunitat de Municipis de la Safor, així com els serveis que s'hi presten, el Servei Mancomunat d'Arxius, la història de cada poble (la descripció geogràfica, climàtica, l'economia de cada un dels pobles, etc.), la història de com es va crear cada arxiu, així com una breu descripció de l'arxiu, des de la seua catalogació fins a l'actualitat.

Capítol 3 Els arxius de la Valldigna (història).

Descripció detallada de cada un dels arxius dels quatre pobles que formen la Valldigna, des de la creació fins als temps actuals, quina classe d'arxius tenen, quina és la persona responsable, on estan els arxius, etc.

Capítol 4. Anàlisi de la realitat arxivística a la Valldigna.

Anàlisi dels quatre arxius que formen la Valldigna, mitjançant els qüestionaris i amb entrevistes realitzats als arxiviers que treballen en els arxius. Elaborem una proposició, justificació del qüestionari i anàlisi del qüestionari (de cada un dels arxius dels quatre pobles), i finalment una anàlisi DAFO (tant intern com extern) dels arxius.

Capítol 5. Proposta de millora.

S'analitzen els capítols tres i quatre del projecte final de carrera, descobrint quines són les febleses i fortaleces dels quatre arxius que formen la Valldigna. A continuació analitzem els punts dèbils, fem esment de quins són i la manera de millorar-los, i en els punts forts ens centrem en quins són i com mantenir-los.

Capítol 6. Conclusions.

Conclusions finals del projecte final de carrera dels capítols tres, quatre i cinc.

Capítol 7 Bibliografia.

Descripció de llibres, articles de premsa, revistes, notícies publicades en diferents mitjans de comunicació (Internet, revistes especialitzades, etc.), que hem utilitzat per a la realització del projecte final de carrera.

Capítol 8. Annexos.

Recol·lecció de documentació seleccionada, com articles de premsa, revistes, etc., així com els llibres sobre la matèria, i documentació que ens ha lliurat la gent amb la qual ens hem relacionat per a realitzar aquest projecte final de carrera, tant per part d'ells com del director del projecte final de carrera.

1.5.2. Assignatures relacionades

En la realització d'aquest treball s'han posat en pràctica els coneixements adquirits al llarg dels tres cursos acadèmics en que és realitza el pla d'estudis de la Diplomatura de Gestió i Administració Pública.

És considera necessari comentar les assignatures que a continuació es detallen amb més referència i les impartides en la titulació, ja que totes elles, en major o menor mesura, han contribuït a fer possible la realització d'aquest treball. Totes elles han aportat diversos coneixements que han sigut aplicats en algun capítol d'aquest treball.

Així doncs, les matèries i assignatures que han servit com a suport principal per a la realització d'aquest han sigut: Dret Constitucional, Dret Autonòmic, Dret Autonòmic i Local, Informació i Documentació Administrativa, Gestió Administrativa (I, II, III), Gestió de la Qualitat, Gestió de Recursos Humans, Ètica de les Organitzacions.

Informació i documentació administrativa:

En aquest projecte final de carrera he utilitzat tot el que he après d'aquesta assignatura i dels professors que l'han impartida. És una peça clau i fonamental en la redacció del treball.

Dret autonòmic i local:

El Dret en l'Administració, tant autonòmica com local, és fonamental perquè s'ha de saber si el que fem en l'àmbit administratiu és legal o no. Un arxiu té informació confidencial (nom de les persones o d'organitzacions, carrer on viu, vida professional, compte corrent, etc.), així com la normativa per a poder accedir a una informació que hi ha en un arxiu, els passos legals que hem de fer, on hem de dirigir-nos, etc. Tot açò genera unes normes que el municipi ha de saber perquè qualsevol persona pugui tindre accés a la informació sol·licitada i tinga clar els passos legals que ha de realitzar.

Gestió Administrativa I, II, III:

Les gestions administratives que han de fer les persones encarregades, així com una bona coordinació entre els diferents elements que hi ha en un municipi, fa que entre tots puguem fer grans millores. Una gestió administrativa eficaç i eficient són elements que no ens hem d'oblidar, per això en els temps que corren una bona gestió administrativa és un element clau. En un arxiu municipal és important realitzar un bon servei.

Gestió de la Qualitat:

La feina que realitzen les persones encarregades de realitzar-les es nota en el servei que donen. Si podem aplicar una major qualitat al servei, molt més es notarà tant en el treball que fa la persona encarregada de realitzar-lo com a la

persona a qui va dirigida, ja que es demostra una bona gestió de la qualitat en el servei (feina) que realitzem.

Ètica de les organitzacions:

L'ètica, molt important, et fa pensar i raonar si el que fem és correcte o no, i en les organitzacions ha d'haver-ne. Per tant en l'Administració pública, l'ètica ha d'estar present.

Gestió de Recursos Humans:

Una bona utilització del recursos humans disponibles es la clau i, més encara, en els temps que corren. Saber com gestionar els recursos disponibles en l'arxiu municipal i del propi consistori és molt important.

1.6. Definició de municipi

1.6.1. El municipi

El art. 140 de la Constitució Espanyola (d'ara en davant CE), reconeix la personalitat jurídica plena a tot els municipis, els garantix autonomia i defineix l'ajuntament com l'òrgan de govern i administració.

Per la seva part, la vigent Llei 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de les Bases del Règim Local (d'ara en davant LRBRL), defineix el municipi com l'entitat bàsica de la organització territorial de l'Estat i causa immediata de participació ciutadana en els assumptes públics, que institucionalitzen i gestionen amb autonomia els interessos propis de les corresponents col·lectivitats". (art. 1.1.)

També la LRBRL senyala que el municipi "té personalitat jurídica i plena capacitat per el compliment del seus fines" (art. 11) i, a més a més, "en la seua qualitat d'administració pública de caràcter territorial", se li reconeixen diverses potestats públiques (art. 4). Així, doncs, apareix una doble dimensió del municipi. És sempre una entitat representativa d'una comunitat veïnal assentat en un territori, i com a tal entitat representativa, esdevé una estructura bàsica de l'organització d'un Estat que té com a valor fonamental el pluralisme polític (art. 1 CE).

Finalment, també hi ha la dimensió del municipi com a administració pública prestadora de servicis, encara que aquesta dimensió pot quedar reduïda quan l'activitat prestacional arribe a una major efectivitat en nivells superiors de l'administració marc de referència local (comarques o províncies, per exemple), o de l'organització territorial de l'Estat (comunitats autònomes).

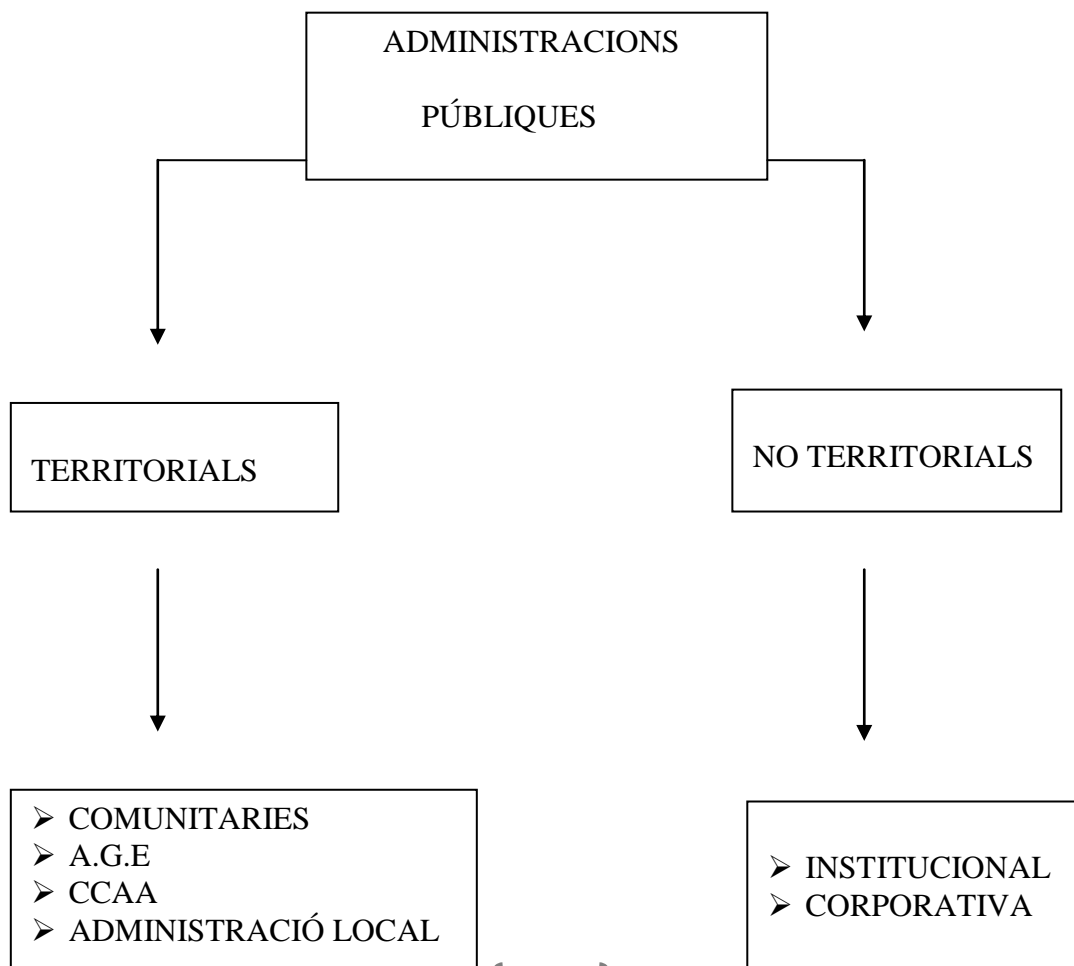
1.6.2. Elements

Segons l'art. 11.2 de la LRBRL, són elements del municipi el territori, la població i l'organització.

1.6.2.1. Territori

L'Estat s'organitza territorialment en municipis, províncies i comunitats autònomes (art. 137 CE), sorgint d'aquesta divisió les diferents administracions públiques territorials.

La il·lustració 1 reflecteix la divisió de les administracions públiques segons el criteri del territori. Així doncs, dins de les administracions territorials, trobem l'Administració local, la qual comprén les províncies, el municipis i les illes dels arxipèlags balear i canari. ¹

Article 3 de la Llei 7/1985, 1. Són entitats territorials locals: a. El municipi, b. La província, illes i arxipèlags balear i canari (Posar-ho en peu de pàgina).

Per tant, el territori afecta essencialment la naturalesa de l'entitat, apareix com l'àmbit especial en què pot exercir les seves competències² i és necessari que tinga un pressupost.

Així doncs, podem definir el territori municipal com l'extensió espacial en què l'ajuntament exerceix les seves competències, gestiona les necessitats (presta serveis) de la població ubicada en aquest àmbit espacial, exerceix un poder policial i en regula els aspectes urbans i rústics (Pla General d'Ordenació Urbana).

---

² *Article 12.1 de la Llei 7/1985: "El terme municipal és el territori en què l'ajuntament exerceix les seves competències".*

1.6.2.2. Població

La població és l'element més important i està subjecte a un major moviment. Aquest element està constituït pels habitants del terme municipal. La població fixa d'un municipi és aquella que està censada o empadronada en aquest i es configura com a objecte preferent d'atenció dels serveis municipals i, especialment, és la que té el dret a la participació política local.

El padró municipal agrupa la població fixa, és un indicador bàsic del municipi ja que està vinculat a l'assignació de recursos econòmics i defineix els serveis

mínims que han de prestar les instàncies administratives municipals. La població variable, en canvi, és aquella que resideix en el municipi ocasionalment o periòdicament però no està empadronada. Aquest tipus de població té una gran importància en els municipis turístics, i en determinats períodes temporals es veu incrementat de forma important la població que han d'atendre.

1.6.2.3. Organització

L'organització és el tercer element essencial del municipi, ja que tots els ens territorials necessiten d'una organització per a relacionar-se amb el món exterior. Però en el cas dels ens locals, aquesta organització adquireix un manifest caràcter democràtic, alhora que el govern municipal, bé pels mateixos veïns, com en el cas del consell obert, o bé pels seus representants (regidors), els quals constitueixen l'ajuntament.

Les organitzacions de les corporacions locals gira en torn a dos principis:

- Uniformitat respecte dels denominats òrgans necessaris; segons l'art. 20.1 de la Llei LRBRL³, en tots els ajuntaments ha d'haver l'alcalde, el tinent d'alcalde, el ple i la comissió especial de comptes, així com també la junta de govern local i les comissions informatives en els municipis amb població superior als 5.000 habitants.
- Varietat, en relació amb els seus òrgans complementaris, de la qual depèn el que determinen els seus respectius reglaments orgànics.

Aquests mateixos òrgans poden classificar-se en òrgans unipersonals o òrgans col·legiats, segons siga una persona o un conjunt d'elles, les quals es relacionen amb l'exterior adoptant, respectivament, les resolucions o acords. Pel que fa a les seves funcions, els òrgans es poden classificar en:

- Òrgans actius, són resolutius, els quals manifesten la voluntat de l'òrgan de què es tracta (l'alcalde i el ple).
- Òrgans consultius, sols subministra informació mitjançant una declaració de juí (junta de govern local, amb l'assistència de l'alcalde).
- Òrgans de deliberants, són els que faciliten la formació de la voluntat dels òrgans actius.
- Òrgans de control, fiscalitzen l'actuació dels òrgans actius (comissió especial de comptes).

Els òrgans de govern municipal, en l'actualitat, estan regulats per la LRBRL, el RD legislatiu 7/1986, de 18 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de Règim Local, i el Reial Decret 2568/1986, de 28 de novembre, de Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les Entitats Locals (ROF d'ara en davant).

El disseny institucional de l'ajuntament és bastant complex i es pot distingir segons Ballart i Ramió (2000, pàg. 309), en quatre àmbits distints en el si de les seves estructures administratives (Taula 2).

³ Modificada per la Llei 57/2003, de 16 de desembre, de mesures per a la modernització del govern local. Art. 4, 12, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 32, 33.3, 34.1 c, k i m, 34.2, 35, 36, 41, 44, 47, 52.2.1, 70, 73.3, 85, 87, 108 i 117, el núm. 7 de la disposició addicional segona i la disposició addicional cinquena.

- 1) Estructura política de caràcter deliberant.
- 2) Estructura política de caràcter executiu: Comissió de govern i llocs unipersonals politicoexecutius.
- 3) Estructura administrativa estratègica: habilitats nacionals, gerents i directors o coordinadors d'àrees i serveis.

Estructura administrativa operativa.

Taula 2. Àmbits institucionals en els ajuntaments.

Estructura política de caràcter deliberant	Estructura política de caràcter executiu	Estructura administrativa estratègica	Estructura administrativa operativa
<ul style="list-style-type: none"> • Ple • Comissions informatives 	<ul style="list-style-type: none"> • Alcalde • Comissió de Govern • Tinent d'alcalde 	<ul style="list-style-type: none"> • Secretari • Interventor • Directors o Coordinadors d'àrees o serveis 	<ul style="list-style-type: none"> • Caps de servei • Caps de Secció • Caps de negociació

	<ul style="list-style-type: none"> • Regidors delegats 		<ul style="list-style-type: none"> • Llocs base
--	---	--	--

Font: Xavier Ballart i Carles Ramió (2000): *Ciència de la Administració*, pàg. 313.

Aquest apartat se centra en la dimensió política de caràcter deliberant i parcialment en l'estructura política de caràcter executiu. El pròxim apartat tractarà de les característiques de les estructures administratives del municipi.

1.6.3. Organització

1.6.3.1. Ple

Està integrat pels regidors i presidit per l'alcalde. La Constitució, en l'article 140, imposa que els regidors han de ser elegits pels veïns del seu municipi mitjançant el sufragi universal, lliure, directe i secret.

La Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General determina en l'art. 179 que "cada terme municipal constitueix una circumscripció en la qual s'elegeix el nombre de regidors que s'obtinga de l'aplicació de l'escala següent:

Fins a 250 residents, cinc; de 251 a 1.000, set; de 1.001 a 2.000, nou; de 2.001 a 5.000, onze; 5.001 a 10.000, tretze; de 10.001 a 20.000, dèsset; de 20.001 a 50.000, vint-i-un; de 50.000 a 100.000, vint-i-cinc; de 100.001 en davant, un regidor més per cada 100.000 residents o fracció.

La LRBBRL estableix un sistema dual per al govern i l'administració municipal, de manera que, encara que l'alcalde és elegit pels regidors i entre aquests, les funcions de l'ajuntament es reparteixen entre el ple i l'alcalde, cadascun d'ells amb atribucions pròpies, sense perjudici de dipositar en l'alcalde les facultats residuals i de la possibilitat de delegació o desconcentració en els altres òrgans, necessaris o complementaris.

D'aquesta manera, el ple exerceix la direcció política de l'ajuntament, fiscalitza l'actuació dels altres òrgans de govern i adopta acords sobre els actes de major transcendència (art. 22 LRBBRL 23 TR). Per a protegir les minories, la llei exigeix que determinats acords s'adopten pel vot de la majoria qualificada (art. 47 LRBBRL), i imposa que puguin delegar atribucions essencials (art. 23.b LRBBRL).

L'art. 50 del ROF anomena les atribucions del ple i, en l'art. 51, n'assenyala la possibilitat de delegació d'algunes en l'alcalde o en la comissió de govern, així com els requisits de la delegació. Poden estructurar-se de la manera següent:

- a. Béns.
- b. Població municipal.
- c. Terme municipal.
- d. En matèria de sessions.
- e. Procediment administratiu.
- f. Contractació.
- g. En matèria de gestió de serveis.

h. Participació.

i. Urbanística.

1.6.3.2. Comissions informatives

La creació dels òrgans complementaris, entre els quals hi ha les comissions informatives. és decisió del municipi, tret de la comissió especial de comptes. La comissió informativa és de caràcter obligatori en tots els municipis, els quals necessàriament han d'informar dels comptes municipals ⁴. Seguint l'art. 20.1 c) de la LRBR, L s'han de constituir mitjançant el reglament orgànic o en la sessió especial que hi ha que convocar immediatament després de la sessió constitutiva del nou ajuntament i tots els grups polítics integrats de la corporació tenen dret a participar-hi per mitjà dels seus representants en proporció al nombre de regidors que tinguen en el ple.

Com s'hi pot observar, totes les comissions informatives són permanents. Aquest tipus de comissions es constitueix amb caràcter general per a l'estudi i proposta dels assumptes que han de ser sotmesos al ple, per això corresponen a les gran àrees en què s'estructura la corporació. Quant a la comissió especial de comptes, cal dir que actua també com a comissió informativa permanent per als assumptes relatius a economia i hisenda (art. 127.3 ROF).

Les comissions informatives especials són les que el ple acorda constituir per un assumpte concret, en consideració a les seues característiques especials. Aquestes comissions s'extingeixen una vegada hagen dictaminat sobre l'assumpte que havien de tractar (art. 124.3 ROF).

1.6.3.3. L'alcalde

L'alcalde és la peça central del govern municipal, reuneix la doble condició de president de l'ajuntament i cap de l'administració municipal. Com a president, a més de convocar les sessions, tancar-les, fixar el assumptes que s'han de tractar i mantindrà l'ordre en les deliberacions, li correspon l'execució dels acords, la qual cosa li dóna un poder considerable en ser qui decideix el moment d'execució (art. 116 LRBRL i art. 189 LRHL).

Com a cap de l'administració municipal, és qui s'encarrega de l'organització i és el responsable de tots els serveis.

La legislació presenta un model d'alcaldia fort. L'alcalde té assignades les atribucions següents:

- Dirigeix el govern i l'administració municipal.
- Representa l'ajuntament.
- Convoca i presideix les sessions del ple i de la junta de govern, així com de qualsevol altre òrgan municipal, i en decideix els empats amb el vot de qualitat.
- Dirigeix inspeccions adreçades a impulsar els serveis municipals.
- Dicta bans.
- Disposa de despeses dins dels límits de la seua competència.
- Aprova l'oferta d'ocupació pública d'acords amb el pressupost i la plantilla aprovada pel ple.

- Exercita accions judicials i administratives i de defensa de l'ajuntament en matèria de la seua competència.
- Adjudica contractes i concessions dins de determinats imports: quan siga superior al 10% dels recursos ordinaris del pressupost.
- Aprova projectes d'obra i de serveis.
- Concedeix llicències.
- Etcètera.

1.6.3.4. Tinent d'alcalde

Els tinents d'alcalde són designats per l'alcalde i exerceixen la suplència d'aquest. També es poden ocupar de la direcció dels departaments i dels districtes en què pot estar dividit el municipi.

Són nomenats de forma lliure i cessats per l'alcalde, i triats entre els regidors de la comissió de govern. En els municipis amb comissió de govern el nombre de tinents d'alcalde no pot excedir del nombre de membres d'aquella. En aquells altres en què no existeix aquesta comissió, el nombre de tinents d'alcalde no pot excedir d'un terç del nombre legal de membres de la corporació.

Correspon als tinents d'alcalde substituir en la totalitat de les seues funcions i per ordre del seu nomenament l'alcalde en els casos d'absència, malaltia o impediment que impossibilita aquest per a l'exercici de les seues atribucions,

així com desenvolupar les funcions d'alcalde en els suposats de vacant, fins que prenga posició del càrrec el nou alcalde (art. 47 ROF).

1.6.3.5. Junta de govern local

La junta de govern local existeix en tots els municipis amb població superior a 5.000 habitants; en els de menor població existeix la comissió de govern quan així ho acorde el ple, expressament o mitjançant la seua inclusió en els òrgans establerts pel règim orgànic (art. 20.1 b LRBRL).

La junta de govern local està integrada per l'alcalde i un nombre de regidors no superior a un terç (1/3) del nombre legal d'aquests (art. 23.1 LRBRL). Correspon a l'alcalde nomenar i separar lliurement en qualsevol moment els membres de la comissió de govern. Els nomenaments i cessaments es faran mitjançant una resolució de l'alcalde de la qual es donarà compte al ple en la primera sessió que se celebri. Els nomenaments i cessaments es faran públics en el BOP (art. 46.1 i 52.4 ROF).

És atribució pròpia i indelegable de la junta de govern local l'assistència permanent de l'alcalde en l'exercici de les seues atribucions. La junta serà informada de totes les decisions de l'alcalde, amb caràcter previ a la seua adopció, sempre que la importància de l'assumpte ho requerisca (art. 53 ROF).

Així mateix, la comissió exerceix les atribucions que li delegue el ple o les de l'alcalde, així com aquelles atribucions que expressament li assignen les lleis.

1.6.3.6. Model d'organització municipal

Segons Ballart i Ramió (2000. pàg. 309), els models organitzats dels ajuntaments espanyols es mouen en torn a quatre eixos:

1.- Eix sobre el model de gestió model burocràtic/model gerencial.

L'organització municipal està entre el model burocràtic i un model gerencial. El primer es caracteritza per la seua creació interna, que implica una alta presència d'unitats encarregades de gestionar els serveis interns, la qual cosa suposa una gran rigidesa que dificulta els processos de canvi. En el segon model, predomina la preocupació pels resultats de les actuacions municipals i per buscar-hi la minimització dels costos econòmics i organitzatius.

2.- Eix sobre el model de gestió municipal en relació amb l'entorn: model de gestió mitjançant els propis aparells administratius / models relacionals.

Es poden assenyalar dos models de gestió municipal en relació amb el seu entorn:

- Un model de gestió que es caracteritza per un monopoli en la gestió dels serveis públics, Açò suposa un dens i extens aparell organitzatiu municipal i un elevat nombre d'empleats públics.
- D'altra banda, un model conegut com a gestió relacional, que és el resultat de la combinació de la gestió directa de serveis per part de l'aparell organitzatiu municipal i de la externalització de determinats serveis públics que són prestats per organitzacions privades amb o sense ànim de lucre sota la direcció, control i avaluació de les instàncies municipals.

3.- Eix territorial, model d'implantació en el territori: model centralitzat territorialment / models descentralitzats territorialment.

4.- Eix de relació entre l'organització municipal i la ciutadana: model d'orientació interna / model participatiu.

El model participatiu presenta el ciutadà com a eix d'articulació de les seues actuacions i de l'organització en si mateix. Per tant, els fonaments de l'organització i els nivells d'actuació de l'ajuntament es dirigeixen a satisfer les necessitats dels ciutadans. Pel contrari, el model d'orientació interna respon fonamentalment als interessos de les instàncies administratives i dels col·lectius interns de l'administració, i afecten uns serveis públics que poden manifestar dificultats en la seva adaptació a les demandes i als interessos dels ciutadans.

	Gestió	Gestió entorn/territori	Gestió ciutadana	Gestió
Model tradicional	Burocràtica	Únicament les instàncies municipals	Centralitzada Orientació interna	Tancada
Model emergent	Gerencial	Xarxa d'organitzacions privades o semiprivades	Descentralització Orientació externa	Oberta

Font: Xavier Ballat i Carles Ramió (2000): *Ciència de l'Administració*, pàg. 313.

Cal assenyalar que les organitzacions municipals són eficaces i eficients en la mesura que tinguen la capacitat d'orientar aquests eixos en funció de les seves necessitats que depenen de la seua tradició, de la seua mesura i de l'orientació política. Així doncs, l'ajuntament pot optar per un model gerencial o bé optar per un model no gerencial, però que suavitze les rigideses i disfuncions d'una organització burocràtica. En aquest cas, flexibilitzant els procediments portarà una simplificació.

1.6.4. Organització

Seguint Ballart i Ramió (2000, pàgs. 214-335), "l'estructura administrativa és l'esquema formal que representa les relacions, les comunicacions, els processos de decisions i els procediments que articula un conjunt de persones, unitats, factors materials i funcions que estan orientats a la consecució d'uns determinats objectius."

Totes les organitzacions disposen d'una estructura equivalent a un conjunt de mecanismes destinats a fragmentar el treball en diferent feines sense perdre una visió integrada. Així doncs, l'estructura materialitzada gràficament en un organigrama és la manera d'ordenar els elements que componen una organització i d'aquest ordre depenen diversos factors com les relacions de poder, la comunicació etc.

1.6.4.1. Components de l'estructura administrativa

Els components fonamentals d'una estructura administrativa són: la jerarquia i la divisionalització, els sistemes de coordinació i de control, els llocs de treball, les unitats de la diferenciació entre unitats que presten serveis sectorials i les que presten serveis comuns. A continuació anem a desenvolupar aquests components.

1.6.4.1.1. Jerarquia

L'organigrama representa tant la dimensió vertical com la horitzontal.

- La dimensió vertical (jerarquia o altura) està marcada pel nombre d'altures que es representen en l'organigrama. Cal ressaltar que els nivells de direcció o manament d'una organització estan relacionats amb la comunicació entre les unitats de l'organització i la velocitat en el procés de decisió. L'altura és proporcional a la complexitat de les activitats.
- La dimensió horitzontal (divisió o amplitud) està relacionada amb l'especialització del treball. La divisió permet agrupar les persones que presten els seus serveis en una organització articulant les activitats en unitats i fent més factible la consecució eficaç i eficient dels objectius.

L'estructura horitzontal persegueix diferents models de divisió, els més característics són:

- Divisió funcional: la producció d'un servei públic es realitza mitjançant la col·laboració de diverses unitats, cada una especialitzada en un àmbit funcional.
- Divisió per serveis públics: consisteix en l'assignació a cada unitat de la responsabilitat de gestionar un conjunt de serveis. Cada unitat reuneix totes les àrees necessàries per a oferir el servei.
- Divisió territorial: algun àmbit de gestió és la divisió en funció del territori.
- Divisió matricial: consisteix en l'agrupació simultània de dos criteris de divisió.

1.6.4.1.2. Els sistemes de coordinació i control

Per a aplegar a la integració dels diferents àmbits d'organització és requereix que existisca una coordinació entre les parts per a poder aconseguir arribar als objectius.

Aquesta coordinació del treball s'aconsegueix introduint mecanismes de control de les activitats. Els principals mecanismes de coordinació i de control són:

- Adaptació mútua; s'aconsegueix mitjançant la comunicació informal entre les persones que realitzen les activitats.
- Les unitats de coordinació; unitats interdepartamentals que tenen com a funció bàsica coordinar diferents àmbits de gestió.
- Supervisió directa; coordinació basada en el seguiment i responsabilització d'un superior jeràrquic del treball dels altres.

- Normalització; coordinació basada en l'estructuració rigorosa del programa de treball, contribuint a reduir la necessitat de comunicació entre els subordinats. N'hi ha tres tipus:
- Normalització de processos, amb la qual s'especifica el contingut del treball.
- Normalització d'habilitats, especificant el tipus de preparació requerida per a realitzar el treball, però sense fixar-ne els resultats ni el procés.
- Normalització de resultats, amb què s'especifiquen els resultats que es desitgen, deixant llibertat per a utilitzar els procediments que es creguen convenients.
- Normalització dels documents; s'especifiquen els documents necessaris, facilitant la coordinació entre els diferents departaments.

1.6.4.1.3. Els llocs de treball

El lloc de treball és la unitat mínima de l'estructura administrativa i es caracteritza per dos paràmetres: l'amplitud i la profunditat; l'amplitud és referent al nombre de feines que comprén un lloc de treball i la profunditat fa referència al domini i control que el titular ha de tindre del lloc de treball, de la feina i les activitats a realitzar.

El grau d'amplitud i profunditat d'un lloc de treball afecta diversos factors com la facilitat de coordinació, la capacitat de control i el domini dels superiors jeràrquics sobre el lloc de treball i el nivell de motivació i de profunditat del titular del lloc.

Taula 8. Característiques dels llocs de treball en funció del grau d'amplitud i profunditat.

	Facilitat de Coordinació	Productivitat	Motivació
Amplitud Alta	Alta	Baixa	Alta
Amplitud Baixa	Baixa	Alta	Baixa
Profunditat Alta	Alta	Depén del lloc de treball	Alta
Profunditat Baixa	Baixa	Depén del lloc de treball	Baixa

Font: Ramió (2002, pàg. 55).

1.6.4.2. Model d'estructura organitzativa.

Des de la perspectiva de l'anàlisi d'estructures, són dos els eixos bàsics que s'han de tenir en consideració: un model d'estructura administrativa pública i, més concretament, de l'Administració local: l'eix jeràrquic (dimensió vertical) i l'eix sectorial (dimensió horitzontal). En la figura 1 es mostren els quatre models d'estructura possibles en relació amb aquests dos eixos:

1. Model burocràtic: Es caracteritza per una acusada verticalitat i fragmentació. És un sistema d'organització poc operatiu, ja que la verticalitat implica un distanciament entre els centres decisoris i els centres d'operacions; això suposa, alhora, una poca rigidesa en la implantació de les decisions i poca

fluïdesa en la transmissió descendent i ascendent de la informació, la qual cosa suposa pocs reflexos davant dels canvis de l'entorn i les noves demandes que formulen els ciutadans.

2. Model d'agència: És un model emergent com alternativa al model burocràtic. Es tracta de superar la verticalitat mitjançant la fragmentació d'un gran complex organitzatiu unitari generant organitzacions formalment independents, que s'encarreguen de desenvolupar competències concretes i, en especial, de la prestació de determinats serveis.

3. Model gerencial: L'objectiu d'aquest model és superar la segmentació de les distintes àrees mitjançant la seua integració en unes gerències que són instàncies jeràrquiques professionalitzades i d'alt nivell.

4. Model mixt gerencial, d'agència i clàssic: També és un model emergent, relativament inèdit des del pla teòric, però molt present en la pràctica municipal. Intenta superar part dels dos problemes mencionats: l'excessiva jerarquització i la falta d'integració. És tracta de reduir alguns nivells jeràrquics en alguns àmbits de gestió, d'agrupar orgànicament els sectors de gestió que es mantenen més interrelacionats i, finalment, de mantenir el model clàssic d'estructura per alguns serveis de tipus administratiu.

1.6.5. Personal al servei de l'ajuntament.

L'art. 89 de la LRBRL diu: "El personal al servei de les entitats locals estarà integrat per funcionaris de carrera, contractats en règim de dret laboral i personal eventual que desenvolupa llocs de confiança o assessorament especial"

No es contempla en la LRBRL l'existència de personal interí. No obstant això, el TRRL sí que contempla la seua existència en els articles 128.2 i 136.2.

A més a més, l'art. 8.2 del EBEP assenyala que els empleats públics es classifiquen en funcionaris de carrera, funcionaris interins, personal laboral i personal eventual.

1.6.5.1. Funcionaris de carrera.

Els funcionaris de carrera són aquells que, en virtut del nomenament legal d'haver superat les corresponents proves de selecció i, en el seu cas, els cursos de formació selectius, desenvolupen servicis de caràcter permanent en l'ajuntament, figurant en les corresponents plantilles, percebent un sou o assignació fixa amb càrregos a la consignació de personal del pressupost de la corporació.

La LRBRL i el TRRL divideixen els funcionaris de carrera en dos grups.

1. Funcionaris amb habilitació de caràcter nacional: Són funcionaris que s'integren en els denominats cossos nacionals i es divideix en els llocs de Secretaria i Intervenció .

2. Funcionaris propis de cada corporació, els quals s'integren en les escales d'Administració General i Administració Especial de cada corporació:

a. En l'escala de l'Administració General desenvolupen funcions predominantment burocràtiques, aquest escala és subdivideix en:

- Tècnic administratiu.
- Subaltern.

b. En l'escala de l'Administració especial, desenvolupen funcions que constitueixen l'objecte peculiar d'una carrera, professió, art o ofici i es subdivideix en les següents :

- Tècnic de serveis especials.

1.6.5.2. Funcionaris interins.

Els funcionaris interins són els que ocupen un lloc de treball de forma temporal, el seu nomenament quedarà revocat quan el seu lloc de treball siga ocupat per un funcionari de carrera o l'Administració considera que ja no existeixen raons d'urgència que motivaren la seua cobertura interina.

1.6.5.3. Personal Laboral

La naturalesa de la relació jurídica que s'estableix entre l'Administració i el particular no és administrativa, sinó la d'un contracte subjecte al dret privat.

Quant a les funcions del personal laboral, en l'art. 9.2 s'assenyala que "l'exercici de les funcions que impliquen la participació directa o indirecta en l'exercici de les potestats públiques o en la salvaguarda del interessos generals de l'Estat i de les administracions públiques corresponents exclusivament als funcionaris públics..."

1.6.5.4. Personal eventual

El personal eventual és aquell que pel seu nomenament i amb caràter no permanent, sols realitza funcions qualificades com de confiança i assessorament especial, i és retribuït a càrrec dels crèdits pressupostaris consignats per a aquest fi.

1.6.6. Competències municipals

Com ja s'ha assenyalat anteriorment, la CE, al referir-se al municipi en l'art. 140, indica que es tracta "d'una entitat territorial bàsica dotada d'autonomia per a la gestió del seus propis interessos i per tant, dotada de personalitat jurídica plena". La Carta Europea d'Autonomia Local la defineix en l'art. 3.1 com "...el dret i la capacitat efectiva de les col·lectivitats locals d'ordenar i gestionar una part important dels assumptes públics, en el marc de la llei, sota la seua pròpia responsabilitat i en benefici dels seus habitants". Això implica, com així reconeix el Tribunal Constitucional, el reconeixement del dret de la comunitat local a participar a través d'òrgans propis, en el govern i administració de quants assumptes li pertocquen, corresponent a la legislació bàsica de l'Estat i

de les lleis de les comunitats autònomes garantir l'efectivitat d'aquest manament constitucional.

Per tal motiu, l'art. 1 de la LRBRL, en compliment d'aquest precepte constitucional, caracteritza el municipi de la següent forma: "Els municipis són entitats bàsiques de l'organització territorial de l'Estat i causa immediata de participació ciutadana en els assumptes públics, que institucionalitzen i gestionen amb autonomia els interessos propis de les corresponents col·lectivitats".

De l'autonomia es desprén la possibilitat de dictar normes, reglaments i ordenances i, com estableix l'article 2 de la LRBRL, "...l'atribució de competències que precedeix de l'atenció a les característiques de l'activitat pública de què es tracte i la capacitat de gestió de l'entitat local, de conformitat amb el principis de descentralització i de màxima proximitat de la gestió administrativa als ciutadans..."

Així doncs, en el LRBRL i en el RD legislatiu 781/1986, queden definides les competències dels municipis. El contingut essencial de les competències de les corporacions locals es amplíssim, al mateix temps que el mateix art. 25 de la LRBRL determina que "el municipi, per a la gestió dels seus interessos i en l'àmbit de les seues competències, pot promoure tota classe d'activitats i donar quants serveis públics contribuïsquen a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal" (5 STC, de 28 de juliol de 1981).

1.6.6.1. Competències mínimes.

L'art. 4 de la LRBRL anomena les potestats mínimes que corresponen en tot cas als municipis:

- a. Les potestats reglamentaries i d'autoorganització.
- b. Les potestats tributàries i financeres.
- c. La potestat de programació o planificació.
- d. Les potestats expropiatòria i d'investigació, desllindars i recuperació d'ofici dels seus béns.
- e. La presumpció de legitimitat i l'executivitat dels seus actes.
- f. Les potestats d'execució forçosa i sancionadora.
- g. La potestat de revisió d'ofici dels seus actes i acords.
- h. Les prelacions i preferències i les altres prerrogatives reconegudes per l'Hisenda Pública per als crèdits d'aquesa, sense perjudici de les corresponents a les hisendes de l'Estat i de les comunitats autònomes, així com la inembargabilitat dels seus béns i drets en els termes previstos en les lleis.

Així mateix , l'art. 25.2 de la LRBRL estableix les competències que, en tot cas, han d'exercitar els municipis. Aquestes competències són les següents:

- a. Seguretat en els llocs públics.
- b. Ordenació del tràfic de vehicles i persones en les vies urbanes.
- c. Protecció civil, prevenció i extinció d'incendis.

d. Ordenació, gestió, execució i disciplina urbanística; promoció i gestió de vivendes; parcs i jardins, pavimentació de vies públiques urbanes i conservació de camins i vies rurals.

e. Patrimoni historicoartístic.

f. Protecció de medi ambient.

g. Escorxador, fires, mercats i defensa dels usuaris i consumidors.

h. Protecció de la salubritat pública.

i. Participació en la gestió de l'atenció primària de la salut.

j. Cementeris i serveis funeraris.

k. Prestació dels serveis socials i de la promoció i reinserció social.

l. Subministrament d'aigua i enllumenat públic; serveis de neteja viària, de recollida i tractament de residus, clavegueram i tractament d'aigües fecals.

m. Transport públic de viatgers.

n. Activitats o instal·lacions culturals i esportives, d'ocupació de temps lliure; turisme.

o. Participar en la programació de l'ensenyament i cooperar amb l'Administració educativa en la creació, construcció i sosteniment del centres docents públics, intervenció del seus òrgans de gestió i participació en la vigilància del compliment de l'escolarització obligatòria.

Destacar els apartats a), F) i h), ja que és consideren com la cobertura legal de la competència municipal d'atorgament de llicències per a activitats

En l'art. 26 de la LRBRL s'estableix uns estàndards de nivell mínim de presentació de serveis públics fonamentals en tot el territori espanyol i s'assigna la responsabilitat primària per assegurar el municipi; el contingut doncs, és un mandat als Ajuntaments per a que assegurin als veïns la prestació d'aquets serveis fonamentals. Segons l'art. 26 LRBRL, els municipis, per si o associats, deuran prestar en tot cas els serveis següents:

a. En tots el Municipis; enllumenat públic, cementeri, recollida de residus, neteja viària, abastiment domiciliari d'aigua potable, clavegueram, accés als nuclis de població, pavimentació de les vies públiques i control d'aliments i begudes.

b. En el municipis amb població superior a 5.000 habitants a més a més: parc públic, biblioteca pública, mercat i tractament de residus.

c. En els municipis amb població superior a 20.000 habitants a més a més: protecció civil, prestació de serveis socials, prevenció i extinció d'incendis i instal·lacions esportives d'ús públic.

d. En els municipis amb població superior a 50.000 habitants, a més a més: transport col·lectiu urbà de viatgers i protecció del medi ambient.

1.6.6.2. Competències complementaries.

Els municipis poden realitzar activitats complementàries pròpies d'altres administracions públiques i, en particular, les relatives a l'educació, la cultura, la promoció de la dona, l'habitatge, la sanitat i la protecció del medi ambient (art. 28 LRBRL). En aquestes matèries, i sempre que la legislació sectorial no

dispose una altra cosa, els municipis ostentaran tantes competències d'execució com es troben conferides per eixa mateixa legislació sectorial a altres administracions públiques (DT 2a LRBRL).

1.6.6.3. Competències delegades

L'Administració de l'Estat, les comunitats autònomes i altres entitats locals poden delegar en els municipis l'exercici de competències en matèries que afecten els seus interessos propis, sempre que amb això es millore l'eficàcia de la gestió pública i tinga una major participació ciutadana.

A la Comunitat Valenciana, eixes competències estan regulades per l'art. 64.2 de l'Estatut d'Autonomia: "Les Corts impulsaran l'autonomia local, i podran delegar l'execució de les funcions i competències en aquells ajuntaments i ens locals supramunicipals que, pel seus mitjans, pugen assumir; assegurant la deguda coordinació i eficàcia en la prestació dels serveis (art. 158.1 de la Constitució espanyola).

Mitjançant la llei de Les Corts, es procedirà a la descentralització en favor dels ajuntaments d'aquelles competències que siguen susceptibles, atenent la capacitat de gestió d'aquests. L'esmentada descentralització anirà acompanyada dels suficients recursos econòmics perquè siga efectiva.

Per a l'efectivitat de la delegació es requereix l'acceptació del municipi interessat, malgrat que la llei l'impose obligatòriament. En aquest cas haurà d'anar acompanyat necessàriament de la dotació o l'increment dels mitjans econòmics per a desenvolupar-los.

1.6.7. Pressupostos municipals

El *Diccionari de la Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola* defineix el terme pressupost en la darrera edició com el “còmput anticipat del cost d’una obra o de les despeses i rendes d’una corporació”.

Si volem ajustar en aquest concepte el sector públic, hem d’incorporar almenys tres idees fonamentals; la forma jurídica que adopta, les implicacions econòmiques que genera i les conseqüències polítiques que produeix el seu rebuig⁷.

En primer lloc, el pressupost en el sector públic adopta una forma jurídica concreta; en el cas del entes locals, en acords del ple. La segona idea que s’incorpora fa referència a les implicacions econòmiques que genera el pressupost municipal, ja que estableix la línia programàtica de l’acció econòmica del sector públic en el municipi i, a més a més, les decisions del sector públic en el municipi es converteixen en una pauta de comportament per a d’altres agents econòmics.

El tercer correspon a les conseqüències polítiques de la no aprovació dels pressupostos, ja que si són rebutjats s’ha d’entendre com una pèrdua de confiança per part de l’òrgan col·legiat de màxima representativitat, i tal rebuig de confiança hauria de ser suficient perquè en consonància amb la idea de responsabilitat política, els gestors de l’executiu presenten la seva dimissió.

---

7 Apunts de Gestió Financera i Comptabilitat III, GAP, FADE UPV

Els pressupostos generals de les entitats locals constitueixen l'expressió xifrada, conjunta i sistemàtica de les obligacions que, com a màxim, pot reconèixer l'entitat i els seus organismes autònoms, i dels drets que vulguen liquidar durant el corresponent exercici.

1.6.7.1. Principis pressupostaris

Són el conjunt de pautes bàsiques que han de guiar el comportament pressupostari en els seus diferents aspectes.

- Principi de competència: El pressupost general de la corporació estarà format pel seu president i informat per la intervenció, i estableix que la seva aprovació correspondrà al ple de la corporació.

D'aquesta manera assegura el sotmetiment de l'activitat econòmica i financera de la corporació a les directrius que n'estableix el ple.

- Principi d'universalitat: Reconeix en aquest principi la necessitat que el pressupost compregui la totalitat dels ingressos i de les despeses, sense cap reserva ni omisió.

A més a més, aquests ingressos i despeses s'han de presentar en un únic document i han d'estructurar-se de forma que estiga clara la procedència dels ingressos i per a què han sigut destinades aquestes despeses.

- Principi d'especialitat: Aquest principi implica que les xifres consignades en el pressupost han de ser autoritzacions concretes per a cada despesa. Aquest principi implica una doble vessant:

- Principi d'especialitat qualitativa. S'hi estableix que els crèdits per a despeses es destinaran exclusivament per a la finalitat per a la qual han sigut autoritzats en el respectiu pressupost.
- Principi d'especialitat quantitativa, segons el qual les xifres consignades en els crèdits pressupostaris per a despeses són màximes i, per tant, no podran contraure's en obligacions que sobrepassen aquest límit.
- Principi de publicitat. Una vegada aprovat inicialment el pressupost general, s'exposarà al públic, previ anunci en el BOP, durant quinze dies, i una volta siga definitivament aprovat serà inserit en el BOP.
- Principi de pressupost brut. En virtut d'aquest principi, els ingressos i despeses consignats en el pressupost es realitzaran pels seus imports íntegres, és a dir, sense que pugen atendre obligacions mitjançant minoració dels seus drets a liquidar o ja ingressats, a no ser que la llei ho autoritzi de manera expressa.
- Principi de temporalitat. El pressupost ha de limitar-se per a un període de temps determinat. Comptablement es tradueix com: exercici tancat, la qual cosa significa que el pressupost es liquidarà i es tancarà quan finalitzi l'exercici pressupostari.
- Principi de pressupost equilibrat. Se'l coneix com la regla d'or de la Hisenda clàssica i sosté que el pressupost ha de presentar-se en equilibri anual, és a dir, que la suma dels ingressos ordinaris ha de ser suficient per atendre les despeses totals.

- Principi de transparència. Els pressupostos i les seues liquidacions han de contenir informació suficient i adequada per a permetre la verificació del compliment del principi d'estabilitat pressupostaria.

1.6.7.2. Elaboració.

El pressupost de l'entitat local estarà redactat pel seu president i, al mateix temps, per a la seva elevació al Ple. Ha de comptar amb la següent documentació:

- Memòria, subscripta pel president, explicant el seu contingut i les principals modificacions que presenten en relació amb el vigent pressupost.
- Còpia de la liquidació del pressupost de l'exercici anterior i avanç de la liquidació corrent referida, almenys, a sis mesos d'aquest; i subscrites, a un i a l'altre, per l'interventor i confeccionats segons disposa la instrucció de comptabilitat.
- Annex del personal de l'entitat local, en què es relacionen i valoren els llocs de treball que hi ha, de manera que es dona l'oportuna correlació amb els crèdits per al personal inclòs en el pressupost.
- Annex de les inversions a realitzar en l'exercici, subscript pel president i degudament codificat.
- Un informe economicofinancer, en què s'esposen les bases utilitzades per l'avaluació dels ingressos i de les operacions de crèdit previstes, la suficiència

dels crèdits per atendre el compliment de les obligacions exigibles i les despeses de funcionament dels serveis i, en conseqüència, l'efectivitat del nivell del pressupost.

En relació amb les operacions de crèdit, s'inclouran en l'informe, a més del seu import, el detall de les característiques i condicions financeres de tot ordre en què s'han de concretar i es farà una especial referència a la càrrega financera que pesa sobre les entitats abans i després de la seua formació.

- Aprovació inicial: sobre la base del pressupostos i estat de previsió a què es refereix l'apartat anterior, el president de l'entitat formarà el pressupost general i el remetrà, informat per la intervenció i amb els annexos i la documentació complementaria, al ple de la corporació abans del dia 15 de octubre per a la seua aprovació inicial, esmena o devolució.

La revisió a la intervenció s'efectuarà de manera que el pressupost, amb tots els seus annexos i documentació complementària, pugui ser objecte d'estudi durant un termini no inferior a deu dies i informant-ne abans del 10 d'octubre.

L'acord d'aprovació, que serà únic, ha de detallar els pressupostos que vagen a interferir amb el pressupost general, no podent aprovar-se cap d'ells de manera separada.

- Exposició pública. Aprobats inicialment el pressupost general, s'exposarà al públic, previ anunci en el Butlletí Oficial de la Província o, si s'escau, en el de la

comunitat autònoma uniprovincial, per 15 dies, durant els quals els interessants podran examinar i presentar-hi reclamacions davant el ple.

El pressupost es considerarà definitivament aprovat si durant el citat termini no s'han presentat les reclamacions; en cas contrari, el ple donarà un termini d'un mes per a resoldre.

- Aprovació definitiva. L'aprovació definitiva del pressupost general pel ple de la corporació s'ha de realitzar abans del dia 31 de desembre del l'any anterior en què s'ha aplicar.

El pressupost general, definitivament aprovat, serà inserit en el Butlletí Oficial de la Corporació, si en tinguera, i resumit per capítols de cada un dels pressupostos que l'integren, en el de la província.

Del pressupost general definitivament aprovat es remetrà còpia a l'Administració de l'Estat i a la corresponent comunitat autònoma. La remissió es realitzarà simultàniament a l'enviament al butlletí oficial a què es refereix l'apartat anterior.

- Entrada en vigor. El pressupost entrarà en vigor, en l'exercici corresponent, una vegada publicat en la forma prevista anteriorment. La còpia del pressupost i de les seues modificacions ha d'estar a disposició del públic, a efectes informatius, des de la seua aprovació definitiva fins a la finalització de l'exercici.
- Reclamacions i recursos. Tenen la condició d'interessats i, per tant, poden presentar reclamacions contra el pressupost en el termini de 15 dies d'exposició al públic:
- Els habitants del territori de la respectiva entitat local.

- Els que resulten directament afectats, encara que no habiten en el territori de l'entitat local.
- Els col·legis oficials, cambres oficials, sindicats, associacions i altres entitats legalment constituïdes que vetllen per interessos professionals o econòmics i veïnals, quan s'actua en defensa del que són propis.

Únicament podran establir reclamacions contra el pressupost:

- Per no haver-se ajustat la seva elaboració i aprovació als tràmits establerts per la llei.
- Per ometre el crèdit necessari per al compliment de les obligacions exigibles a l'entitat local, en virtut del precepte legal o de qualssevol altre títol legítim.
- Per no ser de manifesta insuficiència els ingressos amb relació amb les despeses pressupostades o bé d'aquest respecte a les necessitats per a les quals estiguen previstos.

Contra l'aprovació definitiva del pressupost podrà interposar-se directament recurs contenciós administratiu, en la forma i termini que s'estableixen les normes d'aquesta jurisdicció.

El Tribunal de Comptes ha d'informar prèviament a la resolució del recurs quan la impugnació afecte o es referisca al nivell pressupostari.

La interposició de recursos no suspén per si mateixa l'aplicació del pressupost definitivament aprovat per la corporació.

- La pròrroga pressupostària. Si al començar l'exercici econòmic no ha entrat en vigor el pressupost corresponent, es considera automàticament prorrogat l'anterior fins el límit global del seus crèdits inicials, com a màxim.

2. Context: els arxius de la Valldigna.

2.1. Comarca de la Safor.

La Safor és una comarca valencianoparlant del centre del País Valencià, amb capital a Gandia. La Safor es pot dividir en dos subcomarques ben diferenciades: la Valldigna i l'Horta de Gandia.

La comarca de la Safor inclou un total de 31 municipis (amb un total de més de 150.000 habitants). Situada al sud de la Ribera, a l'est de la Costera i la Vall d'Albaida i al nord del Comtat i la Marina Alta, està oberta completament a la mar per l'est. És una de les comarques més ben delimitades per la seua orografia; no debades, en àrab, vol dir "rocam" o "pedres", Conca de la Safor ó Conca de les Roques.

La Comarca de la Safor té una superfície de 428 Km². Els geògrafs la situen com el punt on s'ajunten el sistema Prebètic i l'Ibèric. Des del sud-oest, es troba delimitada per la serralada de la Safor (1.013 m), una de les últimes estribacions del sistema Prebètic, i al nord per l'extrem del sistema Ibèric format per la serralada de les Agulles. Enmig d'aquests dos extrems hi ha els massís del Montdúver (841 m), el qual separa les dues planures de la comarca, l'horta de la Safor i la Valldigna. Cap a l'interior i en sentit nord-sud, també hi ha una imponent serra Grossa on destaca el cim del Picaio (728 m). Aquestes muntanyes separen la Safor de les comarques de la Costera i la Vall d'Albaida.

Al nord, la Serra de les Agulles, últim punt del sistema ibèric, la separa de la Ribera Baixa; a l'est el massís del Mondúver, la Serra Falconera, són els últims punts de les serres bètiques valencianes, i separen la Ribera Alta i la Costera; la Serra Grossa a l'oest de la Vall d'Albaida i, al sud, la Serra d'Ador i el Circ de la Safor, la Serra Gallinera i la Serra de Mustalla, que la separen de la Marina Alta i el Comtat. Finalment, a l'est queda la mar Mediterrània.

Delimitacions històriques

La comarca de la Safor és de creació moderna (de l'any 1989) i comprén part de les antigues comarques de la Valldigna i l'Horta de Gandia. Aquestes comarques antigues apareixen al mapa de comarques d'Emili Beüt, *Comarques naturals del Regne de València*, publicat l'any 1934. Per aquest motiu, de vegades s'utilitza també l'expressió Safor-Valldigna per designar aquest territori.

2.2 Mancomunitat de la Safor

La Mancomunitat de Municipis de la Safor és una entitat creada en l'any 1982 amb l'esperit de col·laboració i solidaritat dels pobles que formen la comarca de la Safor, i ofereix diversos serveis a les ciutadanes i els ciutadans de la Safor així com també a municipis que estan dins d'aquesta organització.

La Mancomunitat de la Safor esta formada per un total de 29 municipis: Alfuir, Almiserà, Almoines, Alqueria de la Comtessa, Barx, Bellreguard, Beniarjó, Benifairó de la Valldigna, Beniflà, Benirredrà, Castellonet de la Conquesta, Daimús, Gandia, Guardamar, La Font d'En Carròs, Llocnou de Sant Jeroni, Miramar, Oliva, Palma de Gandia, Palmera, Piles, Potries, Rafelcofer, Real de Gandia, Ròtova, Simat de la Valldigna, Tavernes de la Valldigna, Xeraco i Xeresa

La Mancomunitat de Safor és un organisme que gestiona un ampli ventall d'obres i serveis per a la seua realització comú, promou activitats i presta serveis públics a les corporacions municipal i propicia el debat al voltant de diferents temes que puguen afectar més d'un municipi de la comarca.

L'objectiu principal de la Mancomunitat és aconseguir uns millor serveis, per això promou accions davant les institucions i entitats públiques i privades, dona suport i organitza activitats i actes que suposen un major coneixement de la comarca i promociona i coopera am la divulgació de material d'estudi de la nostra història i cultura, produït en la nostra llengua.

La Mancomunitat de la Safor es finança amb les aportacions dels municipis i amb les subvencions del diferents organismes públics.

S'ha de dir que no és obligatori per a cap municipi pertànyer a la Mancomunitat de la Safor. És totalment voluntari. És a dir, tot municipi pot entrar i eixir-se'n sense cap problema. Al llarg de la història d'aquesta organització molts municipis se n'han eixit i d'altres s'han apuntat per a unificar juntament amb altres municipis i la Mancomunitat serveis que d'altra manera eixirien més cars de realitzar o simplement no es realitzarien.

Dins de la Mancomunitat de la Safor hi ha dos tipus de serveis: Serveis obligatoris i Serveis voluntaris:

Serveis obligatoris. Són aquells en què participen per igual tots els municipis i que es financen amb la quota ordinària i amb les subvencions.

Serveis voluntaris. Només es presten en els municipis que s'adhereixen anualment, de manera voluntària, i aporten la quota corresponent.

A més dels serveis que presta la Mancomunitat, en el mateix edifici on se n'ubica la seu poden trobar també les oficines d'Infodona i OCAPA (Oficina de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació).

2.2.1 Servei Mancomunitat d'Arxius.

Aquest servei naix l'any 1984, any en què la Mancomunitat encomanava el primer informe sobre l'estat dels arxius municipals. Al 1988, la Direcció General de Cultura mostrava la seua disposició, pel que fa a aquest projecte. El dia 7 de novembre de 1994 es va signar finalment el conveni entre la Generalitat Valenciana i la Mancomunitat sobre el Servei Mancomunitat d'Arxius.

Una vegada signat el conveni, la primera tasca a l'hora de posar en marxa aquest projecte era conèixer quins eren els fons dels quals disposaven els municipis i quin era l'estat actual dels arxius. Era un món heterogeni quant a organització i maneig de la documentació, per aquest motiu la importància de la unificació de criteris i l'existència de la comarcalització, ja que comarcalitzar arxius significa abordar un problema comú amb unes directrius col·lectives des d'un plantejament unitari.

En un primer moment, la resposta seria individual i particular a cada poble, segons fóra l'arxiu, el qual rebria el tractament arxivístic de la seua documentació a casa, si bé els instruments de descripció tindrien duplicats a la capçalera de la comarca i l'arxiu de la Generalitat.

Però aquest servei va més enllà de donar una solució immediata al problema individual de cadascun dels arxius municipals que es va adherir al servei, el projecte de comarcalització queda vertebrat amb altres punts fonamentals com són:

1. **Creació d'un Centre Comarcal d'Arxius** des del qual s'assessora i es resolen dubtes i problemes, així com s'hi centralitza tota la informació de la comarca a fi de facilitar la tasca a l'investigador o persona particular que vulga fer-hi qualsevol consulta.
2. **Microfilmació de les principals sèries documentals**, tal com ha sigut el cas dels llibres d'actes.
3. **Microfilmació dels fons Osuna de l'Arxiu Històric Nacional**. D'entre tots els fons dispersos, el més ric és el d'Osuna, fins al punt que és necessari per a qualsevol treball d'investigació de la nostra comarca.
4. **Recerca i localització d'altres fons**. Arxius com els parroquials de la comarca, el del Regne de València o el de la Corona d'Aragó a Barcelona, els fons dels quals referits a la comarca de la Safor ens són familiars, així com altres més llunyans com el de Simanca o el de Medinaceli a Sevilla.

A grans trets, aquests són els pilars fonamentals sobre els quals descansa aquest projecte.

Des del punt de vista més pràctic i funcional, si hem de parlar de la tasca concreta de l'arxiver, quan se desplaça a un municipi, el primer que fa és realitzar un examen exhaustiu de l'estat de l'arxiu on va a treballar, veure si la documentació ha sigut inventariada, organitzada i codificada amb anterioritat o, si pel contrari, s'hi troba amb un arxiu que manca de tot tipus d'organització. Si és el primer cas, el que fa és continuar amb la tasca ja començada respectant

el treball realitzat i s'intenta unificar criteris dins del pla previst. Si és el segon cas, comença de zero amb les directrius que ja té preestablides.

A banda d'aquesta prestació, el Servei Mancomunitat d'Arxius ha desenvolupat altres tasques:

- Creació de la pàgina web d'aquest servei.
- Ha reforçat el servei amb personal de Salari jove i EMCORP, als arxius d'alguns ajuntaments que necessitaven major presència.
- Finalització de la digitalització dels microfilms dels llibres d'actes dels diversos ajuntaments adscrits a la Mancomunitat de Municipis de la Safor, projecte ADIS@, (actes digitalitzades de la Safor).

Aquest projecte començà l'any 2007 i el seu objectiu és posar a l'abast dels ajuntaments i la ciutadania un instrument modern i eficaç que permeti, a través d'Internet, un accés fàcil i ràpid a la informació dels acords del Plenari dels municipis de la comarca. D'aquesta manera facilita als ajuntaments, una eina de tractament i recuperació de la seua pròpia informació essencial (visualitzant el text íntegre de les actes del Plenari). També es millora el principi de publicitat dels acords presos i es facilita l'accés i recerca de la informació: als ciutadans, investigadors, centres de promoció i difusió del patrimoni cultural, etc. Cada ajuntament determinarà el grau d'accessibilitat que vol donar als seus acords i ho comunicarà de manera explícita a la Mancomunitat de Municipis, per mitjà de la signatura d'un conveni bilateral d'adhesió al projecte.

Actualment, les tasques que continuen desenvolupant-se, als ajuntaments que formen part del Servei Mancomunitat d'Arxius són, entre altres:

- Manteniment i actualització de la documentació municipal de tots i cadascun dels ajuntaments que estan dins d'aquest servei.

- Recerca i consulta de la documentació municipal, tant per al funcionament diari del propi ajuntament, com també per als investigadors/es de la història local.

- Assessorament arxivístic als ajuntaments en la gestió de la documentació electrònica.

Com a servei voluntari, cada municipi, i per acord de plenari, sol·licita l'adhesió a la Mancomunitat així com els mòduls de dedicació. El servei es finança amb les aportacions dels municipis i amb les subvencions que, des de la Mancomunitat, es gestionen per aquest servei. A gener de 2012, hi han 27 pobles adherits al Servei d'Arxius, la qual cosa demostra el majoritari sentiment de comarca i la gran implicació de quasi tots els municipis de la Safor, per dedicar-li un esforç comarcal en comú en ares de la conservació, organització i divulgació del patrimoni documental més important de tot municipi: el seu Arxiu Municipal; lloc on se treballa la documentació produïda per la pròpia institució gràcies a la tasca diària dels arxivers comarcals.

Font: Servei Mancomunar d'Arxius de la Mancomunitat de Municipis de la Safor.

2.2.2 Creació del Servei Mancomunat d'Arxius de la Safor.

Una de les moltes vegades que vaig anar a veure Gonçal Benavent, li vaig preguntar pels inventaris del municipis,. Em va dir que m'havia de dirigir a l'Arxiu de Gandia, ja que en aquell centre hi havia informació sobre aquests inventaris del municipis de la Valldigna (Simat, Benifairó i Barx), excepte Tavernes.

Però a mi em van sorgir tota una sèrie de preguntes. Pot l'arxiu històric de Gandia consultar expedients de Simat, Benifairó i Barx? Té l'arxiu històric de Gandia còpia dels arxius dels municipis de la Valldigna? El Servei Mancomunat d'Arxius passa informació a l'Arxiu Històric de Gandia? Quina relació té el Servei Mancomunat d'Arxius amb l'Arxiu Històric de Gandia?

Per a contestar aquestes preguntes i moltes més que pugen sorgir he de començar des del principi. Tot va començar el 27 de gener de 1984. Des de l'Arxiu Municipal de Gandia es va redactar el primer informe per a denunciar, davant de la Mancomunitat de Municipis de la Safor, l'estat d'abandó en què es trobaven els arxius de les poblacions de la Safor i es proposava una coordinació comarcal per resoldre el problema. Al mes de març d'aquell mateix any, el secretari de la institució comarcal donava compte d'un acord de l'entitat, segons el qual s'havia informat del tema a tots els municipis i se n'encomanava un nou estudi, més detallat, sobre l'estat de la qüestió i les mesures necessàries que havien d'aplicar-s'hi.

L'any 1988, la Comissió Informativa de Cultura de l'Ajuntament de Gandia dictaminava, per unanimitat, sobre la creació de beques per a la catalogació

dels arxius de la comarca. Les esmentades beques havien de coordinar-se des de l'Arxiu Municipal de Gandia. Paral·lelament, acordava també l'adquisició d'una microfilmadora planetària per a fer possible la microfilmació de documents i evitar-ne l'obligatori trasllat a València.

Aquest mateix any tenien lloc, també, els primers contactes a tres bandes entre la Mancomunitat, l'Ajuntament de Gandia i la Generalitat Valenciana, a través de la Direcció General de Cultura. S'insistia aleshores en la necessitat de proporcionar personal becat per a inventariar els arxius municipals de la Safor i, alhora, en la conveniència de crear una seu central amb dotació de personal estable. Es van elaborar, així mateix, els primers informes que parlaven d'un pla experimental de comarcalització.

L'any 1989 i el següent, des de la Direcció General de Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, es dotaven beques destinades a l'inventari d'arxius municipals de la Safor. Al mateix temps, alguns ajuntaments sol·licitaven l'ordenació dels seus arxius i, com a producte d'aquest procés, començava la dècada dels noranta amb una proporció d'arxius inventariats que superava àmpliament la mitjana valenciana i creava les condicions prèvies addients per a engegar el servei. La maquinària es posava en marxa lentament i la cosa començava a rutllar.

En articles i informes redactats en aquells moments es proposava la creació d'un ampli equip coordinat per un director del pla i encarregat directe del servei central d'informació i gestió. Aquest havia d'estar acompanyat per tres tècnics en arxivística que realitzarien la seua tasca directament en els arxius de la comarca, a més d'un especialista en microfilmació amb coneixements

elementals d'arxivística. Un cinqué tècnic s'ocuparia de la recepció, catalogació i retorn del material microfilm, a més del tractament arxivístic dels microfilms estrets.

A les darreries del 1991 s'ampliava l'horitzó i la tasca amb la presentació d'un projecte que aleshores comptava amb el beneplàcit de les autoritats eclesiàstiques de Gandia i les saforenques, però que frustraria l'arquebisbat de València. El 14 de gener 1992, el Consell Assessor d'Arxius de la Generalitat Valenciana celebrada una reunió per a tractar sobre la Llei de Patrimoni Cultural Valencià. Aquest organisme considerava necessari que l'esmentada llei tractara específicament la qüestió de la comarcalització del arxius.

Més endavant, en una línia semblant però amb uns punts més elaborats i explícits, es pronunciava l'Associació d'Arxivers Valencians (la seua constitució és de l'any 1999), amb motiu de l'elaboració del Reglament d'Organització del Sistema Arxivístic Valencià. Calia dotar de suport jurídic la nova iniciativa.

L'any 1992 s'havia fet arribar un dossier sobre el tema a la consellera de Cultura, Sra. Pilar Pedraza i Martínez, i finalment, al 1994, es signava un conveni entre la Generalitat Valenciana, representada per aquesta consellera de Cultura, i la Mancomunitat de Municipis de Safor, representada en aquell moment per la seua presidenta, la Sra. Pepa Bonet Millet.

Segons aquest conveni (encara vigent), els municipis sempre mantenen la propietat i la possessió dels seus fons documentals i és en cada població on es fan les tasques necessàries d'organització i descripció informatitzada, alhora que una còpia de l'inventari o catàleg s'envia al Centre Comarcal d'Arxius.

D'altra banda, va tenir lloc la microfilmació de fons documentals de la Safor, així com uns altres valencians i també d'estatals.

La institució comarcal es comprometia no sols a coordinar el servei, sinó aportar els equipaments i el personal necessaris sota la supervisió de la Conselleria de Cultura (que en subvencionava les despeses) i la direcció del arxivers de Gandia.

Arran de la signatura del conveni, la Mancomunitat passava a requerir els serveis de dos professionals d'arxius que treballarien, de bell antuvi, a mitja jornada en un total de 14 poblacions. Durant els anys 1995 i 1996 es dotaren dues beques que foren concedides a Lina Bataller i Mercé Fornés. Des de 1997 es va efectuar una contractació laboral, coberta per Jaume Castillo i Mercé Fornés. El primer arxiver va ser substituït al novembre del 2000 per Gonçal Benevent, que justament amb Mercé Fornés, conformen la dotació actual d'arxivers itinerants.

El treball d'aquest professional s'havia d'ajustar a una valoració de les seues tasques, d'acord amb una baremació aplicada als pobles. Aquests eren agrupats en quatre categories. La primera és per a les poblacions menudes amb escassa producció documental i estructura administrativa, amb un arxiu poc voluminós relativament recent: era suficient un mòdul o visita mensual. La segona, majoritària, comprenia dos mòduls i afectava pobles mitjans i mitjans-grans (1.500-5.000 habitants) que generen bastant documentació i amb uns arxius històrics de certa entitat. La tercera categoria, amb quatre mòduls, s'establia per a poblacions grans sense arxiver (Tavernes de la Valldigna), mentre que la quarta (amb un sol mòdul) es pensava per a les poblacions que

disposen d'arxiver o d'un funcionari a temps parcial. Es tractava, en aquest cas, de fer possible un reforç i alhora una connexió entre el servei comarcal i els arxius local que disposen d'arxiver. Cada mòdul equivalia al treball mensual d'una persona un matí de cinc hores, de 9 a 14h.

Des de l'any 1994, es desenvolupa un programa informàtic per a la catalogació comercialitzada i la prestació de serveis al Centre Comarcal d'Arxius, al qual s'afegien models diferents de fitxes per a materials cartogràfics, gràfics, fotogràfics, documents sonors i filmics. S'aprofitava l'ocasió per no perdre informació i vessar dades suportades en altres programes, com el Filing Assistant d'IBM. Aquest programa funciona, a hores d'ara, a un ple rendiment, amb unes 150.000 fitxes integrades, però ens trobem a l'espera de la conformació d'una xarxa a nivell valencià, semblant o paral·lela a la que s'ha conformat en el món de les biblioteques.

Una vegada explicat aquesta història anem un altra vegada a mirar les preguntes que jo havia fet al principi. Pot l'Arxiu Històric de Gandia consultar expedients de Simat, Benifairó i Barx?; té l'Arxiu Històric de Gandia còpia dels arxius dels municipis de la Valldigna?; el Servei Mancomunitat d'Arxius passa informació a l'Arxiu Històric de Gandia?; quina relació té el Servei Mancomunitat d'Arxius amb l'Arxiu Històric de Gandia?

Gonçal Benavent m'ha explicat que l'Arxiu Històric de Gandia no té cap tipus de còpia de cap arxiu dels pobles de la Valldigna, però a causa de l'estreta relació que han mantingut, des de la creació del Servei Mancomunitat d'Arxius fins ara (tant la Mancomunitat com l'Ajuntament de Gandia i l'Arxiu Històric de Gandia), el que fan és que la Mancomunitat passa informació de referències

dels arxius on el Servei Mancomunitat d'Arxius treballa i els passa a l'Arxiu Històric de Gandia, de manera que si una persona busca informació, ja siga un expedient, un document, etc., de qualsevol poble de la Valldigna, només trobaria referències informatives dels llibres que busca. Per tant, si volgueren la informació que busca haurien d'anar a l'arxiu que en té.

Així doncs, l'Arxiu Històric de Gandia no té cap document de cap municipi de la Valldigna. Els únics que tenen documents són els mateixos ajuntaments i el Servei Mancomunitat d'Arxius.

Font; *El Servei Comarcal d'Arxius de la Safor*, ISBN:V-2395-2003, Depòsit Legal: 84-607-7956-4, pàg. 10.

2.3 La vall de la Valldigna

La Valldigna forma una vall transversal i allargada, d'una longitud aproximada de vuit quilòmetres i una amplitud màxima de quatre, orientada de ponent (oest) a llevant (est). Es troba envoltada per muntanyes (la serra de les Agulles pel nord i l'Ombria pel sud), excepte per la part oriental oberta al mar Mediterrani, i es comunica amb el pla d'Aigües Vives i Alzira pel pas del Portitxol.

A aquesta primera zona cal afegir-li una llenca de terrenys al nord de la serra de les Agulles, on s'emplaçaven els actuals despoblats de Massalalí i Alcudiola, i, darrerament, el lloc de Barx, per la seua integració al senyoriu valldignenc. Actualment està formada per quatre municipis: Tavernes, Simat, Benifairó i Barx. Tanmateix, formar una vall natural no constitueix una unitat administrativa, ja que es troba dividida entre les diferents administracions i la influència d'Alzira, Gandia i Sueca, ciutats totes elles seu de partit judicial. Aquestes poblacions formen un triangle al centre del qual es troba la Valldigna. Oficiosament, i a falta d'una veritable comarcalització de les terres valencianes, la vall de la Valldigna pertany a la comarca de la Safor-Valldigna.

Creuada pel riu Vaca, que naix prop de Simat, els al·luvions han format un sòl d'excel·lent qualitat, apte per a rebre des d'antic la trilogia de conreus mediterranis: olivera, vinya i blat, junt amb altres de caràcter més intensiu. Han estat cultius importants al llarg de la sua història la canya de sucre, la morera, l'arròs, les hortalisses i, finalment, el taronger. Unes condicions naturals propícies i el fet de ser una zona de pas cap a les comarques meridionals, una vegada travessat el Xúquer, expliquen que la Valldigna fos poblada des del

Paleolític (cova del Bolomor). Això vol dir que aquest medi natural ha estat transformat des de temps remots per l'acció de l'home.

Ben comunicada, està travessada aquesta vall, de nord a sud, per la carretera nacional N-332, l'autopista A-7, entre Tarragona i Alacant, i la línia de ferrocarril electrificada València-Gandia; i en sentit transversal, d'est a oest, per la carretera autonòmica CV-50 Tavernes- Llíria. De Simat parteixen dues carreteres que comuniquen amb la Safor, la CV-675 Gandia-Simat, i amb la Costera , la CV-600 Simat-Xàtiva.

La Valldigna està limitada per les comarques i pobles següents:

- Pel nord, la Ribera Baixa (Cullera i Favara) i Ribera (Alzira).
- Pel sud, la Safor (Xeraco, Xeresa i Gandia).
- Per l'est, la mar Mediterrània.
- Per l'Oest, la Ribera Alta (Rafelguaraf), la Costera (Barxeta) i la Vall d'Albaida (Quatretonda i Pinet).

La formació de la Valldigna és el resultat d'una llarga evolució geològica que dura fins l'actualitat. Durant l'era Secundària, fa més de 200 milions d'anys, emergeixen de la mar les roques i verdes roques (Puig Mola, barranc de Malet i font de la Mina). Les empentes de l'orogènia alpina de l'era Terciària pleguen i trenquen les roques en dues etapes; d'això fa entre 40 i 10 milions d'anys, determinant la formació de plecs i falles i la direcció de la vall i les muntanyes. A l'acció dels agents externs, principalment l'aigua, es deu el seu modelat.

Finalment, la intervenció humana (cultius, infraestructures, incendis) li dóna l'aspecte definitiu.

Totes les roques de la Valldigna són sedimentàries.

Físicament es distingeixen tres ambients fonamentals:

➤ **Les muntanyes.**

Les roques d'origen marítim són dures, formades per calcàries i dolomies d'una gran potència i formen relleus amb pendents pronunciats. Presenten una gran quantitat i diversitat de formes càrstiques, tant superficials com subterrànies.

La Valldigna es troba situada en la transició entre dues serralades en diferent posició:

a) La vessant sud: l'Ombria.

Segueix la direcció del Prebètic valencià. Està formada per la Rondonera, Penyalva, el Toro, Mondúver, Picaio-Buixcarró, i es correspon amb l'Ombria.

Presenta moltes falles que, erosionades per l'aigua, formen barrancs i cingles que marquen els pendents més forts.

Hi ha dues tipologies de fonts:

- Fonts de gran cabal: Clot de la Font i Font Gran de Simat.
- Fonts de menor cabal situades a una cota més alta: Cirer, Foies, Puig Mola.

b) La vessant nord:

Segueix la direcció ibèrica, NO-SE. Està formada per la serra de les Agulles, en els termes de Tavernes i Benifairó, i es correspon amb la Solana.

Els estrats de roques del seu flanc sud donen lloc a un relleu quasi vertical, les agulles, les quals li donen el nom.

El relleu càrstic.

Malgrat la seua duresa, les roques calcàries es troben molt fracturades per falles i clivelles per on circula l'aigua. També són solubles, ja que formades per carbonats càlcis, es dissolen en contacte amb l'aigua. Aleshores apareix el carst o conjunt de formes geològiques, superficials i subterrànies, produïdes per la dissolució de les roques calcàries per l'acció de l'aigua, la qual després de grans pluges sorgeix per nombroses fonts. Apareix un relleu complex i divers (relleu càrstic):

- Depressions superficials de diferent grandària (dolines) per les quals s'infiltra l'aigua per mitjà d'avencs o engolidors (a Barx destaca l'avenc de la Donzella).
- Coves i grutes formades per la infiltració i circulació subterrània de l'aigua en dissoldre la roca calcària. Solen aparéixer estalactites a partir de l'aigua que goteja del sostre i estalagmites a partir de l'aigua dipositada al terra.
- Simes: obertures estretes que comuniquen la superfície amb les galeries subterrànies.
- Fonts, brolladors i ulls per on ressorgeix a la superfície l'aigua infiltrada.

- Rasclers, roques amb la forma de solcs i canaladures formades per l'acció de les aigües en dissoldre la superfície de la roca.

1. La Vall

Comprén l'espai situat entre les muntanyes i la carretera nacional. Té una llargària màxima d'uns 7,5 km i una amplària que augmenta cap a l'oest, assolint-ne el màxim en 4 quilòmetres a Benifairó.

Els substrats formats per argiles amb algeps del Secundari (fa més de 208 milions d'anys) permet una abundància d'aigua subterrània, ja que l'argila, impermeable, evita que les aigües seguesquen cap avall. Constitueix una fossa tectònica, de superfície horitzontal, reomplida per roques sedimentàries d'origen continental, blanetes, poc compactes i fàcils d'erosionar (argiles, arenas, graves, llims i bretxes de peu de muntanya) de l'era Quaternària (menys d'1,8 milions d'anys) procedents de l'erosió i el transport per les aigües superficials del riu i dels barrancs. Es troba travessada en la seua part més profunda pel riu Vaca.

Al nord-oest de Tavernes, prop de la font de Mina, hi ha l'únic exemple de roques subvolcàniques de la Safor, les ofites d'un color verdós. En la part més ampla, al sud de la carretera a Alzira, es troben tres tossalets formats per calcàries i dolomies, d'entre els quals destaca la muntanyeta de Bellavista, avui totalment abançada de tarongers i que durant l'època senyorial era un lloc de reunió del habitants de la vall per prendre decisions conjuntes.

2. La plana costanera

Forma una llenca de terreny des de la costa fins a la carretera nacional, amb una amplària de 2,5 a 3 km i una llargària màxima d'uns 8 km. Està formada per dues zones, l'antiga marjal o partida avui dessecada i la marina-marenys, separades per la restinga o vedat.

L'origen es deu a l'afonament de la zona costanera durant el Quaternari, fa entre 1,8 milions i 10.000 anys, que forma una badia. L'arena transportada pels corrents de deriva delmar forma una barra de sediments o cordó litoral, la restinga, que tanca la badia. Aquesta, separada de la resta del mar, es transforma en una albufera de poca fondària. L'antiga restinga, anomenada vedat, forma una cota més alta o muntanyar, poblada de pins i avui desapareguda, ja que s'ha utilitzat la seua arena per aterrar zones més profundes, i que es trobava situada entre el camí Reial i el camí Marenys. L'albufera es converteix en una marjal de superfície plana en seguir dipositant-s'hi materials al·luvials (argiles i llims) procedents de l'erosió i transportats pel riu i barrancs i sobretot molta matèria que, soterrada i fossilitzada, origina la turba. La marjal o partida presenta un nivell freàtic molt superficial, amb abundància d'ullals i altres formes de resorgència d'aigua, la qual cosa permet el seu aprofitament per al cultiu de l'arròs. A finals del anys seixanta la marjal es transforma a partir de la seua dessecació i és aprofitada per a cultivar hortalisses i sobretot cítrics.

També apareixen alguns relleus residuals de l'edat Secundària i de poca alçària (muntanyeta del Conill, muntanyeta Groga) i altres situats al nord de Borderia i a l'est de la carretera N-332. A banda de la marjal, amb una amplària

aproximada d'1,5 km d'amplària fins al camí Reial, es troben les zones d'arena de la Marina i els Marenys, formades per sediments marins i continentals; i finalment, el cordó dunar, prou ben conservat en alguns sectors, i la platja amb arenes fines, majoritàriament silícies.

La Valldigna presenta una relativa abundància d'aigua, sobretot subterrània, la qual ha donat lloc a una important agricultura de regadiu. No obstant això, no existeixen corrents superficials permanents.

El riu Vaca o Xeraco recorre la Valldigna d'oest a est. Amb una longitud d'uns 13,6 km i una conca de 97,4 km², naix als brols del Vaca aproximadament a 1 km al sud de Simat on se li ajunta el cabal de la Font Gran.

Per la dreta o sud arreplega les aigües de Vedell (d'uns 6 km de llargària), que naix al Clot de Font, al qual se li sumen les aigües de la Font del Bolomor. Pel nord rep les aigües dels barrancs del Cambro.

A la Valldigna hi ha una gran tradició musical. Els quatre pobles tenen bandes de música. La patrona de la música és Santa Cecília i per això moltes bandes tenen aquest nom. La de Barx rep aquest nom: Societat Unió Musical Santa Cecília. A Tavernes hi ha banda de música i la coral. Les societats musicals són un focus cultural important i realitzen una gran tasca. Des de ben menuts els xiquets i xiquetes reben una educació musical, en les escoles d'educands, que les societats tenen en els seus locals.

A Benifairó, la història de la Societat Musical l'Entusiasta es remunta a 1890, quan un grup d'amics que compartien el gust per la música formaren una xaranga a la qual posarem el nom de Música Sorda. Amb la compra

d'instruments i l'auge progressiu d'aquest músics es creà l'any 1910 una formació musical amb 17 membres. Entre els anys 1920 i 1928 es creà la primera formació musical amb 32 músics, amb el nom de La Lira. L'any 1931 es té constància de la creació de la Societat Musical l'Entusiasta i des d'aleshores aquesta societat no ha parat de créixer i de guanyar premis pertot arreu. En 1974 es fa càrrec de la banda el director Josep Bort Ramón, de Catarroja, que fou el verdader impulsor d'una gran fornada de músics, molts dels quals han esdevingut músics professionals.

A Simat, a finals del segle XIX ja existia una banda de música. Entre 1932 i 1944 aquesta banda va obtenir nombrosos premis. La banda va desaparèixer durant uns anys per diferents motius i va tornar a formar-se el 1980, i així s'inicià una nova etapa amb molta força i il·lusió. La nova banda ha rebut diversos premis. Des de 1996 ha estat dirigida per Josep Antoni Vixquert Gascón. El seu president actual és Josep Lluís Arnal. Des de 1080, la Societat Unió Musical de Simat ha estat un focus cultural molt important per al poble. Hi ha una escola de música on estudien xiquets i xiquetes de Simat i d'altres pobles de la Vall d'ign. També hi ha classes per a adults, la qual cosa ha potenciat la seua incorporació al món musical. La família musical s'ha ampliat en els últims anys amb la incorporació de la Coral Polifònica Santa Maria de la Vall d'ign sota la direcció actual de Ferran Manzaneque. Un dels fets més importants dels últims anys que cal destacar és el macroconcert de la Banda Simfònica de la Vall d'ign, realitzat a les portes del Monestir de Santa Maria per commemorar-ne el 700 aniversari

2.3.1 Simat de la Valldigna. Descripció geogràfica, climàtica, cultural, etc.

HISTÒRIA

La Valldigna, abans anomenada la Vall d'Alfandech o Marinyén, fou habitada durant l'Alta Edat mitjana per musulmans i va ser conquerida pels anys 1242-43, pel rei Jaume I. El seu nét, Jaume II d'Aragó, amb ocasió d'una expedició pel regne moro de Múrcia, en passar per la vall d'Alfandech o Marinyén, sorprés el rei per la bellesa de l'indret, es girà cap a l'abat de Santes Creus, que viatjava amb ell i li digué: "Vall digna per a un monestir de la vostra religió!". I el religiós respongué: "Vall digna". El dia 15 de març de 1297, el rei fa donació de la vall d'Alfandech al Císter perquè hi funde un monestir sota l'advocació de Santa Maria. Des d'aleshores la vall s'anomena Valldigna

Inicialment, a la Valldigna convivia cristians i musulmans, els quals treballaven les terres cedides en usdefruit per a l'abat del monestir, encara que en general les condicions eren més dures per als mudèjars, per deixar-los continuar en la seua religió. Els mudèjars de la Valldigna es reunien per practicar la seua religió a la Mesquita de la Xara, que era també un lloc d'ensenyament, de formalització de contractes i, sovint, la seu de justícia dels cadís. Aquesta convivència va finalitzar l'any 1609, amb l'expulsió dels mudèjars.

La vida a la Valldigna continua amb l'evolució de la societat feudal valenciana, sota el domini del senyor del monestir, fins que a mitjans del segle XIX, l'any 1835, es va produir la desamortització del monestir, amb la qual va finalitzar el senyoriu de l'abat sobre les terres de la vall, i va començar l'expoli i la ruïna del monestir el qual va romandre en mans de particulars fins l'any 1991, quan el va adquirir la Generalitat Valenciana, tot començant un procés de restauració i recuperació de les seues dependències.

El monument més emblemàtic del municipi és el Reial Monestir de Santa Maria de la Valldigna. Va ser fundat el 1297 per Jaume II el Just. Des d'un principi va restar com un dels monestirs més importants de l'orde del Cister, filial del Monestir de Santes Creus a Tarragona. Tota la Valldigna era propietat d'aquesta comunitat monacal per ordre reial. El monestir fou habitat per monjos fins el 1835, quan una revolta popular a la Valldigna obligà els monjos a abandonar el monestir. La major part dels seus béns foren destruïts o espoliats. Per sort, després de dècades d'abandó, actualment el Monestir de Santa Maria de la Valldigna és, segons l'article 57 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, "temple espiritual, històric i cultural de l'antic Regne de València, i és, igualment, símbol de la grandesa del poble valencià". Al mateix article es

diu que "la Generalitat recuperarà, restaurarà i conservarà el monestir (...), una llei de les Corts determinarà el destí i utilització del monestir com a punt d'encontre de tots els valencians i com a centre d'investigació i estudi per recuperar la història del País Valencià".

Geografia

Simat de la Valldigna està situada a 55 km de València i a 20 km de Gandia i Cullera, així com a 17 de Xàtiva i Alzira. La Valldigna constitueix una subcomarca natural, rodejada per les muntanyes de la Serra de Corbera o de les Agulles al nord; al sud, el Mondúver, i a l'oest s'eleva el massís del Toro (al peu d'aquesta muntanya es troba Simat de la Valldigna), i a l'est la mar.

Les localitat limítrofes són, al nord Benifairó de la Valldigna, a l'oest Carcaixent i Barxeta, al sud Barx i a l'est Xeresa.

Climatologia

Simat de la Valldigna es beneficia d'un clima privilegiat. Com que està situat enmig d'una vall i protegit per les muntanyes, compta amb un clima temperat amb estius càlids i hiverns suaus. El clima es defineix com a mediterrani llevantí costaner. Les temperatures anuals són moderades, amb una mitjana interanual al voltant de 17-18°C.

Els hiverns són suaus, ja que en cap mes la temperatura baixa del 10°C de mitjana. Pocs dies les temperatures davallen dels 0°C, les gelades són poc

freqüents i la neu és gairebé desconeguda. Ocasionalment, hi ha onades d'aire polar que provoquen un fort descens tèrmic i l'aparició de la gebrada o rosada gelada, d'escassa durada en les zones més fondes de la vall i que afecta més a les brosses que als arbres. Els mesos més freds són gener i febrer, i la mitjana mínima anual es troba entre els 11°-12^oC.

Els estius són calorosos, ja que almenys dos mesos superen els 22^oC de mitjana mensual. Els mesos més calorosos són juliol i agost, amb mitjanes màximes al voltant dels 22^oC i 23^oC. L'espòròdic ponent procedent de la Meseta és un vent sec i abrasador.

L'amplitud tèrmica o diferència entre les mitjanes màximes i mínimes és escassa, per davall dels 15^oC, típica d'un clima litoral. Les precipitacions són relativament abundants, al voltant d'uns 400 litres de mitjana anual, més pròpies d'un clima humit de transició i superior a les de les terres valencianes. Gran part d'aquesta aigua s'infiltra per les roques i provoca la seua dissolució i modelat però, sobretot, la recàrrega del aquífers que permeten el desenvolupament d'una important agricultura de regadiu.

Més important que la quantitat absoluta de pluja és la irregularitat del seu repartiment, tant entre les diferents estacions dins d'un mateix any com entre anys successius, la qual cosa determina el caràcter sec, ja que predomina l'evaporació.

La tardor és l'estació amb més pluges, aportades per les depressions formades sobre el Mediterrani occidental o en trànsit per ell. Un altre màxim secundari s'esdevé a la fi d'hivern o principi de primavera. A la tardor li segueixen en importància l'hivern i la primavera. Per contra, l'estiu és extremadament sec ja

que la influència de l'anticicló de les Açores sobre la península és la responsable de la manca de pluges.

Els mes que més plou és, sens dubte, setembre, i el que menys plou juliol, ja que en agost solen produir-se tronades convectives de calor. Les pluges solen ser torrencials, sobretot a la tardor, quan en menys de 24 hores es produeixen ruixats molt intensos, d'efectes catastròfics sobre l'agricultura i les infraestructures per les inundacions provocades per les crescudes sobtades del riu i els barrancs. La màxima quantitat de pluja arreplegada en 24 hores en tota la Valldigna va ser l'11 de setembre de 1996 amb 520 litres. Aquest aiguats són provocats per un corrent d'aire marí humit i molt inestable que s'eleva en xocar amb la façana muntanyenca i que coincideix en altura amb una gota d'aire fred. Una manifestació d'aquesta situació són els temporals marítims, caracteritzats per una forta maror que provoca una transgressió de l'aigua del mar i un fort vent que s'emporta l'arena de la platja.

La irregularitat interanual provoca l'existència d'anys amb poques pluges juntament amb anys en què plou més del doble. Un tret típic de la zona costanera és l'abundant humitat de l'aire, la qual cosa incrementa la sensació de frec a l'hivern i de calor a l'estiu.

Economia

L'economia principal que té Simat de la Valldigna és l'agricultura, concretament el conreu de la taronja, de fet tot el poble de Simat de la Valldigna viu de l'agricultura de la taronja. Abans hi havia varies cooperatives agrícoles, que

eren el verdader motor econòmic, en l'actualitat només funciona una la qual s'encarrega de replegar la taronja, tractar-la i enviar-la a diferent llocs, tant a nivell nacional com estranger. També hi ha petits comerços, la majoria familiars.

Altres nuclis urbans.

Les Foies

Les Foies és una pedania situada a mig camí entre Simat i Barx, i a la que s'accedeix per una empinada carretera. Sol ser lloc habitual d'estiueig dels simaters, que aprecien la tranquil·litat d'aquest racó i la bellesa dels seus paratges rodejats de pins. La Font Nova, l'aigua prové de les muntanyes dels voltants i és conduïda fins a uns abeuradors (també construïts en pedra) que s'hi troben uns metres abans d'arribar a la font. El paisatge de les Foies està dominat pel matassar, on l'arbre dominant és el pi blanc o el pinastre. També abunden les plantes aromàtiques, com el tomanil, la pebrella, el romer, etc. D'altra banda, destaquen les capritxoses formes que l'erosió ha creat en les roques calcàries, i que en alguns casos reben noms propis, como el gos, el lleó, el frare... A l'entrada de les Foies, aquest mateix fenomen ha conformat un paisatge molt semblant al de la Ciutat Encantada de Conca, amb alts pinacles y esveltes columnes verticals.

La Font del Cirer, situada en la carretera cap a les Foies, és un dels paratges més emblemàtics de Simat. És una font natural situada a uns 380 m d'altitud, baix del Cim de l'Àliga, en la vessant nord de la Serra del Montdúver. L'aigua,

fresca i molt apreciada per les seues propietats mineromedicinales, brolla de la base d'un penya-segat de roca calcària i passa fins a uns abeuradors escalonats construïts en pedra. Al voltant de la font s'estén una microrreserva de flora.

Pla de Corrals

El Pla de Corral

s és una pedania situada a l'oest de la població, darrere de la muntanya de El Toro, i a mig camí entre Simat i Barxeta. Allí viuen durant tot l'any una vintena de persones, encara que a l'estiu, per ser lloc habitual d'estiuieg, la seua població augmenta en gran manera. Al voltant d'un carrer de cases adossades trobem "**el poblet**", on s'hi troben els dos bars-restaurants de la zona. Al final d'aquest carrer, i al costat d'un barranc, es localitza la **Font Roja**, recentment remodelada, i el llavador públic, situat uns metres més avall i que canalitza l'aigua cap a la sèquia de Barxeta. El paratge està rodejat per imponents xops que fan una fresca ombra. El Pla de Corrals és un indret natural on s'hi conserva gran part de la vegetació originaria d'aquestes terres. Així, a les parts més humides i més altes trobem frondosos boscos de carrasca i freix, combinats amb espessos arbustos i plantes lianoides, que fan encara més difícil transitar per estos atapeïts paratges. A les parts més baixes, domina el pi i el garrofer, sota els quals s'estén una bona mostra de plantes aromàtiques (romer, tomanil, pebrella...).

Font: pàgina web de Simat de la Valldigna.

2.3.2 Benifairó de la Valldigna. Descripció geogràfica, climàtica, cultural, etc.

Història

Antiga alqueria àrab donada per Jaume I a Domenec de Teylla l'11 de maig del 1249, i a Ferrer Matoses el 19 de juliol del mateix any. El Llibre de Repartiment l'ubica en l'Alfòndec de Marigne i hi apareix com a Beniayroy, Beniayro, Beniargon i Benihayron.

Amb l'emperadriu Constança passà a la Corona fins 1298 en què Jaume II atorga el senyoriu al monestir de la Valldigna; situació que es prolonga fins el segle XIX. En 1336 s'atorga carta pobla que cedeix les terres en emfiteusi. En la Guerra de la Unió els moriscs s'uniren als castellans contra el rei Pere IV i els monjos, que hagueren de fugir; en acabar la guerra amb el triomf del susdit monarca aquest va condemnar a mort tots els sublevats però era tal la quantitat que el senyor del lloc, l'abat del monestir, va assolir del rei un indult i el dret a

vendre-los com a esclaus seus. El 1411 va sofrir les conseqüències d'un terratrèmol. El 1519 com a conseqüència de les Germanies els moros van ser obligats a batejar-se, de deu en deu, a la capella de la Mare de Déu de Gràcia del monestir. L'expulsió morisca de 1609 va permetre els monjos reforçar els seus drets senyorials mitjançant carta pobla d'aqueix mateix any que repartia la terra en lots d'unes 3 Ha concedides en emfiteusi. Durant el període XVIII-XIX l'estructura social era la d'una comunitat camperola empobrida en la seua major part. L'abolició del règim senyorial i la desamortització eclesiàstica posaren fi al domini del monestir. Durant la II República (1932) s'hi declararen expropiables el 13,5% de les terres de propietaris no residents al municipi. Durant la guerra del 36-39 s'hi va constituir una col·lectivitat agrària de la CNT.

El monument més emblemàtic del municipi és el Castell d'Alfandec (popularment conegut com el Castell de la Reina Mora). Era el centre protector i recaptador dels impostos del habitants en aquesta vall. Del Castell depenien les alqueries habitades per camperols lliures i propietaris de les seues terres, amb una forma organització tribal, per tindre un origen de parentiu comú tots els que les habitaven. A principis del segle XIII, el castell d'Alcalà d'Alfandec de Marinyén dona nom a tota la zona d'Alfandec, on viuen dispersats en nombroses alqueries com les de Massalalí, Alcudiola, Ràfol, Alfulell, l'Ombria i la Xara, de les qual encara hi perviuen: Simat, Benifairó i Tavernes. Els habitants de la zona parlaven l'àrab i practicaven la religió islàmica.

Geografia

Benifairó de la Valldigna és troba a 60 km de Valencia y a 20 km de Gandia i Cullera així com Xàtiva i Alzira. La Valldigna constitueix una subcomarca natural, rodejada per les muntanyes de la Serra de Corbero o de les Agulles al nord , al sud Mondúver i a l'oest la muntanya del Toro i a l'est la mar.

Les localitat limítrofes son, al nord Alzira, a l'oest Simat de la Valldigna i Alzira, al sud Simat de la Valldigna i Xeraco i a l'est Tavernes de la Valldigna,

Climatologia

Benifairó de la Valldigna es beneficia d'un clima privilegiat. Com que està situat en mig d'una vall y protegit per les muntanyes, compta amb un clima templat en els estius càlids i hivern suaus El clima es defineix com a mediterrani llevantí costaner. Les temperatures anuals són moderades, amb una mitjana interanual al voltant de 17-18°C.

Els hiverns són suaus ja que en cap més la temperatura baixa del 10°C de mitjana, pocs dies les temperatures davallen del 0°C, les gelades són poc freqüents i la neu és gairebé desconeguda. Ocasionalment hi ha onades d'aire polar que provoquen un fort descens tèrmic i l'aparició de la gebrada o rosada gelada, d'escassa durada en les zones més fondes de la vall i que afecta més a les brosses que als arbres. Els mesos més freds són gener i febrer i la mitjana mínima anual es troba entre els 11°-12^oC.

Els estius són calorosos ja que almenys dos mesos superen els 22°C de mitjana mensual. Els mesos més calorosos són juliol i agost, amb mitjanes

màximes al voltant dels 22°C i 23°C. L'espòràdic ponent procedent de la Meseta és un vent sec i abrasador.

L'amplitud tèrmica o diferència entre les mitjanes màximes i mínimes, és escassa, per davall dels 15°C, típica d'un clima litoral. Les precipitacions relativament abundants, al voltant d'uns 400 litres de mitjana anual, més pròpies d'un clima humit de transició i superior a les de les terres valencianes. Gran part d'aquesta aigua s'infiltra per les roques i provoca la seua dissolució i modelat però, sobretot, la recàrrega del aquífers que permeten el desenvolupament d'una important agricultura de regadiu.

Més important que la quantitat absoluta de pluja és la irregularitat del seu repartiment, tant entre les diferents estacions dins d'un mateix any com entre any successius, la qual cosa determina el caràcter sec ja que predomina l'evaporació.

La tardor és l'estació amb més pluges, aportades per les depressions formades sobre el Mediterrani occidental o en trànsit per ell. Un altre màxim secundari s'esdevé a la fi d'hivern o principi de primavera. A la tardor li segueixen en importància l'hivern i la primavera. Per contra l'estiu és extremadament sec ja que la influència de l'anticicló de les Açores sobre la península és responsable de la manca de pluges.

Els mes més plovedor és setembre i el que menys plou juliol, ja que en agost solen produir-se tronades convectives de calor. Les pluges solen ser torrencials, sobretot a la tardor, quan en menys de 24hores es produeixen ruixats molt intensos, d'efectes catastròfics sobre l'agricultura i les infraestructures per les inundacions provocades per les crescudes sobtades del

riu i barrancs. La màxima quantitat de pluja arreplegada en 24 hores a tota la Valldigna va ser l'11 de setembre de 1996 amb 520 litres. Aquest aiguats són provocats per un corrent d'aire marí humit i molt inestable que s'eleva en xocar amb la façana muntanyenca i que coincideix en altura amb una gota d'aire fred, manifestació d'aquesta situació són els temporals marítims caracteritzats per una forma maror que provoca una transgressió de l'aigua del mar i un fort vent que s'emporta l'arena de la platja.

La irregularitat interanual provoca l'existència d'anys amb poques pluges al costat d'anys en què plou més del doble. Tret típic de la zona costanera és abundant humitat de l'aire, la qual incrementa la sensació de fred a l'hivern i de calor a l'estiu

Economia

Al igual que els pobles que formen la Valldigna, l'economia de Benifairó de la Valldigna és troba principalment concentrat en l'agricultura, concretament en el conreu de la taronja. Hi ha varies Cooperatives (que s'encarreguen de collir la taronja, tractar-la i enviar-la als diferents comerços, tant a nivell nacional com estranger). Al contrari que Simat, Benifairó té una xicoteta indústria, situat en el polígon industrial situat a les afores del poble. També hi ha petits comerços de tota classe (carnisseries, forn de pa, fruiteries, etc.).

2.3.3 Tavernes de la Valldigna. Descripció geogràfica, climàtica, cultural, etc.

Història

En aquest terme municipal existeixen restes arqueològiques que permeten afirmar que ja va existir presència humana des del Paleolític Mitjà, com el testimonien les troballes en la cova del Bolomor (de 350.000 anys, les restes humanes més antigues trobades al País Valencià), existint així mateix restes del Mesolític a la cova del Vell, les troballes eneolítiques en la cova de la Carta i vestigis de l'Edat del Bronze en la cova del Bolomor de Dalt, en la dels Castelletes i en la Penya del Migdia.

Durant l'època musulmana, al terme de Tavernes hi havia diverses alqueries morisques, com ara l'Alcudiola, Maçalalí, Gebalsogra (que significa muntanya menor) i Gebalcobra (muntanya major). Aquestes dues últimes alqueries eren

anomenades pels cristians l'Ombria i la Taverna, respectivament. Existia, també, un poblat cristià a peus de la marjal, al sud del terme, anomenat el Ràfol, el qual es trobava protegit per una muralla. L'expulsió dels moriscs en 1609 va provocar un notable descens demogràfic, per la qual es va concedir una nova carta de poblament als pobladors cristians. Alguns d'aquests llogarets van quedar abandonats arran de l'expulsió. Tavernes de la Valldigna va obtenir el títol de ciutat, l'any 1916, concedit pel rei Alfons XIII.

Geografia

Tavernes de la Valldigna és troba localitzada al Nord-Est de la Comarca de la Safor, a 56 km de València. Es troba situada a la part Est de la Valldigna. A l'igual que li passa com a la resta de pobles que formen la Valldigna, Tavernes és troba rodejada per muntanyes, entre els cims més destacats estan al nord la Vall de Massalari i la Serra de les Agulles, i el puntal del Massalari i al sud el Mondúver. Per una part del terme circula el riu Vaca (el qual limita amb la ciutat pel sud) i el barranc del Vadell.

Climatologia

Tavernes de la Valldigna es beneficia d'un clima privilegiat. Com que està situat en mig d'una vall y protegit per les muntanyes, compta amb un clima temperat en els estius càlids i hivern suaus El clima es defineix com a

mediterrani lleuantí costaner. Les temperatures anuals són moderades, amb una mitjana interanual al voltant de 17-18°C.

Els hiverns són suaus ja que en cap més la temperatura baixa del 10°C de mitjana, pocs dies les temperatures davallen del 0°C, les gelades són poc freqüents i la neu és gairebé desconeguda. Ocasionalment hi ha onades d'aire polar que provoquen un fort descens tèrmic i l'aparició de la gebrada o rosada gelada, d'escassa durada en les zones més fondes de la vall i que afecta més a les brosses que als arbres. Els mesos més freds són gener i febrer i la mitjana mínima anual es troba entre els 11°-12°C.

Els estius són calorosos ja que almenys dos mesos superen els 22°C de mitjana mensual. Els mesos més calorosos són juliol i agost, amb mitjanes màximes al voltant dels 22°C i 23°C. L'espòràdic ponent procedent de la Meseta és un vent sec i abrasador.

L'amplitud tèrmica o diferència entre les mitjanes màximes i mínimes, és escassa, per davall dels 15°C, típica d'un clima litoral. Les precipitacions relativament abundants, al voltant d'uns 400 litres de mitjana anual, més pròpies d'un clima humit de transició i superior a les de les terres valencianes. Gran part d'aquesta aigua s'infiltra per les roques i provoca la seua dissolució i modelat però, sobretot, la recàrrega del aquífers que permeten el desenvolupament d'una important agricultura de regadiu.

Més important que la quantitat absoluta de pluja és la irregularitat del seu repartiment, tant entre les diferents estacions dins d'un mateix any com entre any successius, la qual cosa determina el caràcter sec ja que predomina l'evaporació.

La tardor és l'estació amb més pluges, aportades per les depressions formades sobre el Mediterrani occidental o en trànsit per ell. Un altre màxim secundari s'esdevé a la fi d'hivern o principi de primavera. A la tardor li segueixen en importància l'hivern i la primavera. Per contra l'estiu és extremadament sec ja que la influència de l'anticicló de les Açores sobre la península és responsable de la manca de pluges.

Els mes més plovedor és setembre i el que menys plou juliol, ja que en agost solen produir-se tronades convectives de calor. Les pluges solen ser torrencials, sobretot a la tardor, quan en menys de 24hores es produeixen ruixats molt intensos, d'efectes catastròfics sobre l'agricultura i les infraestructures per les inundacions provocades per les crescudes sobtades del riu i barrancs. La màxima quantitat de pluja arreplegada en 24 hores a tota la Valldigna va ser l'11 de setembre de 1996 amb 520 litres. Aquest aiguats són provocats per un corrent d'aire marí humit i molt inestable que s'eleva en xocar amb la façana muntanyenca i que coincideix en altura amb una gota d'aire fred, manifestació d'aquesta situació són els temporals marítims caracteritzats per una forma maror que provoca una transgressió de l'aigua del mar i un fort vent que s'emporta l'arena de la platja.

La irregularitat interanual provoca l'existència d'anys amb poques pluges al costat d'anys en què plou més del doble. Tret típic de la zona costanera és abundant humitat de l'aire, la qual incrementa la sensació de frec a l'hivern i de calor a l'estiu

Monuments

- **L'Església Parroquial de Sant Pere**

Està situat al centre del nucli urbà de Tavernes de la Valldigna, va ser sufragani d'un altra parròquia (Ràfol d'Alfandec), fins 1535, que va ser declarada independent. La seua façana ha sigut objecte d'una recent restauració i en ella és pot veure un gran rellotge solar i la seua porta lateral orientat cap el monestir de Santa Maria de la Valldigna (situat en Simat de la Valldigna).

- **La torre de Guaita**

En la platja de Tavernes de la Valldigna just abans de l'entrada a la platja, poden trobat una de les poques Torres de Guaita del segle XVII, que tenim. Actualment esta condicionada com a zona d'esplai, aquesta Torre de Guaita formava part d'una xarxa de torres de vigilància contra els pirates, construïdes al llarg de la cota mediterrània. Té una planta circular de 6 metres de diàmetre i està construïda amb carreus i morter.

- **Clot de la Font.**

És un paratge natural situat a 2 kilòmetres de Tavernes de la Valldigna, és troba situada en el peu de la muntanya de l'Obria. És un lloc molt freqüent on van les persones, hi ha lloc habilitat per a la que la gent vaja a menjar .

- **Muntanya de les Creus**

La muntanya de les Creus està situada en Tavernes de la Valldigna, té una alçada de 560 metres sobre el nivell del mar. Hi ha una tradició en Tavernes de pujar a la muntanya el dia 1 de maig. Des de dalt de la muntanya podem gaudir d'unes vistes magnífiques, ja que en els dies clars pot veure's València, Cullera, Gandia, el Montgó i, no cal dir-hi, tota a vall de la Valldigna. És un recorregut molt utilitzat pels vellers i les velleres.

Economia

L'economia de Tavernes de la Valldigna es basa en dos pilars. El primer, en l'agricultura, ja que una gran part de la població viu del conreu de la taronja; i el segon pilar, la indústria, perquè en aquesta població es troben empreses que es dediquen a la indústria del moble, com les empreses Tavervall i Federico Giner, així com altres d'importants, com Envases Grau, Alpessa -dedicada a la fabricació de caixes de cartró- i Asfaltos Chova, empresa dedicada a l'asfaltat de carreteres i camins.

Altres nuclis urbans

- **Platja de Tavernes de la Valldigna**

A 5 kilòmetres de Tavernes de la Valldigna i a 1 quilòmetre de l'estació de rodalía de Renfe, està situada la platja de Tavernes de la Valldigna. La població censada és de 849 habitants, però la població pot arribar a superar els 40.000 habitants a causa del turisme, durant l'estiu.

2.3.4 Barx. Descripció geogràfica, climàtica, cultural, etc.

Història

La relació entre Barx i el Monestir no va ser sempre fàcil durant el més de 500 any que varen estar vinculats; el conflicte més important esclatà el 1779, quan els habitants de Barx presentaren un pleit contra l'abusiva autoritat de l'abat. Tanmateix, van haver d'esperar fins a l'exclaustració de 1835 per sentir-se lliures d'obligacions cap als seus antics senyors. El 1838 Barx es convertí en municipi independent. El més típic a Barx és la llata i el cordell. Fa aproximadament uns 20 anys encara es feia llata a la majoria de les cases del poble, les dones de la casa eren les que feien i cosien els cabassos i els homes els posaven les anses. Una altra activitat que hi havia al poble era la de fer paneres, aparells en forma de cistella que s'utilitzaven per posar les marraixes

de vidres. Les activitats artesanals que encara perduren en el poble són el ganxet, el brodat, la costura i teixir jerseis a mà.

El topònim Barx ve de Brx-al-Jabal (vall entre muntanyes) o bé de Burj-al- Jabal (torre de muntanyes), denominació del període musulmà fins que durant la conquesta cristiana Jaume II el va lliurar al convent de Santa Maria de la Valldigna. El 4 de novembre de 1300 es produí la donació d'aquest llogaret i començaren a arribar els primers cristians. Els moriscs formaren la base de població que subsistí els moriscos fins a la seva expulsió de terres valencianes, el 1609.

Monuments

- **La nevera de Barx**

Ací trobem les dues úniques neveres existents de la Valldigna, restes de l'antic negoci de la neu, comercialitzada al llarg de l'estiu. Les neveres són unes construccions circulars de maçoneria i volta amb cordeta de teula mora que servien per a emmagatzemar la neu. Al fons hi havia una "porta" per on eixia el gel que s'havia derretit a fi que no pogués malbaratar-se el que hi quedava dins.

- **La granja de Barx**

El 1331, l'abat del Monestir de Santa Maria de la Valldigna va ordenar construir una casa de camp explotada pel sistema clàssic cistercenc per als llocs relativament allunyats. Aquesta casa avui és disseccionada en moltes cases particulars que encara conserven restes arquitectòniques d'aquells temps.

Economia

Encara que no fa massa anys l'economia de Barx radicava en l'agricultura, avui podem concloure que se sustenta principalment de productes de secà: vinya, oliveres, ametlles i arbres fruiters; amb plantacions de tarongers més càlids i de regadiu. Darrerament ha augmentat el turisme rural, sobretot en el paratge de la Drova, on es troba una important colònia de ciutadans i ciutadanes britànics.

Geografia

La localitat de Barx s'ubica en una de les dues valls que formen la Valldigna. Es troba situada en el pla de Barx, un dels entorns més espectaculars de la comarca, entre les serres del Buixcarró i Mondúver.

Està limitat al nord per Simat de la Valldigna, a l'est per Xeresa, a l'oest per Quatretonda i al sud per Gandia i Pinet.

Climatologia

Barx de la Valldigna es beneficia d'un clima privilegiat. Com que està situat enmig d'una vall i protegit per les muntanyes, compta amb un clima templat amb uns estius càlids i hiverns suaus. El clima es defineix com a mediterrani llewantí costaner. Les temperatures anuals són moderades, amb una mitjana interanual al voltant de 17-18°C.

Els hiverns són suaus, ja que en cap mes la temperatura baixa dels 10°C de mitjana, i pocs dies les temperatures davallen del 0°C. Les gelades són poc freqüents i la neu és gairebé desconeguda. Ocasionalment hi ha onades d'aire polar que provoquen un fort descens tèrmic i l'aparició de la gebrada o rosada gelada, d'escassa durada en les zones més fondes de la vall i que afecta més a les brosses que als arbres. Els mesos més freds són gener i febrer i la mitjana mínima anual es troba entre els 11°-12°C.

Els estius són calorosos ja que almenys dos mesos superen els 22°C de mitjana mensual. Els mesos més calorosos són juliol i agost, amb mitjanes màximes al voltant dels 22°C i 23°C. L'espòràdic ponent procedent de la Meseta és un vent sec i abrasador.

L'amplitud tèrmica o diferència entre les mitjanes màximes i mínimes és més aviat escassa, per davall dels 15°C, típica d'un clima litoral. Les precipitacions són relativament abundants, al voltant d'uns 400 litres de mitjana anual, més pròpies d'un clima humit de transició i superior a les de les terres valencianes. Gran part d'aquesta aigua s'infiltra per les roques i provoca la seua dissolució i modelat però, sobretot, la recàrrega del aquífers que permeten el desenvolupament d'una important agricultura de regadiu.

Més important que la quantitat absoluta de pluja és la irregularitat del seu repartiment, tant entre les diferents estacions dins d'un mateix any com entre anys successius, la qual cosa determina el caràcter sec, atés que predomina l'evaporació.

La tardor és l'estació amb més pluges, aportades per les depressions formades sobre el Mediterrani occidental o en trànsit per ell. Un altra màxima secundària s'esdevé a la fi d'hivern o principi de primavera. A la tardor li segueixen en importància l'hivern i la primavera. Per contra, l'estiu és extremadament sec, ja que la influència de l'anticicló de les Açores sobre la península és el responsable de la manca de pluges.

Els mes més plovedor és setembre i el que menys plou juliol, ja que en agost solen produir-se tronades convectives de calor. Les pluges solen ser torrencials, sobretot a la tardor, quan en menys de 24 hores es produeixen ruixats molt intensos, d'efectes catastròfics sobre l'agricultura i les infraestructures per les inundacions provocades per les crescudes sobtades del riu i barrancs. La màxima quantitat de pluja arreglada en 24 hores a tota la Valldigna va ser l'11 de setembre de 1996 amb 520 litres. Aquests aiguats són provocats per un corrent d'aire marí humit i molt inestable que s'eleva en xocar amb la façana muntanyenca i que coincideix en l'altura amb una gota d'aire fred. Una manifestació d'aquesta situació són els temporals marítims caracteritzats per una forta maror que provoca una transgressió de l'aigua del mar i un fort vent que s'emporta l'arena de la platja.

La irregularitat interanual provoca l'existència d'anys amb poques pluges al costat d'anys en què plou més del doble. Un tret típic de la zona costanera és l'abundant humitat de l'aire, la qual incrementa la sensació de fred a l'hivern i de calor a l'estiu

Economia

L'economia de Barx és majoritàriament agrícola, encara que també tenen una indústria ramadera, ja que hi ha un gran nombre de granges de cria de pollastre. Degut a la popularitat del senderisme, Barx té un gran nombre de rutes per a fer senderisme, les quals són utilitzades per molta gent, que va a menjar en els diferents bars que hi ha.

Altres nuclis urbans.

- **La Drova**

La Drova ha sigut un lloc estimat per les persones que busquen el contacte amb la naturalesa, la tranquil·litat, a causa al seu clima benigne. Encara en l'actualitat, la Drova es manté com un centre residencial de qualitat que ha sabut conjugar els avanços tècnics i el respecte al medi ambient. El tipus d'urbanització, les àmplies zones verdes i l'esbargiment, fan de la Drova un lloc ideal per a aquells que busquen un turisme respectuós amb l'intel·ligent *modus vivendi* mediterrani tradicional.

3. Arxius de la Valldigna (història)

3.1. Simat de la Valldigna

Història de la custòdia.

La datació del Fons Documental catalogat és de 1905 al 2001. La documentació més antiga correspon al padró d'habitants de 1905 (sig. 56/1), mentre que entre els documents més interessants cal destacar els expedients de personal de 1939 a 1953 (sig. 273/1).

Les sèries documentals més significatives, amb les seves dades extremes, que hi ha classificades ara per ara a l'arxiu són: Actes de ple (des de 1936); padró d'habitants (des de 1905); eleccions (des de 1936); quintes (1936-1990); llicències d'obres (des de 1947), correspondència (des de 1941), contractació d'obres i serveis (des de 1955), requisita militar (1946-1947), cultura (des de 1992), serveis agropecuaris (des de 1994).

A l'Arxiu Municipal de Simat actualment hi ha, com a unitats d'instal·lació, 703 caixes. Des de l'any 2002 es conserva en la darrera planta del reformat i ampliat edifici municipal en armaris compactes mòbils. Ací s'ha traslladat el gros del fons documental des d'un local annex a l'escola. Hi ha inventaris de 1872-73 i de 1945 /1725-1944). L'any 1998 s'incorpora al Servei Comarcal d'Arxius i rep 2 visites mensuals, actualment es troba catalogat solament el 25% del seu fons. Això es deu a la baixa proporció de visites en relació amb les dimensions de la producció documental, tot i que el fons anterior al segle XX va desaparèixer durant la Guerra civil espanyola de 1936-39. Des de l'any 2003 es

troba dipositat tot el fons documental en armaris compactes. L'arxiu de Simat de la Valldigna té en l'actualitat un total de 4.325 fitxes descriptives.

Contingut

El contingut de l'arxiu de Simat de la Valldigna es el següent:

Actes del Plenari des de 1936; correspondència des de 1941; padrons d'habitants des de 1905; quintes (1936-1990); contractació d'obres i serveis des de 1955; llicències d'obres des de 1947; requisa militar (1946-1947); cultura des de 1992; serveis agropecuaris des de 1994; eleccions des de 1936.

Documentació associada

Jutjat de Pau de Simat de la Valldigna des de 1991.

Control de la descripció

La persona encarregada del control de la descripció és l'arxiver Gonçal Benavent. Aquest servei està encarregat a la Mancomunitat de Municipis de la Safor i l'organisme que realitza aquesta feina és el Servei Mancomunat d'Arxius de la Safor.

Referències bibliogràfiques i estudis sobre Simat de la Valldigna.

Llibres

- *L'arxiu-biblioteca del Reial Monestir de la Valldigna.* TOLEDO I GIRAU, J. (1993) Ajuntaments de la Valldigna.
- *Compendi històric de Simat de la Valldigna.* TOLEDO I GIRAU, J. (1992) Ajuntament de Simat de la Valldigna.
- *El Monestir de la Valldigna i els seus abats comendataris.* TOLEDO I GIRAU, J. (1993) Ajuntaments de la Valldigna.
- *Cent anys de pilota a Simat.* MOGORT, R. I MAINAR, E. (1902) Ajuntaments de la Valldigna.
- *Santa Maria de la Valldigna.* MARTÍNEZ, J. M. i TEODORO, F. (1999), La Xara: Simat de la Valldigna.
- *Simat. Cent anys d'Història 1900-2000.* CALZADO, A. (2010) Ajuntament de Simat de la Valldigna.
- *Simat. Generacions connectades. Un programa d'intercanvi de tres generacions.* PINAZO, S., (2010) Ajuntament de Simat.
- *La Valldigna. Terme i territori.* TORRES, F. (2003) La Xara: Simat de la Valldigna.
- *El Cister Valencià. De Benifassà a Valldigna.* MARTÍNEZ, J. M. (2005) La Xara: Simat de la Valldigna.

- *Memòries de la Valldigna*. Obra col·lectiva IES La Valldigna (2004) Edicions Valltradi ME: Tavernes de la Valldigna.
- *El llibre de la Safor*. NOVELL, N. I FEMENIA, J. (1983) Impremta Palacios: Sueca.
- *Pàgines per al record*. MAHIQUES, G. i TALENS, M. (1999) Ajuntament de Simat de la Valldigna.
- *Història de la Safor*. ALONSO, J. E. (1999) La Xara: Simat de la Valldigna.

Revistes i publicacions periòdiques

- Llibres de festes patronals de Simat
- Simat de casa en casa.
- L'avenc. Revista d'investigació

3.2. Benifairó de la Valldigna

Identificació i localització

ES-SVA-MMS-460989

Ubicació: Pl. País Valencià, 10. Antic edifici de la Cambra Agrària, segona planta. DP 46791.

Unitats d'instal·lació (caixes/l·libres): 989.

Datació 1723-1999.

Volum: 120 metres lineals.

Superfície: 60 metres quadrats.

Context.

Història.

Antiga alqueria musulmana que va ser donada per Jaume I a Ferrer Matoses i Doménec de Teylla l'any 1249, i retornada a la Corona través de d'Emperadriu Constança. Finalment Jaume II, amb la resta del territori valler, el va atorgar a la fundació del Reial Monestir cistercenc de Santa Maria.

Història de la custòdia.

Després de patir una munió de trasllats i pèrdues, es troba a l'edifici de l'antiga Cambra Agrària. Hi ha inventaris de 1872 i 1876. Del 1983 data el de David Mahiques Alberola, becari de la Diputació, sota la direcció de Joan Brines, i el 1993, el de Salvador Vercher Lletí dins del programa de la CCEC. S'incorpora l'any 1997 al Servei Comarcal d'Arxius i rep dos visites mensuals. Actualment es troba catalogat el 60% del fons documental.

Contingut

El contingut de l'arxiu de Benifairó de la Valldigna és el següent:

Resum d'ordres governatives (1729-1844), actes del plenari des de 1736, eleccions des de 1766, expedients d'ordres i veredes (1779-1844), correspondència des de 1821, patrimoni des de 1774, terme municipal des de 1837, ensenyament des de 1864, agricultura, ramaderia i abastament des de 1772, comptabilitat municipal des de 1736, rendes i exaccions des de 1723, eleccions des de 1766.

L'arxiu de Benifairó de la Valldigna té 4.679 fitxes descriptives, 3 dipòsits amb 689 lligalls (JIA), 258 llibres (JIB) i 22 unitats d'instal·lació de Registre Civil (JIE). L'inventari ha estat realitzat per Salvador Vercher Lletí (CCCEC) l'any 1993.

Documentació associada

Jutjat de Pau des de 1857; Registre Civil des de 1890; Falange (1939-1976);
Cambra Agrària (1985-1991).

Control de la descripció

La persona encarregada del control de la descripció és l'arxiver Gonçal Benavent. Aquest servei està encarregat a la Mancomunitat de Municipis de la Safor i l'organisme que realitza aquesta feina és el Servei Mancomunat d'Arxius de la Safor.

3.3. Tavernes de la Valldigna

Identificació i localització

Ubicació: Passeig de Lepant, s/n. CP 46760, Tavernes de la Valldigna.

Unitats d'instal·lació (caixes/l·libres): 807.

Datació : 1710-2010.

Volum: 1200 metres linials, aproximadament.

Superfície: 400 metres quadrats.

Context.

Història.

El fons documental que hi ha en l'Arxiu està format per la documentació generada per l'Ajuntament de Tavernes de la Valldigna des d'aproximadament l'any 1710 fins l'actualitat. En la mateixa dependència s'ubiquen els arxius històric i l'administratiu.

Història de la custòdia.

L'arxiu compta amb un total de 1.200 metres linials i ocupa la part de l'arxiu històric, amb vora 200 metres quadrats de superfície. La part de la biblioteca fa 16 metres i la resta es troba ocupada per la part administrativa en quasi la seva totalitat.

El primer catàleg complet (i únic fins avui dia) és el realitzat pel Sr. Rafael Matoses Cuquerella, amb el patrocini de l'Ajuntament i la Diputació Provincial de València, durant els anys 1986-1987.

Contingut

El contingut de l'arxiu de Tavernes de la Valldigna és el següent:

Llibres: Secció 1: Administració general. Secció 2: Administració de personal. Secció 3: Administració financera. Secció 4: Administració del patrimoni. Secció 5: Estadística i serveis estatals. Lligalls: Secció 1: Administració general: 85 lligalls. Secció 2: Administració de personal: 4 lligalls. Secció 3: Administració financera: 70 lligalls. Secció 4: Administració del patrimoni: 5 lligalls. Secció 5: Estadística i serveis estatals, 50 lligalls. Secció 9: Serveis econòmics: 18 lligalls. Secció 7: Serveis socials: 12 lligalls. Secció 8: Serveis comunitaris: 8 lligalls. Secció 6: Seguretat i vigilància: 13 lligalls. Secció 7: Serveis socials: 12 lligalls. Secció 8: Serveis comunitaris: 8 lligalls. Secció 9: Serveis econòmics: 18 lligalls.

Documentació associada

L'arxiu de Tavernes de la Valldigna no té documentació associada, segons Carmen Vidal (l'arxivera). La documentació del Jutjat de Pau està en el mateix edifici, així com també el sindicat de regants, jubilats, etc.

Control de la descripció

La persona responsable de l'arxiu de Tavernes de la Valldigna és Carmen Vidal Blasco, que fa vint-i-un anys que treballa en la biblioteca i dos anys que és arxivera. Treballa a jornada partida. Una part de la seva feina és la pròpia d'arxivera i l'altra part de bibliotecària. Només treballa al matí . En l'arxiu de Tavernes treballen tres persones (incloent-hi Carmen).

3.4. Barx

Identificació i documentació

Ubicació: C/ Gandia, s/n. Casa Consistorial.

Planta baixa. DP46758.

Unitats d'instal·lació (caixes/l·libres): 698.

Fitxes: 6159.

Datació: 1922-2009 .

Volum: 70 metres linils.

Superfície: 21 metres quadrats

Context

Història:

Disposa d'importants restes prehistòriques a les coves de les Malladetes i el Parpalló. Va pertànyer al Monestir de Sta. Maria de la Valldigna fins que, després de diferents intents segregacionistes des del segle XVII, es convertí en municipi en 1835, al recer dels primers períodes constitucionals.

Història de la custòdia.

El fons documental ocupava un xicotet local adossat al Saló de plenaries de la Casa Consistorial fins l'any 2002. Després de reformar-se l'edifici, es trasllada al nou Arxiu situat en la planta baixa de l'Ajuntament. Hi ha un inventari de 1945 (1924-1944) i un altre llibre-inventari de les carpetes de l'arxiu de 1967-68. En 1989-1992, Vicente Manuel Sanz Gómez va fer la catalogació de l'arxiu, dins del programa de beques de la CCEC. S'incorpora en 1998 al Servei Comarcal d'Arxius, rebent 2 visites mensuals. Actualment l'arxiver encarregat d'aquest arxiu és Gonsal Benavent. L'arxiu es troba catalogat el 70% del fons documental.

Contingut

Resum: Actes del plenari des de 1922, Correspondència des de 1945, padrons d'habitants des de 1929, quintes (1925-1998), treball i atur obrer des de 1939; personal des de 1930; contractació d'obres i serveis des de 1928, sanitat i serveis socials des de 1951, obres i urbanisme des de 1928, educació des de 1933, cultura des de 1975, serveis d'agricultura i ramaderia (1927), indústria des de 1922, cadastre de rústica des de 1928.

L'arxiu de Barx de la Valldigna té 659 fitxes descriptives. Inventari del fons documentals (1900-1991), 2 volums, catàleg del pla Mateu i Sanz Gómez en 1989-1992 (CCEC). Els préstecs del fons documental realitzat per aquest arxiu fins al mes d'abril de 2010 en sumen un total de 172.

Sistema Arxivístic de la Valldigna

Documentació associada

Registre Civil des de 1958; Jutjat de Pau des de 1975;

Control de la Descripció

La persona encarregada del Control de la Descripció és l'arxiver Gonçal Benavent. Aquest servei està encarregat a la Mancomunitat de Municipis de la Safor i l'organisme que realitza aquesta feina és el Servei Mancomunat d'Arxius de la Safor.

4. Anàlisi de la realitat arxivística a la Valldigna

4.1. Proposta i justificació del qüestionari (per què, com, per a què)

El motiu d'aquests qüestionaris és, en primer lloc, aprofundir i saber més de l'arxiu de cadascun dels pobles de la Valldigna (Simat, Benifairó, Tavernes i Barx) i en segon lloc, poder observar millor els punts forts i dèbils de cadascun dels arxius. Per aquest motiu el sistema que vaig a utilitzar és el sistema DAFO. Aquest sistema d'anàlisi està dividit en quatre parts: Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats.

Hi ha un total de 22 preguntes, les quals ens ajudaran a tots a tenir clar en quina situació es troben els arxius dels quatre pobles que formen la Valldigna.

4.2. Anàlisi del resultat del qüestionari realitzat en els quatre municipis de la Valldigna.

4.2.1. Simat de la Valldigna

L'arxiu és de propietat del municipi, la gestió és realitzada pel municipi i la Mancomunitat de Municipis de la Safor a través d'un dels seus arxivers (Gonçal Benavent), qui fa dos visites al mes; en total, 24 visites a l'any.

En Simat de la Valldigna la data d'inici del fons documental és de 1902 (segle XX); és la quarta més nova i en té la propietat el mateix municipi. El tipus de fonts que s'hi guarda és majoritàriament administrativa. Els principals usuaris són la secretària i el personal d'oficines de l'Ajuntament de Simat de la Valldigna, encara que també l'utilitzen investigador i historiadors.

L'Ajuntament té contractat un servei d'arxiver de la Mancomunitat de la Safor, l'horari d'obertura del qual és de 8:00 a 15:00h del mati (igual que l'horari de l'Ajuntament); l'arxiver el visita dos vegades al mes (amb un total de 24 vegades a l'any). Les dependències estan ubicades en la Casa Consistorial (el mateix Ajuntament, en l'últim pis). Per a accedir-hi només cal omplir una instància sol·licitant la documentació a consultar, i els requisits de servei es limiten simplement a la presència de l'arxiver de la Mancomunitat.

No disposa de guia publicada, però sí que disposa d'inventaris, catàlegs i base de dades electrònica. Tampoc disposa de pàgina web i no és accessible a la base de dades del fons documental a través de la pàgina web. No té els serveis de reprografia, restauració, ni cap altre. No té taules d'avaluació documental.

Sistema Arxivístic de la Valldigna

Utilitza les normes de descripció ISASD (G), ISAAR-CPF i té a disposició del usuari una sala de consulta.

Respecte al tema de sistemes de prevenció i extinció d'incendis, encara que per desgràcia el lloc on està ubicat l'arxiu no té ni detecció d'humitat ni de temperatura, disposa d'un sistema de detecció de fums i un sistema de apagament d'incendis propis dels edificis amb titularitat municipal, utilitzant els aspersors d'aigua que hi ha tant en l'arxiu com en tot l'edifici.

4.2.2. Benifairó de la Valldigna

L'arxiu es de propietat de Benifairó de la Valldigna, la gestió la realitza la Mancomunitat de Municipis de la Safor a través d'un dels seus arxivers (Gonçal Benavent), qui fa dos visites al mes; en total, 24 visites al llarg de tot l'any.

L'inici del fons documental és de 1723 (segle XVIII), és propi del municipi i és el segon arxiu més antic. El tipus de fonts que guarda és sobretot històric i administratiu. Els principals usuaris de l'arxiu són la secretària i el personal d'oficines de l'Ajuntament de Benifairó de la Valldigna, encara que també l'utilitzen investigador i historiadors.

L'horari d'obertura és de 8:00 a 15:00 del mati, dos vegades al mes (amb un total de 24 visites a l'any). L'horari que fa l'arxiver de la Mancomunitat és el mateix que el de l'Ajuntament. La localització és l'antic local de la Cambra Agrària (un edifici municipal). Per a poder tindre accés a l'arxiu s'ha de presentar una instància sol·licitant la documentació a consultar, entregar-la a l'Ajuntament i després entregar-ne una còpia a l'arxiver, i els requisits de servei és simplement que estiga present l'arxiver de la Mancomunitat.

Aquest arxiu té una sèrie d'inconvenients, com no disposar de guia publicada, tampoc disposa de pàgina web i no és accessible a la base de dades del fons documental a través de la pàgina web; no té els serveis de reprografia, restauració, ni cap altre, i no te taules d'avaluació documental. En canvi, aquest arxiu sí que disposa d'inventaris, catàlegs i base de dades electrònica.

Sistema Arxivístic de la Valldigna

Igual que tots els arxius de la Valldigna, utilitza les normes de descripció ISASD (G) i ISAAR-CPF. Té a disposició del usuari una sala de consulta, així com de sistemes de prevenció i extinció d'incendis, encara que per desgràcia el lloc on està ubicat aquest arxiu no té ni detecció d'humitat ni de temperatura. Sí que hi ha, però, un sistema de detecció de fum i aspersors desplecats per tot l'edifici per tal d'evitar que pugui ocórrer un incendi.

4.2.3. Tavernes de la Valldigna

L'arxiu es de propietat del propi municipi, al contrari que els anteriors pobles la gestió es realitzada únicament pel propi municipi, no utilitzen cap servei de arxiver de la mancomunitat.

En Tavernes de la Valldigna la data d'inici del fons documental és de 1710 (segle XVIII), és propi del municipi, és l'arxiu més antic que hi ha en els quatre pobles que formen la Valldigna. El tipus de fonts que guarda, és el resultat de l'activitat de la pròpia institució, tant documentació administrativa com de tipus històric. Els principals usuaris son els diferents departaments de l'ajuntament, encara que també hi acudeixen usuaris que busquen fonts per un treball o investigació, usuaris amb inquietuds que busquen els seus antecedents familiars o simplement usuaris que busquen informació amb valor legal o probatori.

L'horari d'obertura és de 10:00 a 14:00 del mati . En l'actualitat l'arxiu és troba en un local provisional en el Carrer Nou a l'espera de la seva instal·lació definitiva en les dependències de la sala de la cultura en el Passeig Lepant s/n. Al contrari que els altres tres pobles de la Valldigna, no hi ha un reglament específic, així que s'apliquen els requisits derivats de la normativa de protecció de dades. Els requisits d'accés és simplement que estiga present el propi arxiver de la mancomunitat.

No disposa de guia publicada, però si que disposa d'inventaris referit a la documentació històrica, catàlegs i bases de dades electrònica és fa en access, en aquests moments no es disposa de pàgina web pròpia, hi ha una secció en

la pàgina de l'ajuntament, però només proporciona informació bàsica. La base de dades del fons documental només és pot consultar en el mateix arxiu. No te els serveis de reprografia, restauració, ni cap altre . No s'han elaborat taules d'avaluació documental.

Utilitza les normes de descripció ISASD (G), ISAAR-CPF. Te a disposició del usuaris una Sala de consulta encara que només disposa d'una taula i cadires per a ús del usuaris, no es pot considerar pròpiament com una sala de consulta separada de la zona de dipòsit.. l'espai d'arxiu és una única sala on s'ubica el dipòsit , zona de treball i consulta. No es disposa de mesures i sistemes de prevenció d'incendis, així com tampoc de temperatura humitat, ni temperatura. No hi ha sistemes de detecció d'incendis, únicament és disposa d'extintors per la extinció d'incendis.

4.2.4. Barx.

L'arxiu es de propietat del propi municipi, la gestió es realitzada pel municipi i la Mancomunitat de Municipis de la Safor a través d'un dels seus arxivers (Gonsal Benavent), el qual fa 2 visites al mes, en total 24 visites al any.

En Barx de la Valldigna la data d'inici del fons documental és de 1888 (és patrimoni documental del municipi de Barx), és el tercer arxiu més antic. El tipus de fonts que guarda, són majoritàriament fonts administratius. Els principals usuaris son la secretaria i el personal d'oficines de l'ajuntament de Barx de la Valldigna, encara que també l'utilitzen investigador i historiadors.

L'horari d'obertura és de 8:00 a 15:00 del mati, 2 vegades al mes (amb un total de 24 vegades que està l'arxiver en el arxiu de Barx). La localització és l'anterior casa consistorial. Els requisits de servei és simplement que estiga present el propi arxiver de la mancomunitat.

No disposa de guia publicada, , ni de pàgina web i no és accessible a la base de dades del fons documental a través de la pàgina web. No te els serveis de reprografia, restauració, ni cap altre ,no te taules d'avaluació documental. Però si que disposa d'inventaris, catàlegs i Bases de dades electrònica. Te una sala de Consultes, així com de sistemes de prevenció: detecció d'incendis i d'extinció d'incendis, però no disposa d'un sistema de detecció d'humitat ni de temperatura.

Sistema Arxivístic de la Valldigna

Utilitza les normes de descripció ISASD (G), ISAAR-CPF. Te a disposició del usuari una Sala de consulta. Així com de sistemes de prevenció i extinció d'incendis, encara que per desgràcia el lloc on està ubicat el arxiu no te ni detecció d'humitat ni de temperatura.

4.3. D.A.F.O. (Fortaleses i Debilitats)

D.A.F.O. és un l'anàlisi que té com a missió establir objectius de la empresa y desenrotllar les estratègies y programes que capitalitzen les oportunitats y fortalezes y per un altre lloc contrarestar les amenaces y debilitat. La dificultat apareix en saber distingir les amenaces i debilitats convertir-les en fortalezes i oportunitats.

DAFO el definiria com un petit trencaclosques que hi ha que mirar, estudiar, analitzar i finalment convertir el que hi havia abans en una millora visible. Aquest anàlisi esta dividit en dos parts, un anàlisi intern i un altre extern.

En anàlisi interns es divideix en: fortalezes i debilitats, i en anàlisi extern amenaces i oportunitats

4.3.1. Anàlisi intern:

Fortaleses, son les capacitats, recursos y posicions que han aplegat en determinades àrees i que ajuden a aprofitar o superar les amenaces.

Debilitats, son també les capacitats, recursos i posicions alcanzades que limiten les possibilitats d'aprofitament de les oportunitats, per les qual s'han d'intentar evitar-les o pal·liar-les.

4.3.2. Anàlisi extern

Oportunitats. Són les forces procedents de l'entorn, competència o mercat que suposen en ocasions que l'organització haja d'aprofitar per a millorar la seva posició.

Amenaces. S'inclouen totes les forces procedents de l'entorn, la competència o el mercat que poden presentar dificultats.

Una vegada tenim clar quines són les forteses, debilitats, oportunitat i amenaces, podrem actuar de manera que es pugui fer tot el possible (dins les nostres possibilitats), per a millorar.

4.3.1. Anàlisi intern:

Debilitats

Les debilitat sempre són un problema, ja que ens indica les mancances que tenim i la nostra prioritat es eliminar aquestes debilitats. Hi ha punts que se podran millorar sense fer molts esforços i amb un mínima despesa per part de l'administració municipal, altres en canvi fa falta fer un gran esforç, es a dir cal fer una gran despesa tant per l'administració municipal com per les entitat involucrades.

Tots hem de remar cap a la mateixa direcció, no te sentit que la Mancomunitat faça un esforç per millorar el servei que dona als municipis de la Valldigna, si aquest no fan la seva part, ajudant-los en tot el que necessiten, tant en personal com econòmicament.

Hem de tenir clar que les debilitats que pot presentar un arxiu, se poden convertir en una Fortalesa, sempre i quan totes les part posen de la part, i tinguen les ganes de canviar.

Aquests són els punts de les preguntes del qüestionari que s'han de millorar:

La primera debilitat que he vist és l'horari d'obertura que tenen els arxius de la Valldigna. Tots els arxius tenen un horari d'obertura que és pel mati. Simat, Benifairó i Barx tenen contractat un servei d'arxiver de la Mancomunitat de la Safor, que va 2 vegades al mes. El seu horari és de 9:00h del mati fins a les 15:00h. El temps que està obert l'arxiu és correcte, però les vegades que va l'arxiver a treballar-hi és molt poc. Estem parlant que en un mes l'arxiver encarregat de portar l'arxiu sols va 2 vegades al mes, Durant tot l'any va 24

vegades. En canvi, Tavernes té un horari més reduït, de 10:00h fins a les 14:00h, però hi ha un arxiver els cinc dies de la setmana, al més 20 dies i al any 240 dies. Això significa que malgrat que l'arxiver de Tavernes té un horari més curt, que els altres pobles, només mirant els dies que està l'arxiver de Tavernes i l'arxiver de la Mancomunitat, podem veure que el de Tavernes està més a la disposició de la gent que el de la Mancomunitat.

Aquest motiu és perquè la gent que contracta els serveis d'arxius d'arxiver de la Mancomunitat, contracta mòduls. Aquests mòduls són 6 hores de serveis. Tant Simat, Benifairó com Barx tenen contractats 2 mòduls (12 hores). L'ideal seria que els municipis contractaren més mòduls, el que es traduiria amb un major horari d'atenció de l'arxiver, la qual cosa significaria, una atenció millor i una contractació de més gent per a portar els arxius, no sols de la Valldigna, sinó de tota la Safor.

Sobre qui gestiona els arxius de la Valldigna, abans de tot m'agradaria deixar clar un punt. El primer de tot és que la persona que té el títol de Biblioteconomia i Arxivística està capacitada per a ser arxiver, ja que en la titulació que fa donen coneixements suficients per a poder realitzar la feina. La pregunta que havia fet era sobre si hi ha una persona que té una plaça oficial d'arxiver, ja siga de manera pública o de manera privada, i que es dedique de manera exclusiva a la feina d'arxiver. Una vegada aclarit aquest dubte, haig de dir primerament que tant Simat com Benifairó i Barx, utilitzen un servei de la Mancomunitat de Municipis de la Safor, en què tenen contractat un servei de manteniment dels arxius per part d'un arxiver. En canvi, Tavernes no té

contractat cap servei, ni en la Mancomunitat ni en cap empresa (tant pública com de privada). En realitat, el que tenen és una plaça de bibliotecari/arxiver, la qual rep el suport d'altres persones que l'ajuden en la seva feina. Com ja he dit abans, malgrat que l'horari de Tavernes és més reduït que la resta dels altres pobles de la Valldigna, l'arxivera està tota la setmana a disposició dels usuaris. Traduït en xifres, durant una setmana està a disposició dels usuaris 5 dies, al més 20 vegades i a l'any 240 dies. L'arxivera de Tavernes està 30 vegades més que l'arxiver de la Mancomunitat. Encara que l'arxiver de la Mancomunitat està constantment disponible per a qualssevol consulta, és evident veure que Tavernes té la feina ben feta, amb un bibliotecari/arxiver fent la feina, mentre que els altres 3 pobles han de millorar l'horari que l'arxiver dedica a realitzar la seva feina en l'arxiu.

De manera incomprensible, cap del quatre municipis que formen la Valldigna té una pàgina web pròpia del seu arxiu, encara que Tavernes disposa d'una secció en la pàgina de l'ajuntament, però només proporciona informació bàsica. Sense cap dubte, és una qüestió que s'ha de resoldre com més aviat possible, perquè si la gent no pot entrar a Internet, fer una consulta i veure on està el que busca, d'aquesta manera obliga a eixa persona a anar a l'arxiu i començar la feina des del principi. Però un fet igualment greu és que tampoc cap arxiu de la Valldigna té un accés a les bases de dades del fons documental a través de la pàgina web; sols Tavernes té una base de dades que només es pot consultar en el mateix arxiu. Encara que aquests dos problemes poden ser diferents un de l'altre, estan completament relacionats, ja que si l'arxiu no té pàgina web perquè la gent vaja a mirar, com poden anar i fer les consultes per Internet?

Cap arxiu de la Valldigna té una guia publicada, un fet que s'ha de resoldre com més aviat possible, ja que resulta incomprendible no tenir una guia publicada i encara més que cap dels 4 arxius en tinga.

Tampoc cap arxiu de la Valldigna té altres serveis com poden ser reprografia, restauració, etc. I la veritat és que no entenc perquè els arxius no tenen un servei bàsic i, encara menys, que no ho tinga Tavernes de la Valldigna, ja que és una ciutat i un arxiu d'una ciutat hauria de tenir aquests serveis, perquè si un historiador va a un arxiu i necessita algun tipus de servei i no el tenim, que hi fem? És necessari, ja siga un historiador, secretari, escriptor, etc., poder donar-los un servei, encara que siga uns mínims.

Com tampoc tenen taules d'avaluació documental. Cap arxiu dels quatre municipis de la Valldigna té taules d'avaluació documental, un fet molt greu que ja que determinen de cada sèrie documental, el seu codi, denominació, òrgan productor, funció administrativa que ha donat lloc a la seva existència i pla previst per a la seva transferència, conservació i eliminació.

Respecte al tema d'extinció i detecció d'incendis, he de dir que tots els municipis tenen un sistema d'extinció d'incendis, però no l'adequat. El sistema d'extinció d'incendis que utilitzen els quatre arxius de la Valldigna són els d'extintors d'aigua que hi ha penjat en el sostre, el pitjor sistema per apagar un foc en un arxiu, ja que l'aigua fa malbé el paper, inclús el pot destruir. En Tavernes únicament utilitzen extintors en pols, que encara que no siga aigua, trobe que és una manera d'apagar un incendi molt poc eficient, ja que si l'incendi no és molt gran no hi ha problema; el problema ve quan el foc és tan gran que utilitzar un extintor no soluciona res. Hi ha molts tipus de sistemes

antiincendis, però els que tenen els arxius de la Valldigna són dels pitjors. Per no parlar del sistema d'avís d'alarma d'incendis, el qual s'activa quan ja l'incendi està en marxa i la gent que va a apagar el foc són els bombers, que vénen amb les mangueres d'aigua i apaguen l'incendi tirant aigua a pressió, destruint el paper i tot el que hi ha al seu davant. Caldria utilitzar un sistema que no fera malbé el paper; n'hi ha molts, només cal saber elegir correctament, el que tinguera una relació qualitat/preu acceptable.

Sobre els sistemes de detecció d'humitat i de temperatura passa el mateix, cap dels 4 municipis utilitza un sistema de detecció d'humitat, un gran error, ja que la Valldigna al estar molt prop de mar és un lloc molt humit. Així com tampoc sistemes de detecció de temperatura, i és un problema, ja que en la Valldigna per culpa de l'humitat, les sensacions de fred i calor es nota amb més insistència. I per això, tant el fred com la calor poden fer malbé el paper.

Fortaleses:

Els arxius dels municipis de la Valldigna tenen unes fortaleses que estan molt bé i garanteixen el seu ús i manteniment. En aquest sentit, l'Administració municipal ha fet molt bé la seva feina.

Però cal tenir present que aquestes fortaleses que s'ha mostrat es poden convertir ràpidament en una debilitat, així que sempre s'ha d'intentar mantenir aquest nivell.

A continuació, vaig a analitzar les preguntes del qüestionari fet sobre els arxius de la Valldigna.

La primera pregunta, no n'és una altra que sobre qui és el titular de les fonts. Encara que sembla estrany, al llarg del temps moltes fonts documentals s'han perdut (ja siga per motius naturals o per l'actuació de l'home), terratrèmols, inundacions, incendis, guerres, l'espoli que han patit, etc., per aquest motiu la pregunta té un significat molt important, ja que no sempre la font d'un arxiu no sempre és del titular, del municipi o de la institució que la va crear. Sobre aquesta pregunta, la resposta és la mateixa en totes i el titular és el mateix municipi. Trobe que és una bona notícia que els ajuntaments siguin els propietaris dels arxius, perquè significa que hi ha un ús públic i un interès per part dels municipis de tindre i mantenir el arxiu. El tipus de fonts que guarden els arxius del quatre municipis és principalment administrativa i històrica.

Respecte sobre quins són els usuaris principals, són el personal d'oficines de l'ajuntament, investigadors, historiadors i persones dels pobles dels quatre ajuntament ,que busquen antecedents de familiars o informació amb valor legal o probatori.

La localització dels arxius de la Valldigna està en edificis municipals. En Simat esta en l'última planta del edifici, en Benifairó en l'antic local de la Cambra Agrària, en Tavernes en dependències de la Casa de la Cultura i en Barx en la eCasa Consistorial. En conclusió, el fet que els arxius estiguen en edificis municipal significa que hi ha un interès per part de les autoritats del quatre

municipis a tenir aquests arxius en edificis on els puguen exercir-ne el control i la vigilància.

L'únic requisit en Simat, Benifairó i Barx és omplir una instància, fer 2 còpies, una per a la persona que sol·licita tindre accés al arxiu, i l'altra se li ha d'entregar a l'arxiver. Aquest mètode és fa per tal que l'ajuntament tinga constància de què una persona vol consultar l'arxiu i l'arxiver en tinga constància a l'entregar-li una còpia de la instància, tinga la seguretat que hi ha una sol·licitud acceptada per l'ajuntament perquè eixa persona tinga accés a l'arxiu. Respecte al requisits del servei són que estiga present l'arxiver. L'arxiu està obert per tothom, però la presència de l'arxiver és un punt més de seguretat i garantia, perquè s'evita que sense la seua presència cap persona pot accedir-hi i extraure cap document sense que l'arxiver en tinga coneixement, i és una garantia de que la persona que va a l'arxiu tindrà un professional a la seua disposició, per donar tot el que li demana. En canvi, Tavernes no té un reglament específic, simplement s'apliquen els requisits derivats de la normativa de protecció de dades, però com ja he dit abans tens a la teva disposició una bibliotecària/arxivera, sempre a la teva disposició.

La data inicial del font documentals de tots els ajuntaments l'he posat indicant des de el fons més antic, al menys nou. Així que el municipi que té un el fons documental més antic es Tavernes, la data inicial del fons documental és des de l'any 1710, seguit de Benifairó des de l'any 1723, Barx des de l'any 1888 i per últim Simat des de l'any 1900. Tavernes i Benifairó tenen una data inicial de fons realment envejable (la diferència entre un fons i l'altre és de 13 anys) i

veig que s'han esforçat per a tenir els documents més antics, en els seus arxius. En canvi Barx i sobre tot Simat tenen poc fons documental, considere que és un perill i una amenaça tindre tan poc de fons documental (principalment Simat que té un fons documental molt jove), aquests dos ajuntament deuriem redoblar esforços i intentar tindre un fons documental com Tavernes i Benifairó, per això crec que seria una bona oportunitat el poder obtenir un fons documental més antic possible, per a que (historiadors, arxivers, escriptors, persones ja siguen del poble o fora) el fons del arxiu siga igual que el dos primers. No oblidem que en la Valldigna es troba el Reial Monestir de Simat de Valldigna, es podria mirar d'intentar tindre un fons documental que aplegarà fins aquella època. El patrimoni documental que hi ha en els arxius dels quatre pobles de la Valldigna, és pròpia, personalment considere una molt bona notícia que tots els ajuntament de la Valldigna tinguen el patrimoni documental del municipi siga propi . Així com la disponibilitat dels arxius de tenir a disposició del usuaris d'inventaris, ja que els quatre municipis que formen la Valldigna disposen en els seus arxius d'un inventari. En l'Arxiu històric de Gandia, hi ha inventaris dels quatre pobles que formen la Valldigna, tant en format electrònic (en una base de dades) com en paper, en format electrònic estan els inventaris dels quatre pobles de la Valldigna i en paper només els inventaris de Tavernes de la Valldigna, realitzat per Rafael Matoses Cuquerella i de Benifairó de la Valldigna realitzat per Salvador Verger Lleti. Els inventaris estan dividits en 6 parts: I – Òrgan de Govern, II – Secretaria, III – Intervenció, IV – Dispositaria, V – Eleccions, VI – Arxius Incorporats (en aquesta part, esta dividit en subapartats, entre els: Jutjat, Falange Espanyola, Centro Nacional Sindical, Hermandad Sindicals de Lab., Arxius Eclesiàstics,

Cambrà Agrària i Donacions Particulars. Com també de la disponibilitat de catàlegs.

Si tot els quatre municipis que formen la Valldigna disposen en els seus arxius d'un bases de dades electrònica, per a ser consultada, tant per l'arxiver com pels usuaris.

ISAD(G): Norma Internacional General de Descripció Arxivística i la **ISAAR (CPF):** Norma Internacional sobre los registres de Autoritat d'Arxius relatius a Institucions, Persones y famílies. El fet que els quatre municipis que formen la Valldigna utilitzen les Normes ISASD(G) i ISAAR-CPF, dona garanties a la gent que la manera com els arxiviers organitzen els arxius fa que tinguin les màximes garanties .

Tots els arxius dels municipis de la Valldigna tenen una Sala de Consultes, per a que els usuaris que vaguen als arxius, puguin estar allí, tranquil·lament fent les seves consultes sense que ningú els interrompen.. Encara que s'ha d'especificar que en Tavernes la sala de consulta només s'hi disposa d'una taula i cadires per a ús dels usuaris, no es pot considerar pròpiament com una sala de consulta separada de la zona de dipòsit.

Excepte Tavernes que no disposa de mesures de sistemes de prevenció (detecció d'incendis), els altres 3 municipis si que tenen un sistema de prevenció d'incendis.

4.3.2. Anàlisi extern

Amenaces

És evident que l'actual crisi que viu tot el nostre territori, així com a tot el territori d'Espanyol, fa que les administracions no els agrade l'idea destinar gastar diners públic i menys al manteniment d'un arxiu. Trobe sincerament que és un error, ja que el gastar-se diners en el manteniment d'un arxiu no és tirar els diners a al fem. Tot el contrari és una inversió per al futur, si l'administració se gasta diners en el manteniment d'un arxiu, tota la informació que té (ja siga passat, present i futura), estarà garantida. En canvi si la administració municipal redueix la inversió, la congela o la lleva del pressupostos municipals, la informació que conte el arxiu estarà es perill.

A més a més amb les constants reduccions de pressupostos destinats al manteniment i conservació dels diferents arxius que hi ha al llarg del nostre territori per part de l'administració, fa que siga difícil de portar pel personal encarregat de realitzar-ho. Un altre motiu, és que cada vegada hi ha més feina que el personal d'un arxiu ha de realitzar, i aquesta feina no és veu reflectida amb un augment dels recursos, si no tot el contrari, han de fer la mateixa feina amb el que tenen, fent que cada vegada el professionals que treballen en l'arxiu tinguen menys temps, per realitzar tasques d'investigació, recerca de documents històrics, atenció d'usuaris, etc. L'administració ha de tenir clar que quan més dificultats tinguen els professionals que treballen en un arxiu, més dificultats tindran per a donar un servei excel·lent.

I aquestes amenaces quines són?, quines solucions tenen?, etc. Totes aquestes preguntes venen reflectides amb el punt anterior de les Debilitats.

Perquè una debilitat és una amenaça, i quan més estiga eixa debilitat en el temps, major serà l'amença. Tots em de ser conscients, de que les amenaces sempre van a estar, unes no seran molt importants, altres més. Opine de que una amenaça ja siga xicoteta com gran, és una amenaça. No veig diferències perquè seria una errada pensar que solucionant les grans amenaces i ignorant les xicotetes tot esta solucionat ,totes són iguals d'importants i totes les hem d'intentar solucionar, però cal un compromís de tots.

Oportunitats

En aquest apartat tenim l'oportunitat de fer la debilitat que puguen tenir els diferents arxius de la Valldigna en fortalezes, i les amenaces eliminar-les. Aquest punt se pot considerar com un dels importants. Ja que ens diu les oportunitat que tenim per canviar una situació per un altra millor, sense perdre de vista les fortalezes. Per aquest motiu esta desenvolupat en el punt 5 i en els subapartats.

5. Proposta de millora.

Aquest punt del Projecte Final de Carrera va dirigit cap el punt dèbils de tots els arxius de la Valldigna. Tal i com he dit en el Punt 4, els arxius dels 4 pobles que formen la Valldigna tenen punts forts i dèbils. En aquest punt 5, he de dir d'aquest punts dèbils com és podria millorar, de quina manera, quan costaria econòmicament o el esforç que s'hauria de fer per part, tant de part de l'ajuntament com de les persones i institucions encarregades de gestionar els arxius.

Per a ser encara més exactes he dividit aquest apartat en un punt : Proposta de millora general. En Proposta de millora general comente els problemes que tenen els 4 arxius de la Valldigna (o la majoria d'ells), aquests problemes els he dividit en 3 parts més: Proposta de Gestió, Instal·lacions i Web, amb la solució en cadascun dels apartats.

5.1 Proposta de Gestió

Una gestió correcta i eficaç és una mostra de que la feina que és fa en un arxiu, no sols és la correcta, si no que és una mostra a tota la gent (tan polítics, investigadors, gent del poble, etc.), que els recursos que s'utilitzen per a fer funcionar un arxiu, s'utilitzen correctament. En els temps Actuals de crisi que vivim, cada cèntim compta, aquest cas no és una excepció. Moltes administracions destinen pocs recursos (tan econòmics, com humans i materials), per aquest motiu en tota millora s'ha de justificar per que les administracions posen els diners necessaris, per un correcte funcionament de l'arxiu. Perquè un arxiu sense recursos, seria molt difícil de portar, no sol per a un municipi, sinó per la persona encarregada de realitzar el manteniment d'un arxiu.

- **Dies que el arxiver està en l'arxiu, la quantitat de d'arxius que visita,**

Una pregunta que vaig fer la primera vegada que vaig anar a veure l'arxiver encarregat de realitzar aquesta feina, era els dies que el arxiver anava als diferents arxius dels pobles que tenen contractat, aquest servei de la Mancomunitat, les hores que li dedica a cada un dels arxius que visitava, quanta gent treballava, etc. La resposta que hem va fer l'arxiver va ser com a pot preocupant (jo inclús la qualificaria d'explotació). Dels 4 pobles que formen la Valldigna, 3 pobles tenen a través de la Mancomunitat de la Safor, contractat un Servei Mancomunat d'Arxius. Aquest servei, el fan 2 arxiviers que treballen en la Mancomunitat, dels 31 pobles que formen la Comarca de la Safor, 27

pobles tenen contractar el servei Mancomunitat d'arxius i 4 pobles no (Tavernes de la Valldigna, Vilallonga, Ador i Xeresa,). D'aquest 27 els 2 arxivers encarregats de realitzar aquest servei, es divideixen la feina, un porta 11 arxius i l'altre 16 arxius. El sistema de contractació es per mòduls, cada mòdul són 1500€, cada mòdul traduït en hores són 4 hores. Simat, Benifairó i Barx tenen contractat un total de 3 mòduls en total 12 hores (abans del 2005 tenien contractat sols 2 mòduls, però un informe de l'arxiver va fer veure que calia un augment de mòduls per tenir un millor servei).

D'aquestes 12 hores l'arxiver encarregat de portar els arxius dels 3 pobles de la Valldigna, ha dividit aquestes hores en 6 hores cada 15 dies, cada municipi. Si aquest càlcul es multiplicarà per els 3 pobles, podem veure com l'arxiver dedica un total de 36 hores en total en 6 visites al més. Si mirem les hores que dedica el arxiver en un arxiu d'un sol municipi durant tot l'any podem veure que arxiver dedica 144 hores en 24 visites durant tot un any, aquest és el treball que fa en un arxiu, però si aquestes quantitats les multipliquem per la feina que fa en els 3 pobles podem veure que l'arxiver dedica 432 hores durant 1 any. I aquesta feina la fa un sol arxiver en els 3 pobles formen part de la Valldigna i tenen contractat aquest servei. Ara imaginem les hores que fan i la feina que tenen en els 27 municipis que tenen contractat el Servei Mancomunitat d'Arxius.

Com ja hem dit abans els municipis que contracten el Servei Mancomunitat d'Arxius ho fan per mòduls. Cada mòdul són 1500€ i cada municipi té contractat 3 mòduls. En un any un municipi es gasta 54.000 €, però si aquesta quantitat la multipliquem per els tres pobles que formen la Valldigna podem veure que entre els tres pobles és gasta 162.000€.

El Servei Mancomunat d'Arxius està format per assessors (Àlvar García, Jesus Alonso), coordinació (Mercé Fornés), Col·laboradors (Joan Carles Faus), arxivers (Mercé Fornés i Gonsal Benavent)

- **El augment de les hores en que el arxiver de la mancomunitat està fent d'arxiver en el arxiu de Simat que comportaria. Quines repercussions tindria?**

La primera vegada que vaig anar a veure a l'arxiver de la Mancomunitat encarregat de realitzar el manteniment de l'arxiu de Simat vaig estar 1 hora parlant amb él. Em va explicar el funcionament de l'arxiu, quina feina feia, etc. Ara quan vaig a veure'l, el mateix arxiver hem diu que només hem pot donar 15 o 20 minuts d'atenció, més no. El motiu no és cap altre que la quantitat de feina que ha de realitzar. Amb la crisi les administracions cada vegada destinen menys recursos al manteniment d'arxius. En el cas del Servei Mancomunat d'Arxius no és una excepció. Cada vegada tenen que fer molta més feina.

La idea positiva seria triplicar o quadruplicar els mòduls que contracte els municipis, es a dir passar de tindre tres mòduls (12 hores) a fer-ne entre nou mòduls (36 hores, en diners són 13.500 €) i dotze mòduls (48 hores, en diners són 18.000 €), al mes.

Aquest increment provocaria més hores dedicades, una millor atenció i servici no sols als arxius dels pobles de la Valldigna, sinó que si tots els municipis que tenen contractat aquest servici feren el mateix, el Servei Mancomunat de d'Arxius hauria de contractar més arxivers, per a fer-se càrrec de la quantitat

de feina a realitzar, un millor servici, una millor atenció, etc. Personalment la meva opinió és que un augment d'hores es necessari i vital per a que els arxius, no sols els de la Valldigna sinó inclús els municipis de la comarca de la Safor tinguem un millor servici.

- **Que costaria de crear una plaça de arxiver en Simat de la Valldigna.**

Que passaria si cada municipi tinguera a una persona contractada dedicada a fer la feina que fa el Servei Mancomunar d'Arxius? Li resultaria més econòmic o no? Cada municipi de la Valldigna que té contractat el Servei Mancomunat d'Arxius, li costa a cadascú 54.000€ a l'any (162.000€ el total del tres municipis a l'any). Com ja he dit abans en el Punt 3, una persona que té el títol de Biblioteconomia i Arxivística, pot realitzar tant la feina de bibliotecària com de arxiver, de fet en Tavernes de la Valldigna, la persona encarregada de l'arxiu té una plaça de bibliotecària/arxivera.

Així que la primera de moltes preguntes seria, quina plaça va a crear-se, bibliotecari, bibliotecari/arxiver o arxiver/a. Aquesta pregunta és deuria de contestar a poc a poc.

Seguint el exemple de Tavernes de la Valldigna, hi ha encarregada una plaça de arxivera/bibliotecària i 2 persones més que l'ajuden, recordem que aquest poble no té contractat el Servei Mancomunat d'Arxius. Tant Simat, Benifairó i Barx, tenen una biblioteca i una persona encarregada del seu servici. El que jo proposaria, seria crear en tots els 3 municipis, crear una plaça ja siga únicament d'arxiver o arxiver/bibliotecari.

Si la plaça és d'arxiver/a, significa que aquesta persona s'encaria únicament de realitzar la seva feina de manera en el arxiu de cada poble. De manera que no faria cap feina de bibliotecari, ja que aquesta plaça ja existeix. Si la plaça que va a fer-se és arxiver/bibliotecari, tindria que realitzar 2 feines, la primera d'arxiver i la segona de bibliotecari, com que ja existeix un bibliotecari, hi hauria dos persones fent feina de bibliotecari, el que significaria un millor servei.

Si jo fóra alcalde, elegiria la primera opció, crear una plaça d'arxiver, el motiu és ben simple, tindre una persona encarregada de realitzar la feina que s'ha de fer en un arxiu els cinc dies de la setmana, hi hauria un millor servei, més atenció en el usuaris, etc. Però com vivim en una situació difícil, amb aquesta crisi cada vegada ens està deixant poc marge . Per aquest motiu la elecció que guanya és la de arxiver/bibliotecari. Per una banda, tindria a un arxiver en el arxiu de cada poble i per un altra reforçaria el servei de biblioteca.

Però hi ha una pregunta que encara seria més important, eixiria rentable crear una plaça arxiver o arxiver/bibliotecari? Molta gent pot pensar mal i dir que contractar a un/a persona per a que s'encarrega d'aquesta feina seria un error, un despesa més que s'ha de pagar, etc. La veritat és que la gent pot pensar una cosa, però la realitat es ben diferent.

Al principi d'aquest punt he dit que els 3 pobles de la Valldigna, és gasten cadascú 54.000€ en el Servei Mancomunat d'Arxiu (en total 162.000€). Ara imaginem que va a crear-se una plaça ja siga d'arxiver o arxiver/bibliotecari (en qualssevol dels 3 municipis), i que la seva paga mensual siga de 1.200 € al mes. Si li sumen els 12 mesos de l'any fan un total de 14.400 € (1.200€ x 12 mesos), més pagues extres 2.400 €(1.200 x 2), el total seria de 16.800 € a

Sistema Arxivístic de la Valldigna

l'any. L'estalvi que tindria el municipi seria de 37.200 € (54.000 – 16.800) a l'any. Si aquesta situació, la traslladem als 3 municipis podem veure que la quantitat total d'estalvi seria de 111.600 € (162.000 – 50.400€). L'estalvi és més que evident i la creació d'una plaça estaria més que justificada.

5.2 Instal·lacions

Tot arxiu ha de complir amb un requisits que per una part garanteixen que el contingut que hi haja estiga ben segur (expedients, documents de tot tipus, etc.), i per un altra, que s'ajusta a la normativa que hi ha sobre aquest tipus d'instal·lacions, perquè de res serveix tindre un fons documental del segle XIII, si l'arxiu on és troba no compleix amb els requisits que se li demanen. De tots els pobles que formen la Valldigna, Tavernes està considerada com una ciutat, es a dir que les normes és demanen en Simat, Benifairó i Barx, no són iguals que els que té que complir l'arxiu de Tavernes. Tot i així, els arxius del 4 pobles de la Valldigna, tenen coses en comú.

- **Sistema antiincendis, detecció de temperatura, humitat. Detecció de fum.**

Un arxiu té una sèrie de document, expedients, etc., que s'han de protegir d'una manera especial, de fets com per exemple un incendi . Aquesta manera de protegir un arxiu és a treves de sistemes antiincendis, de detecció de temperatura, humitat, fum, etc., però tenim aquest sistemes per a protegir en els arxius de la Valldigna.

La veritat es tenim alguns sistemes i altres no, però són els adequats?. La veritat és que no, però conforme estan les coses almenys podem donar gràcies de tindren.

El primer que s'ha de veure és si la porta d'accés al arxiu compleix tots els requisits que se li demana, en les meves visites a arxius, com el arxiu provincial

de València la porta d'accés a l'arxiu, era una doble porta antiincendi, la qual no es podia obrir la segona sense abans tancar la primera. Cap arxiu dels 4 pobles que formen la Valldigna, tenen un sistema com aquest.

En segon lloc, arxiu provincial de València tenien una màquina la qual s'encarregava de controlar constantment, de que el lloc on estaven els arxius, hi haguera sempre una mateixa temperatura, humitat i inclòs tenien controlat la intensitat de la llum i quanta gent podia entrar en el arxiu, en els arxius que hi ha en la Valldigna no hi ha cap sistema com aquest que controli la temperatura, ni humitat ni res.

Sobre el sistema de detecció, prevenció i extinció d'incendis, passa el mateix, en el arxiu provincial de València tenien una altra màquina la qual s'encarregava detecció i prevenció d'incendis que funcionava constantment i sobre la extinció d'incendis un altra màquina, la qual la seva feina era doble, per una part expulsava l'aire del arxiu cap a fora, de manera que al no haver oxigen no poguera estendre el foc i després es posava en marxa els sistemes d'extinció. Aquest sistemes de detecció, prevenció i extinció d'incendis que existeixen són els mateixos que tenen les dependències municipals on estan els arxius. Es cert que tenen un sistema d'avís d'incendis, d'extinció i prevenció, però estan molt lluny del sistema que utilitza el arxiu provincial de València. Ací s'hauria de fer una inversió per condicionar els arxius i adaptar-los als sistemes com el arxiu de València. Aquesta inversió dependria del arxiu el qual va a instal·lar el sistema i els diners que ens podríem gastar. Per desgràcia la situació que viuen els ajuntaments, fa que aquesta inversió mai faja a fer-se, i ens haguem de conformar-nos amb els sistemes del propi municipi

• **Sala de consultes. Sala de lectura. Tipus de servei (reprografia, restauració, etc.).**

La Sala de consultes que he vist en llocs com la Biblioteca de Gandia, és un lloc ample, net, connexió a internet, accés a una fotocopiadora, una taula gran on deixar tots els papers, etc. Tant els arxius de Simat, Benifairó i Barx, no tenen una sala de consultes i de lectura com la de Gandia. La Sala de consultes i de lectura que tenen és la mateixa on treballen els arxivers, no tenen cap habitació a banda, ni ordinador per a fer consultes, no tenen res. Tavernes no arriba a tindre tantes coses com Gandia, però de tots quatre pobles que formen la Valldigna, és la que millor ho té organitzat. Té habitacions on tu les pots reservar, per estar allí durant el temps que necessites, sala de lectura, disponibilitat d'ordinadors, taules gran on deixar els llibres, tens al personal de la biblioteca/arxiu prop per a fer consultes, etc. La única pega que se li pot donar al arxiu de Tavernes és que la sala de consulta està separada de la zona de dipòsit. Però tant Simat, Benifairó i Barx, haurien de fer una sala de consulta, no cal invertir molts diners en fer una sala que ho tinga tot, solament que tinguera l'imprescindible. Respecte al tipus de servei (reprografia, restauració, etc.), he de dir que cap dels 4 arxius dels pobles de la Valldigna tenen cap tipus de servei, personalment considere un error, ja que una persona necessita imprimir una sèrie de documents, o si la persona prefereix escanejar els documents per a després imprimir-los, etc. El tindre un Sala de consultes i que se pugui donar un servei ha de ser obligatori, el temps que vivim fa que aquestes reivindicacions queden en paper mullat, però no cal gastar-se molts diners en fer una sala, sinó del que és necessita posar l'imprescindible.

• **El sistema d'accés al arxiu, quin nou tipus de sistema d'accés utilitzaries.**

Ací he de dividir la pregunta en dos parts, una cosa és els requisits previs i els altres són els requisits d'accés. Els requisits d'accés és quan una persona plena una instància, en la qual sol·licita tindre accés al arxiu, però requisits previ no hi ha en cap municipi de la Valldigna. Personalment considere que s'ha fet lo mínim i al revés, els requisits previs hauria de ser primer i els requisits d'accés segon. En els requisits previs és on l'usuari que va a fer us del arxiu s'identifica amb les seves dades i els requisits d'accés són els requisits que tot usuari ha de complir per poder tenir accés al arxiu.

És evident que els arxius que tenen els pobles quatre pobles que formen la Valldigna, no són com la Biblioteca Històrica de Gandia, ni com els Arxius de Vila-Real, i no cal fer una gran inversió en comprar l'últim sistema que s'ha posat al mercat. El que jo propose, s'ha de fer una despesa mínima i és la següent, els requisits previs jo els deixaria, perquè omplir una instància, és imprescindible per saber qui sol·licita tindre accés als arxius i és una manera senzilla i barata de tant el arxiver com l'administració el tindre constància de la gent que vol utilitzar el servici d'arxiu i además per a l'usuari que va a omplir la instància es fa en un moment. La segona és que cada arxiu tinguera una sèrie de requisits d'accés, per a fer aquest cas que tant l'ajuntament, com arxiver és posaren d'acord per a redactar aquests requisits d'accés, de manera que la persona que va a utilitzar aquest servei ja sap en el mateix moment en que va a presentar l'instància els requisits que li demanen i els que ha de complir. I además jo posaria un tercer sistema, és molt similar al sistema de firmes que té

una facultat d'una universitat o un institut i és un sistema de firmes. Aquesta fulla de firmes la tindria el arxiver de manera que la persona que vaja al arxiu simplement té que firmar en els requadres i quedar constància com que eixe dia va estar en l'arxiu. Un exemple seria com el que pose a continuació:

NOM	COGNOMS	PROFESSIÓ	DATA	MOTIU DE LA VISITA	FIRMA ENTRADA	FIRMA EIXIDA

- **La situació econòmica dels arxius.**

La situació econòmica dels arxius que hi ha al llarg de la nostra comunitat, tant pobles com ciutats, està lluny de ser ideal. L'actual crisi que vivim, fa que l'administració cada vegada dona menys diners al manteniment i conservació d'arxius. Les continues retallades que està aplicant el govern d'Espanya en els Pressupostos Generals de l'Estat i més concretament el Ministeri de Cultura, fa que cada vegada se destinen menys diners.

Dona igual que un arxiu siga d'un poble com Simat, o com Gandia, han de lluitar per tots els costats per tal que les administracions no els retallen diners del pressupostos, cada vegada han de fer més feina amb els mateixos recursos, i resar per a que els ajuntaments no els retallen els pressupostos.

Sistema Arxivístic de la Valldigna

És evident que un arxiu com Simat no té els mateix pressupost que un com el de Gandia o Vila-Real, però el servici que presten els professional que treballen en aquests arxius si, així com les ganes de mantenir el nivell i donar un gran servei.

5.3 Web

Internet és el futur, cada vegada molts organismes tant públics com privats, utilitzen internet per a realitzar les seves gestions. A través de les pàgines web, se poden fer consultes, demanar cita per a realitzar qualssevol gestió administrativa, amb l'estalvi de temps i feina, ja que de l'altra manera tenies que fer dos viatges un per saber que tenies que fer i l'altre per portar el que et demanaven.

Una bona pàgina Web no sols ajuda a la persona que vol utilitzar un servei i sap com, és un estalvi tant de temps com de diners. I per a les institucions, en aquest cas arxius, és una guia molt útil per a buscar els documents que necessitem. Una bona pàgina web d'un arxiu, és una molt bona garantia.

Per accedir a la pàgina web del Servei Mancomunitat d'Arxius, hi ha 2 maneres. La primera és anar a la pàgina web de la Mancomunitat de Municipis de la Safor (una pàgina molt completa, amb tota classe d'informació que fan, els serveis que preten, etc). En aquesta pàgina en l'apartat Serveis (en la part esquerra de la pàgina), estan explicats tots els serveis que dona i en un d'aquest està el Servei Mancomunitat d'Arxius. Per anar a la pàgina web del Servei Mancomunitat d'Arxius, en la part de dalt de la pàgina de la mancomunitat hi ha una casella on diu "Tràmits i Serveis", aneu a la casella, feu click i anireu a una altra pàgina on t'expliquen els serveis que fan i com contactar amb ells. En la part esquerra, busqueu el Servei Mancomunitat d'arxiu, feu click i anireu a una pàgina on explica quin tipus de Servei fa el Servei Mancomunats d'arxiu,

més avall trobareu dos enllaços, un per posar-se en contacte amb el Servei Mancomunitat d'Arxius, mitjançant un correu electrònic, i l'altre la pròpia pàgina Web del Servei Mancomunitat d'Arxius. La segona és anar a Google (o qualssevol navegador) i posar Servei Mancomunitat d'Arxius de la Safor.

La pròpia pàgina Web del Servei Mancomunitat d'Arxius està dividit en 11 parts.

1- Presentació del Servei, 2- Descripció i Funcionament, 3- Comarcalització d'Arxius, 4- Els Arxius Mancomunats, 5- Ubicació i Dades de Contacte, 6- Publicacions, 7- Bibliografia, 8- Fotografies, 9- Retalls de premsa, 10- Enllaços, 11- Fonoteca Comarcal

A continuació vaig a explicar cadascun del 11 apartats que té la pàgina Web del Servei Mancomunitat d'Arxius:

1- Presentació del Servei, en aquest apartat fan una breu presentació de la Mancomunitat de Municipis de la Safor i del Servei Mancomunitat d'Arxius mitjançant el PowerPoint.

2- Descripció i Funcionament, en aquest apartat a diferència del primer, fan una descripció més detallada, de com van començar a realitzar aquest servei, els punts en que es basa el servei.

3- Comarcalització d'Arxius, en aquest apartat descriuen com han fet el procés de comarcalització del arxius municipal de la Comarca de Safor, des de el 27 de gener de 1987 fins a l'any 1994 en el qual es va fer el programa informàtic per a la catalogació comercialitzada i prestació de serveis al Centre Comarcal d'Arxius.

4- Els Arxius Mancomunats, en aquest apartat, és on estan tots els municipis de la Safor que tenen contractes el Servei Mancomunitat d'Arxius i on s'explica de manera detallada el contingut de cada arxiu. En aquest punt està dividit en 6 part (i en alguns punts en subapartats: 1. Identificació, 2. Context (2.1 Història, 2.2 Història de la Custòdia), 3. contingut (3.1 Resum), 4. Access i utilització(4.1 Condicions de conservació, 4.2 Instruments de descripció), 5. Documentació Associada i el 6. Notes

5- Ubicació i Dades de Contacte, En aquest apartat és on tu pots posar-te en contacte amb la Mancomunitat de Municipis de Safor i lloc on estan.

6- Publicacions, en aquest punt fan referència a publicacions d'interès realitzades per revistes i pàgines web d'interès.

7- Bibliografia, en aquest apartat fan referència les publicacions realitzades per persones i relacionades amb arxius i textos d'opinió

8- Fotografies, aquest apartat no és el que sembla, a simple vista pot aparèixer com un conjunt de fotografies d'arxius, arxivers fent la seva feina, etc. Però la veritat és que són fotografies de la presentació d'un llibre (El Servei Comarcal d'Arxius).

9- Retalls de premsa, un apartat que només conté un sol article, aparegut en el diari el País

10- Enllaços, en aquest apartat hi ha enllaços a pàgines web arxius, tant a nivell municipal, comarcal, provincial i autonòmic

11- Fonoteca Comarcal, aquest apartat no està actualment disponible, ja que encara estan fent.

La conclusió que se pot traure és que el Servei Mancomunitat D'Arxius, té una bona pàgina web, dividida en 10 apartats (l'apartat 11 no està disponible), hi ha apartats que estan molt ben fets, però hi ha altres apartats que són tot el contrari. Hi ha apartats que quan les veus que no saps ben bé que fan, per exemple en apartat 8 t'esperes veure fotografies d'arxius, documents, gent treballat, etc. La realitat és que l'únic que hi ha són fotografies de la presentació d'un llibre. Molts apartats necessiten una actualització, ja que s'explica molt bé l'inici, però es talla en un any i no saps que han fet a partir d'eixe any. Orgànicament està molt ben estructurada, però des de el meu punt de vista aquesta pàgina necessita un llavat de pintura, ja que quan estàs mirant la pàgina tens la sensació d'estar com apagada. Aquesta pàgina Web sols esta en valencià, no et dona opció de traduir-la a un altre idioma com castellà o anglès. La persona encarregada del manteniment de la pàgina és Gonsal Benavent, qui també realitza la feina d'arxiver. Les vegades que he parlat amb Gonsal m'ha explicat que degut a la gran quantitat de feina que fan, no té quasi temps per tindre la pàgina al dia, es conscient que la pàgina no esta actualitzada, però si té alguna estona de temps de temps lliure, posa al dia la pàgina . Si solucionaren tots aquest problemes, el Servei Mancomunitat d'Arxius tindria una molt bona pàgina web.

Si miràrem altres pàgines d'arxius, com l'Institut Municipal D'Arxius i Biblioteques de Gandia podem veure que la diferència entre una pàgina, salta a la vista.

Només entres pots veure, que la pàgina té la opció de traducció a diferents llengües, i baix tens tres pestanyes: Biblioteques de Gandia, Arxiu Històric (de Gandia) i Gandia Ciutat Literària. Et dona una sensació d'estar constantment actualitzada i viva.

En Arxiu Històric està dividit en 8 apartats i té un total de 11 subapartats. Tots els apartats estan actualitzats. Tens la sensació que pots trobar la informació que busques. En aquesta pàgina pots trobar qualssevol document, arxiu, expedient, etc., que tinguen catalogat. En Resum una magnífica pàgina, molt ben feta, amb molta informació relacionada amb la pestanya que vagues.

Però no sigam injustos Simat, Benifairó, Barx i Tavernes (encara que oficialment està considerada una ciutat), no és poden comparar en Gandia. Així com tampoc els diners que és destinen en mantenir els arxius. És comprensible que amb el tema de la pàgina web passa el mateix. Gandia tindrà persones encarregades de manera exclusiva en el manteniment de la seva pàgina web, que estigi actualitzada constantment. La Mancomunitat de Municipis de la Safor es qui s'encarrega de la pàgina web d'El Servei Mancomunat d'Arxius, i hui en dia la Mancomunitat té que fer molta feia a fer amb els recursos que li donen (i cada dia va a més), i clar en manteniment d'una pàgina (que estiga actualitzada constantment) i que hi haja persones no només encarregades de fer la pàgina del Servei Mancomunat d'arxius, sinó de la pàgina web de la

Sistema Arxivístic de la Valldigna

Mancomunitat, i dels servei que dona a tots els municipis de la Comarca de la Safor, seria un cost difícil de pagar.

6. Conclusions

Durant la realització d'aquest projecte s'han estudiat els diferents arxius dels pobles que formen la Valldigna. Hem parlat amb gent que treballa en biblioteques, hem visitat biblioteques de diferents pobles, institucions que s'encarreguen de donar un servei d'arxiu (el Servei Mancomunitat d'Arxius, l'Arxiu Històric de Gandia, etc.), i ens hem entrevistat amb gent que treballa d'arxiver. En tots sempre he vist la gran quantitat de feina que tenen (i cada vegada en tenen més a realitzar), les condicions en què treballen, les ajudes que reben de les administracions públiques, etc.

En tot aquest temps ens hem relacionat amb tot tipus de gent (arxivers, bibliotecaris, directors d'arxius, etc.) per a conèixer millor la realitat dels arxius, buscant tot tipus d'informació per a poder realitzar aquesta feina. La informació recollida per al projecte ha estat publicada en premsa, revistes especialitzades, llibres, etc., així com també en pàgines d'Internet.

Considerem que hem aconseguit els objectius, en ser un treball original, basat en un problema real, i que la metodologia d'anàlisi es pot aplicar a qualsevol arxiu dels molts ajuntaments que hi ha al llarg de la nostra Comunitat. Les assignatures cursades i detallades han aportat els coneixements necessaris per a la realització d'un treball final de carrera d'aquesta naturalesa.

A continuació comentem les conclusions finals del projecte en aquests punts:

1. Finançament dels arxius

En aquests moments de crisi, molts municipis han començat a reduir despeses de serveis que tenien a causa de la baixada d'ingressos. Si començaren a disminuir els diners destinats al manteniment dels arxius, això comportaria una reducció dels mòduls que es destinen al seu manteniment i el resultat que obtindríem seria que l'arxiver disposaria de menys temps per a realitzar la seua feina, el seu treball augmentaria i, per tant, l'arxiu no tindria el nivell adequat d'atenció i manteniment.

Abans, el pressupost que tenia un arxiu era el resultat de les assignacions que hi donava el consistori, ajudes que venien d'altres institucions (Diputació de València, entre d'altres) i subvencions que podia demanar a altres organismes. Però la realitat actual és que cada vegada hi ha menys ajudes i subvencions, per tant, tenen una major dependència de les autoritats locals.

A la comarca de la Safor existeix una organització pública que s'anomena Mancomunitat de Municipis de la Safor; aquest grup social s'encarrega de posar a disposició dels municipis una sèrie de serveis que poden contractar o no. Un d'aquests és el Servei Mancomunat d'Arxius, que s'encarrega de dur a terme un servei d'arxius i que funciona per mòduls; cada mòdul té una despesa d'uns 1.500 €. L'administració local és l'encarregada de contractar aquest servei, com també els mòduls que necessiten per tal que l'arxiver faça la seua feina.

2. La feina que tenen els arxivers i la situació dels arxius

La comarca de la Safor té 31 pobles, dels quals 27 tenen contractat el Servei Mancomunitat d'Arxius, i els arxivers que s'encarreguen d'aquesta feina són en total dos. La manera que tenen de treballar és per mitjà de mòduls; els municipis de la Valldigna tenen contractats tres mòduls, cada mòdul consta de 4 hores, que en total en són 12. Al mes fan dos visites de 6 hores cadascuna. Si calculem les hores que un arxiver fa a les tres localitats de la Valldigna que tenen contractat aquest servei, sumen un total de 58 hores, que són insuficients perquè cada vegada hi ha més volum de treball a realitzar.

La solució seria augmentar el nombre d'arxivers fins a quatre hores de dedicació cadascun, sempre en funció de les necessitats de cada municipi, i es podrien mantenir els mòduls actuals o bé augmentar-los.

3. Les administracions

La situació de crisi que vivim fa que tota l'administració pública realitze retallades per la manca d'ingressos i serveis que abans eren gratuïts; ara ja no ho són i en alguns casos han deixat de realitzar-los.

Un arxiu municipal és una despesa que s'ha de mantenir perquè conté tota mena d'informació: documentació, permisos de tot tipus, impostos... Si els diners que es destinen a mantenir aquestes instal·lacions es redueixen, repercutirà en la qualitat, l'eficàcia i l'eficiència de l'arxiu. Tenir un servei com aquest no és un luxe, és una necessitat que s'ha de mantenir, i les

administracions autonòmiques, provincials i locals, han de garantir aquest servei.

4. El Servei Mancomunat d'Arxius

Aquesta organització es troba dins d'un altre organisme, del qual depèn, i que s'anomena Mancomunitat de Municipis de la Safor. Dóna una sèrie de serveis, entre els quals és troba el Servei Mancomunat d'Arxius. Aquesta organització pública s'encarrega de dur a terme la feina que faria un arxiver en un arxiu. Aquest treball va començar a realitzar-se a Catalunya i va ser exportat a la nostra comunitat amb èxit. Per la manera en què realitzen les feina se'ls anomena de manera col·loquial "arxivers itinerants", ja que van per diversos pobles de la comarca de la Safor realitzant la feina d'arxiver. El seu treball està dividit en mòduls; cada mòdul és de 4 hores, i té un cost de 1.500 €. Els municipis de la Valldigna tenen contractat un total de tres mòduls (cada poble), excepte Tavernes, que no té contractat aquest servei. Hi ha pobles que per no ser molt grans (en habitants) i per no tenir una gran càrrega de treball d'arxiu, només tenen contractat un mòdul.

5. L'arxiver

Un arxiu té una sèrie de necessitats que s'han de fer i unes despeses que s'han de satisfer. Però la persona que ha de fer la feina en aquell lloc és l'arxiver, i perquè faci la seua comesa de la manera més còmoda possible ha de poder disposar d'una sèrie de materials que facen la tasca més fàcil.

Començant pel lloc on ha de treballar, que estiga ben il·luminat (tant de llum natural com d'artificial), i que tinga prestatgeria on col·locar material (llibres, revistes, etc.), un ordinador amb connexió a Internet, etc. També el municipi ha de realitzar una sèrie de despeses econòmiques, que comencen per la contractació de l'arxiver i segueixen amb les necessitats que puga tenir i també amb les necessitats del mateix arxiu, com per exemple, el manteniment del lloc on es troben els documents, la compra del material que necessita l'arxiver, material d'oficina, etc.

En conclusió, un arxiu necessita un professional que realitze aquesta feina, però, per a això, cal disposar d'un lloc adequat per a satisfer les necessitats que puga tenir tant l'arxiver com l'arxiu. Perquè, si exerceix la seua feina en un lloc poc il·luminat, sense ventilació, etc., les ganances de treballar d'aquesta persona serien mínimes, amb el resultat de poc rendiment en el treball.

En conclusió

Un arxiu és molt més que un lloc tancat on s'emmagatzemen caixes que acumulen pols; dins hi ha documents, expedients, informes, etc. En cada arxiu hi ha una part molt important de la història de cada poble. Un arxiver no s'encarrega només de posar documents en caixes, és qui dóna vida a l'arxiu de qualssevol dels municipis, tant de la comarca de la Safor com de tots els pobles de les 31 comarques que formen la Comunitat Autònoma Valenciana.

La gent pensa que un arxiu és un magatzem on es desa informació de documents en caixes i que aquestes estan en armaris, on la gent que treballa en un arxiu només és dedica a posar papers en caixes i després guardar-les en una habitació i col·locar-les en un armari, acumulant pols; aquesta pot ser una idea molt simple, però està molt lluny de la realitat.

Un arxiver no s'encarrega de posar tots els documents en caixes. Si la feina d'un arxiu fóra aquesta, qualsevol persona la podria fer, però no es així, ha d'ordenar, catalogar, classificar, ficar a les caixes corresponents tota la documentació i, finalment, desar-la al seu lloc.

Com en tots els arxius, hi ha punts dèbils, com pot ser l'horari d'atenció al públic, que només és dues vegades al mes; que cap arxiu té una pàgina web on poder fer consultes, per no parlar del sistema d'extinció i detecció d'incendis; però no tot és negatiu, hi ha moltes coses positives, com per exemple: la titularitat de les fonts és de propietat municipal, estan en un lloc vigilat, l'atenció a la gent que va a l'arxiu és excel·lent, els serveis que dóna i realitza l'arxiver, tant si està en l'arxiu com si està en un altre lloc: l'atenció al públic, etc.

Una manera de millorar el sistema arxivístic del municipis de la Valldigna seria realitzant una sèrie de canvis. Aquests necessitarien una inversió per a poder-se realitzar, a primera vista pot semblar que són cars i que no tenen per què realitzar-se, però a curt i mitjà termini la millora és notaria.

Els arxius que tenen els pobles de la Valldigna no són com la Biblioteca Històrica de Gandia, ni com l'arxiu de Vila-real; no cal fer una gran despesa comprant l'últim sistema que s'ha posat en el mercat. Caldria fer una sèrie de canvis, alguns necessiten una despesa mínima, com els requisits previs. El sistema d'accés a l'arxiu es mantindria, ja que a més d'emplenar una sol·licitud per a tenir constància de la persona que vol accedir a l'arxiu per qualsevol motiu, és imprescindible per a saber qui sol·licita tenir accés als arxius, i és una manera senzilla i barata que l'arxiver i l'administració tinguen constància de la gent que vol utilitzar el servei d'arxiu. Per a l'usuari, emplenar la instància es fa en un moment. A més, s'usaria un llibre de registre, en què hi hauria les dades personals de qui sol·licita la documentació, el motiu, quina professió té, la data en què s produeix la visita... Aquest llibre el tindria l'arxiver i seria una manera de controlar la gent que utilitza sovint l'arxiu.

La segona és que cada arxiu tinga els mateixos requisits d'accés. Per a fer aquest pas, tant l'ajuntament com l'arxiver redacten uns requisits d'accés, de manera que la persona que va a utilitzar aquest servei ja sap en el mateix moment que presenta la sol·licitud els requisits que li demanen i els que ha de complir. I a més, proposaríem un tercer sistema molt similar al sistema que té una universitat o un institut: un full de firmes. Aquest full de firmes el tindria l'arxiver, de manera que la persona que vaja a l'arxiu simplement hauria de firmar en els requadres i quedaria constància que aquell dia va estar a l'arxiu.

També seria una bona idea crear una base de dades, de manera que quan una persona necessita un document que hi ha en un arxiu d'un altre municipi, l'arxiver només ha de consultar la base de dades; si la persona en qüestió apareix, no caldria tornar a realitzar tota la feina administrativa una altra vegada.

Un altre canvi seria augmentar els mòduls; actualment n'hi ha tres i el que propose és augmentar-ne entre dos i tres més. D'aquesta manera, en comptes de treballar dues vegades al mes, es passaria a tres visites al mes i en comptes de treballar 12 hores, se'n treballarien entre 18 i 24. L'actual plantilla d'arxivers s'hauria d'augmentar en un o dos més els quals treballarien al Servei Mancomunitat d'Arxius, perquè s'ha de recordar que actualment són dos arxivers per a 27 municipis. D'aquesta manera milloraria el servei que realitza aquest organisme als municipis que el contracten i així podrien assumir l'augment de feina que han d'afrontar.

Un altre problema serien les instal·lacions on es troben els arxius; cal recordar que aquests llocs tenen documentació molt valuosa i, per tant, cal tenir molta cura. Per aquest motiu, s'ha de tenir un sistema antiincendis, control de temperatura i humitat i de detecció de fum. Els arxius estan situats en dependències municipals, així que tots tenen els sistemes habituals dels edificis amb titularitat municipal, però no és suficient, com diu molta gent, "a vegades és millor pecar per excés que per defecte"; els sistemes que hi ha instal·lats als edificis són els ideals per evitar mals majors, però alguns d'aquests sistemes són incompatibles amb un arxiu. Un exemple clar és la manera d'apagar un foc, el sistema antiincendis que hi ha fa que quan es produeix un incendi s'active de forma automàtica el sistema i la manera

d'apagar el foc és mitjançant aigua, i aquesta és la pitjor manera d'apagar un incendi en un arxiu.

El control d'humitat i temperatura n'és un altre exemple; en els edificis de titularitat pública tant en hivern com en estiu la temperatura sol variar, en hivern aquestes edificis pugen la temperatura i en estiu la baixen; en un arxiu, aquesta variació constant de temperatura pot fer malbé els documents; en un arxiu cal tenir sempre la mateixa temperatura i un control constant de la humitat, per aquest motiu caldria poder tenir un sistema que pugui controlar constantment aquests factors tan importants, sense oblidar-nos de la detecció de fum. Per desgràcia, la situació que viuen els ajuntaments fa que aquesta inversió no es pugui fer i que ens haguem de conformar-nos amb els sistemes del municipi.

Una altra eina que es pot utilitzar és Internet, que permet fer moltes coses, com ara consultes, demanar cita per a realitzar qualsevol gestió administrativa, etc., amb un estalvi de temps i feina. Però també és necessari tenir una bona pàgina web, que no sols ajuda la persona que vol utilitzar un servei, sinó que és, a més, una ferramenta de treball imprescindible que pot ajudar l'arxiver a realitzar un millor treball.

Per aquest motiu, la pàgina web d'un arxiu es pot convertir en una peça clau en el bon funcionament d'un arxiu, ja que donaria l'oportunitat que la gent pugui realitzar les gestions que necessita sense haver d'anar físicament a l'arxiu. Un exemple seria un particular que sol·licita informació sobre una documentació d'un familiar i que aquesta informació es trobe a l'arxiu de Barx; aquesta persona es podria posar en contacte amb l'arxiver, deixar les seues dades i dir el que busca; l'arxiver buscaria la informació sol·licitada i quan la tinguera a

punt li comunicaria que ja té la documentació que havia demanat, i li preguntaria si prefereix passar a buscar-la o que li l'envien per correu. Una bona pàgina web d'un arxiu és una molt bona garantia d'èxit.

Mantenir un arxiu és una necessitat, que té un cost, però que val la pena. Si les administracions deixen de donar un servei com és el d'un arxiu, el poble perdria molt més que caixes amb documents; desapareixeria una part de la seua història que durant dècades (i, en algun llocs, segles) han tingut. Les ajudes i recursos que donen les administracions públiques als arxius s'han de mantenir, perquè no és tirar els diners; cada cèntim que s'inverteix en un arxiu és un cèntim que invertim en la conservació de la memòria passada, present i futura, però sobretot, és la memòria d'un poble.

Bibliografia

AAVV (2001). *Monogràfic: Arxius comarcals i mancomunats. COMPACTUS. Revista d'Arxius i Biblioteques* [en línia]. Conselleria de Cultura. Generalitat valenciana. Nº. 4. [Consulta: 4 de desembre del 2012]. Disponible en: http://dglab.cult.qva.es/Biblioteques/bi-compactus4_v.htm

AJUNTAMENT DE BENIFAIRO DE LA VALLDIGNA (2012). *Ajuntament de Benifairó de la Valldigna*. [en línia]. [Consulta: 4 de febrer del 2012]. Disponible en: <http://www.benifairo.org/>

AJUNTAMENT DE SIMAT DE LA VALLDIGNA (2012). *Ajuntament de Simat de la Valldigna*. [en línia]. [Consulta: 3 de febrer de 2012]. Disponible en: <http://simat.cat/>

BALLART, Xavier; RAMIÓ, Carles (2000). *Ciencia de la Administración*. Valencia : Tirant lo Blanch.

BARX DE LA VALLDIGNA (2012). *Barx de la Valldigna*. [en línia]. [Consulta: 4 de febrer de 2012]. Disponible en: <http://www.barx.es/>

BENAVENT, Gonçal; FORNÉS, Mercé; GARCÍA, Àlvar. E; ALONSO, Jesús (2003). *El Servei Comarcal d'arxius de la Safor*. València: Generalitat Valenciana Conselleria de Cultura i Educació (Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques).

BENAVENT, Gonçal (2003). Vies, camins i xarxes de comunicació en la ribera del Xuquer. *Espai del Llibre. Publicacions de les Comarques centrals* nº4., pàgina 5.

BENAVENT, Gonsal (2003). El Servei Comarcal d'Arxius de la Safor presenta una guia sobre el seu fons. *Quinzedies (Revista independent d'informació local)*, nº8 , pàgina 15.

BENAVENT, Gonsal (2004). *Llibre de festes patronals, Simat de la Valldigna*. València: Imprenta Poble Llarga S.L.

BENAVENT, Gonsal (2013). L'Arxiu municipal de Simat de la Valldigna. *L'Avenc* nº. 7, pàgines 37-43.

BENITO FERNANDEZ, Soledad; CAYETANO MARTIN, Carmen; FERNANDEZ GIL Paloma. RODRIGUEZ BARREDO, Julia (1986). *El Archivo Municipal*. Madrid: Banco de Crédito Local de España.

FORT I COGUL, Eufemià (1977). *Santes Creus i Valldigna: Unes quantes notícies de llurs relacions*. Simat de Valldigna [Valencia] : La Xara. Disponible en: <http://www.quiadelacalidad.com/modelo-efqm/analisi-dafo>

MANCOMUNITAT DE MUNICIPIS DE LA SAFOR (2012). *Mancomunitat de Municipis de la Safor* [en línia]. [Consulta: 3 de febrer 2012]. Disponible en: <http://www.mancomunitat-safor.org>

NUÑEZ FERNANDEZ, Eduardo (1999). *Organización y Gestión de Archivo*. Gijón: Trea.

RAMIÓ MATAS, Carles (2002). *Teoría de la organización y administración pública*. Madrid: Tecnos Bibliografía.

ROMERO TALLAFIGO, Manuel (1997). *Archivística y archivo*. Carmona: S & C.

SÁINZ MORENO, Fernando; BAYONA ROCAMORA, Antoni (2004). *Estudios para la reforma de la Administración Pública*. Madrid: Instituto Nacional de Administración Pública.

TAVERNES DE LA VALLDIGNA (2012). *Tavernes de la Valldigna*. [en línia]. [Consulta: 8 de abril de 2012]. Disponible en : <http://www.tavernes.org/>

VIÑAS, V. (1991). *La Conservación de archivos y bibliotecas municipales..* Madrid : Banco de Crédito Local de España.

6. Annexos

Preguntes qüestionari. Arxiu Municipal

1. ¿Qui es el titular de les fonts?,
2. ¿Qui les gestiona?
3. Data inicial del fons documental , ¿és patrimoni documental?
4. ¿Que tipus de fonts guarda?,
5. ¿Quins son els principals usuaris?
6. ¿Quin horari de obertura,
7. ¿Quina Localització te?
8. ¿I quins son requisits d`accés?
9. ¿Disposa de guia publicada?,
10. ¿Disposa de inventaris?
11. ¿Disposa de Catàlegs?
12. Bases de dades electrònica
13. Utilitza normes de descripció: ISASD (G), ISAAR-CPF
14. ¿Aquest arxiu disposa de pagina Web?,
15. ¿Es accessible a la bases de dades del fons documental a través de la pagina Web?
16. ¿Quins altres servissis (reprografia,
17. Restauració, ofereix aquest arxiu?
18. Taules de avaluació documental
19. ¿Sala de consulta?
20. Dipòsits, sistemes de prevenció: detecció incendis
21. Extinció incendis
22. Detecció humitat
23. detecció de temperatura

Presentació de sol·licitud de preguntes a l'edifici de la Mancomunitat de
Municipis de la Safor. Servei Mancomunat d' Arxius

Hola sóc Jordi Alario Ferrando, visc en Simat de la Valldigna, nº de DNI 20831609-A, estic estudiant en la Facultat de Administració i Direcció d'Empreses. Actualment estic realitzant el Projecte Final de Carrera, el meu director és Vicent Giménez Chornet, professor titular de Universitat Politècnica de València, en el Centre Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Informàtica (Departament de Comunicació Audiovisual, Documentació i Història de l'Art). *mobl: 690043036, C/ Mare de Deu de Cràcia nº1*

El tema del meu Projecte Final de Carrera és: El Sistema Arxivístic de la Valldigna. El qual agafa els tres municipis (Simat, Benifairò i Barx) que tenen contractat aquest servei, que realitza la Mancomunitat a través del Servei Mancomunat d' Arxius.

Des de l'any passat estic realitzant aquest projecte, amb la col·laboració de Gonsal Benavent (arxiver de la Mancomunitat, que treballa en el Servei Mancomunat d' Arxius). M'he entrevistat en diverses vegades amb Gonsal Benavent. I he parlat amb diversos arxivers i visitat diferents arxius al llarg de la Comarca de la Safor.

El motiu del meu projecte es analitzar com estan els arxius del 3 pobles de la Valldigna que tenen contractat amb la Mancomunitat el Servei Mancomunat d' Arxius, veure els punts fort i dèbils i com millorar aquest servei.

A continuació els deixo les preguntes que m'agradaria que fer a Gonsal Benavent:

1- Quants mòduls tenen contractat els Municipis de la Valldigna? *MANCOMUNITAT de Municipis de la SAFOR*

2- Apart de tu i el teua companyera quantes persones formen el Servei Mancomunat d' Arxius i quina feina fan? *DATA: 30 MAY 2012*

4- Que costaria de crear una plaça de arxiver en el Servei Mancomunat d' Arxius. *ENTRADA: _____ EIXIDA: _____*

3- En el qüestionari hem vas contestar que teniu un programa informàtic anomenat TEAM ARCA, hem pot dir més coses d'aquest programa (com funciona, quin és l'objectiu d'aquest programa, etc.). Teniu Pensat substituir aquest programa per un altre?

5. El software que té el Servei Mancomunat d' Arxius de la Valldigna per a poder gestionar els expedients són ISAD(G), IGAD (CPF), i IDECXA?.

6- Hem podria parlar de la pàgina web del servei Mancomunat d' Arxius (com es va crear, quin fins persegueix, etc.). Pensen fer una nova versió? I quina opinió té de la pagina Web que tenen

7- Quina relació té la Mancomunitat amb el arxiu de històric de Gandia, pot el de Gandia consultar expedients de Simat que no siga documents històrics.

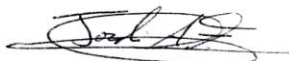
8 El Arxiu Històric de Gandia té copia dels arxius de Simat i per què? .

9- Hi ha expedients personals en l'arxiu Històric de Gandia i per què?.

10- . La Mancomunitat passa informació a l'arxiu Històric de Gandia i per què?

Atentament Jordi Alario Ferrando

jordi.alario@gmail.com

Sol·licitud d'Instància Arxiu de Simat de la Valldigna

AJUNTAMENT DE SIMAT DE LA VALLDIGNA

Pl. Constitució, 1. 46750 - SIMAT DE LA VALLDIGNA (La Valldigna) Telèfon: 96 281 00 07 Fax: 96 281 19 84 e-mail: svalldigna@gva.es NIF: P4623300C

REGISTRE D'ENTRADA de documents	JORDI... ALARIO... FERRANDO... DNI: 20832609-A
Núm.: 7173109	(si de cas) en rep. de ..... amb NIF: .....
Data: 16 OCT. 2009	el qual assenyalat per a notificacions: Av/C. MARE DE DEU... núm. 25... de SIMAT... DE... LA... VALLDIGNA... Codi Postal: 46750... i el FAX núm.: .../.....; i com a telèfon de contacte el ... 1690043036

962810261

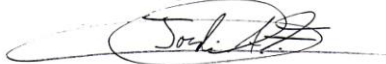
EXPOSA: Jo, JORDI... ALARIO... FERRANDO, ESTUDIANT DE LA FACULTAT D'ADMINISTRACIÓ I DIRECCIÓ D'EMPRESES (FADE), DE LA UPV., ESTIC REALITZANT UN PROJECTE FINAL DE CARRERA (UPV), DE LA CARRERA DE LA DIPLOMATURA DE GESTIÓ I ADMINISTRACIÓ PÚBLICA, AMB LA SUPERVISIÓ DEL PROFESSOR VICENT GIMENEZ CHAVET

(si de cas, continuen al dors).

I per això SOL·LICITA: TINDRE ACCÉS AL ARXIU MUNICIPAL DE SIMAT DE LA VALLDIGNA PER A REALITZAR EL PROJECTE FINAL DE CARRERA

SIMAT... D... LA... VALLDIGNA... d... 16 OCT. 2009 de 200..

Signatura:

AJUNTAMENT DE SIMAT DE LA VALLDIGNA

El abajo firmante consiente expresamente que sus datos personales sean incorporados a ficheros titularidad del Ayuntamiento de Simat de la Valldigna, cuya dirección es Plaza de la Constitución, 1. 46750 Simat de la Valldigna (Valencia), España, siendo tratados por ésta bajo su responsabilidad, con la finalidad de gestión administrativa, gestión de documentación y gestión de solicitudes teniendo el firmante derecho de acceso, rectificación, cancelación y oposición con respecto a los datos personales que consten en los expresados ficheros, pudiendo revocar su consentimiento por escrito en cualquier momento (Ley 15/1999 de 13 de diciembre de Protección de Datos de Carácter Personal).

Sol·licitud d'Instància Arxiu de Benifairó de la Valldigna

AJUNTAMENT DE BENIFAIRO DE LA VALLDIGNA
LA VALLDIGNA (València)

INSTÀNCIA / INSTANCIA

Nom i cognoms: JORDI ALARIO FERRANDO	NIF/NIE: 20831609-A
Nombre y apellidos:	
Nascut/da a: SI MAT DE LA VALLDIGNA	Data naiximent: 24-04-1980
Nacido/a a:	Fecha nacimiento:
Nom pare VICENT i mare	Telèfon: 962810261
Nombre padre y madre	690043036
Domicili: C/ MARE DE DEU DE GRACIA, 15	Localitat: SI MAT D LA VALLDIGNA
Província: VALENCIA	País: ESPANYA
En representació de:	

EXPOSA / EXPONE :

JO, JORDI ALARIO FERRANDO, ALUMNE DE LA FACULTAT DE ADMINISTRACIÓ I DIRECCIÓ D'EMPRESES DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALENCIA, EN LA QUE ACTUALMENT ESTIC REALITZANT LA CARRERA DE GESTIÓ I ADMINISTRACIÓ PÚBLICA.

SOL·LICITA / SOLICITA :

EL PODER TINDRE ACCÉS AL ARXIU MUNICIPAL DE BENIFAIRO DE LA VALLDIGNA, PER A LA REALITZACIÓ DEL PROJECTE FINAL DE CARRERA

Benifairó de la Valldigna, a 16 de Febrer de 2010

Fdo.

Sol·licitud d'Instància Arxiu de Tavernes de la Valldigna

AJUNTAMENT DE TAVERNES DE LA VALLDIGNA - (VALENCIA)

PL. Mayor nº 1 - 46760 - TAVERNES DE LA VALLDIGNA -- Valencia -tel. 962824160 -- fax 962822027

INSTÀNCIA

DADES PERSONALS (*)

(*) Les dades que faciliteu en este document passaran a formar part dels fitxers propietat d'este Ajuntament i podran ser utilitzats pel titular del fitxer per a l'exercici de les funcions pròpies en l'àmbit de les seues competències. De conformitat amb la Llei Orgànica 15/1999, de protecció de dades de caràcter personal, podeu exercitar els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició mitjançant una instància presentada en el Registre General d'Entrada d'este Ajuntament.

Nom i cognoms: JORDI ALARIO FERRANDO	DNI 20831609-A
Domicili: C/ MARE DEU DE GRACIA, n.º 15	TEL.: 6090043036
Població: SIMAT DE LA VALLDIGNA	

EXPOSE:

JO, JORDI ALARIO FERRANDO, ESTUDIANT DE LA FACULTAT D'ADMINISTRACIÓ I DIRECCIÓ D'EMPRESES (FADE), DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALENCIA, EN LA QUE ACTUALMENT ESTIC REALITZANT LA CARRERA DE GESTIÓ I ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

Per això,

SOL·LICITE:

EL PODER TINDRE ACCÉS AL ARXIU MUNICIPAL DE TAVERNES DE LA VALLDIGNA, PER A LA REALITZACIÓ DEL PROJECTE FINAL DE CARRERA

Tavernes de la Valldigna, 19 de Febrer de 2010

(firma)

Sr. ALCALDE PRESIDENT DE L'AJUNTAMENT DE TAVERNES DE LA VALLDIGNA.-

Sol·licitud d'Instància Arxiu de Barx

183

INSTANCIA

D. JORDI ALARIO FERRANDO, con DNI nº 20831609-A,
y domicilio en : CI MARE DE DEU DE GRACIA
SIMAT DE LA VALLDIGNA :

EXPONE: JO JORDI ALARIO, ALUMNE DE LA FACULTAT DE ADMINISTRACIÓ I DIRECCIÓ D'EMPRESSES DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALENCIA, EN LA QUE ACTUALMENT ESTIC REALITZANT LA CARRERA DE GESTIÓ I ADMINISTRACIÓ PÚBLICA.

Es por lo que SOLICITA: EL PODER TINDRE ACCÉS AL ARXIU MUNICIPAL DE BARX DE LA VALLDIGNA, PER A LA REALITZACIÓ DEL PROJECTE FINAL DE CARRERA

En Barx a 12-02-2010.

Fdo:

AL ALCALDE-PRESIDENTE DEL AYUNTAMIENTO DE BARX

Instància realitzada en l'Arxiu Històric de Gandia

1.- FITXA DE PETICIÓ I CONSULTA DOCUMENTAL

Nom JORDI Cognoms ALARIO FERRANDO
 DNI 20131609-A Profesió/ocupació ESTUDIANT
 Adreça C/ MARE DE DEU DE GRACIÀS Població S. MATEU de la VALLDIGNA
 CP 46450 Telèfon/s 962840161 / 690043036
 Adreça web i/o correu electrònic jordi.alario@gmail.es

DOCUMENTS SOL·LICITATS PER A LA CONSULTA

SECCIÓ	SIGNATURA
	<i>Inventari Arxiu Municipal Tavernes</i>
	<i>Inventari Arxiu Municipal Beniflairó</i>
	<i>El Servei Comarcal d'Arxius de la Safor</i>

Tema d'estudi o investigació del Projecte Final de Carrera

2.- SOL·LICITUD DE REPRODUCCIÓ DE DOCUMENTACIÓ

- En fotocòpia
- En format digital (material gràfic) tiff jpg
- En microfilm
- Altres formats (especificar) .....

DOCUMENTS SOL·LICITATS PER A LA REPRODUCCIÓ

DESCRIPCIÓ VOLUM(S)	SECCIÓ	SIGNATURA

Finalitat :

GANDIA, 14 d Abril de 2017

FIRMA DE LA PERSONA SOL·LICITANT

Jordi Ferrando

- Arxiu Municipal de Potries. Llibre de festes d'Alfauir 2007, juliol 2007. Autor: Gonsal Benavent.

No fa masa temps...

A l'Arxiu de l'Ajuntament de Potries existeix un curiós document dels anys 60 (C-296/2) sobre "ORDENANZAS MUNICIPALES DE POLICÍA Y BUEN GOBIERNO" amb 67 articles estructurats en IX capítols:

- C I. RÉGIMEN ADMINISTRATIVO.
- C II. DE LOS HABITANTES DE LA CIUDAD, SUS DERECHOS Y DEBERES.
- CIII. DE LA MENDICIDAD.
- CIV. FIESTAS OFICIALES. CONCURRENCIA DE LA CORPORACIÓN A LOS ACTOS Y SOLEMNIDADES PÚBLICAS.
- CV. ACTOS Y SOLEMNIDADES PÚBLICAS Y FIESTAS POPULARES. FERIAS.
- CVI. INDUSTRIAS DE HOSPEDAJE.
- CVII. EXPECTACULOS.
- CVIII. SOBRE LA MORAL Y TRANQUILIDAD PÚBLICA.
- CIX. PROSTITUCIÓN.

Molt sovint parlem del que han canviat les coses, l'educació, les bones costums... En els articles d'estes Ordenances podem veure que és el que es recomanava en aquella època a les persones que hui tenen entre 60 i 70 anys i que eren els xiquets i joves d'aquell temps. Tot seguit us transcribim alguns articles de l'esmentat document.

Artículo 19: ... Igualmente los habitantes de este Municipio observarán una conducta intachable, absteniéndose de cuanto ofenda a la Pátria, al Régimen, a la Religión y a la moral, a las buenas costumbres, etc.; quedando terminantemente prohibida la blasfemia y la embriaguez.

Artículo 25: Cuando el Ayuntamiento asista en Corporación a algún acto público, sus miembros usarán traje de etiqueta o simplemente negro y también el uniforme; fagín con el escudo del pueblo si los hubiere y medalla de plata con el mismo escudo y cordón verde y oro; llevando el Alcalde y Teniente de Alcalde, bastón de manado.

Artículo 29: La asistencia o presencia de las solemnidades religiosas se hará guardando la más absoluta reverencia y respeto, incurriéndose en caso contrario en la multa correspondiente, que fijará la Alcaldía, sin perjuicio de pasar el tanto de culpa a los Tribunales ordinarios en los casos de que la infracción constituya delito o falta.

Artículo 31: En las fiestas populares de barriada la Comisión correspondiente cuidará muy especialmente de que no se produzca alteración del orden ni que se realicen actos contrarios a la moral ni a las buenas costumbres.

Artículo 37: No se tolerará la celebración de espectáculos contrarios a la moral y buenas costumbres; establecer juegos prohibidos; proferir gritos, ruidos o actos que puedan perturbar la tranquilidad del vecindario.

(Patrons)
LIBRE DE FESTES
PATRONALS
2004

Artículo 49: En los espectáculos en locales cerrados queda terminantemente prohibido a los espectadores: Permanecer cubiertos en la sala; hablar durante la representación, molestando a otros concurrentes; fumar y encender fósforos, salvo en los pasillos y salas dispuestas al efecto; perturbar el orden o molestar al público o a los artistas; dirigir la palabra a los artistas; colocar en la barandilla o antepechos de los palcos o galerías prendas de abrigo u otros objetos; arrojar desde las localidades objeto alguno; detenerse en los pasillos, impidiendo la libre circulación en los mismos, producir ruidos en el pavimento; proferir gritos, dar golpes contra los bancos o hacer manifestaciones de agrado o desagrado que puedan ofender la decencia o molestar a los concurrentes; escupir en el suelo, a cuyos efectos existirán en todas las salas las escupideras necesarias, preparadas según las prescripciones de higiene;...

Artículo 50: La Autoridad y sus agentes cuidarán que en todos los espectáculos los artistas se abstengan de todo aquello que pueda ser contrario a la moral y buenas costumbres o pueda ridicularizar a personalidades, instituciones o entidades, denunciando y multando a los infractores, sin perjuicio de sancionar a la empresa que consienta la infracción...

Artículo 53: En los locales destinados a bailes está prohibida la entrada con bastones, paraguas y armas, bailar parejas del mismo sexo o en forma indecorosa,...

Artículo 55: Queda terminantemente prohibida la blasfemia. Los infractores serán multados y denunciados al Juzgado, sin perjuicio de extender dicha denuncia ante el Excmo. Sr. Gobernador Civil.

Artículo 56: Cualquier persona que se hallare en la calle o lugar público en estado de embriaguez, llamando la atención o produciendo escándalo, será multada y detenida o conducida a su domicilio,...

Artículo 60: Por respeto a la mujer queda terminantemente prohibido dirigirle piropos o requiebros con expresiones de mal gusto o frases soeces.

Artículo 61: Se recomienda el mayor respeto y consideración a los ancianos e inválidos, debiendo ayudar a cruzar las vías públicas y en cuantas circunstancias lo requieran.

Per a més informació sobre este tema podeu llegir el llibre.

"Usos y costumbres en la España de la postguerra" de Carmen Martin Gaité.

GONÇAL BENAVENT

Arxiver Mancomunitat de M. de la Safor

JOSEFA TARRASÓ

Gestora Cultural.

- Revista Compactus. Compactus (revista d'arxius i Biblioteques), nº4, maig-agost 2002

COMPACTUS Revista d'ARXIVS I BIBLIOTEQUES
Nº4 maig-agost 2002

COMARQUES CENTRAIS VALENCIANES
Remarcades les que disposen de Servei Comarcal d'arxius

Llegenda

- la Ribera Alta
- la Canal de Navarres
- la Costera
- la Vall d'Albaida
- la Safor
- el Comtat
- l'Alicant
- la Marina Alta

Comarques Centrals Valencianes, remarcades les que disposen de Servei Comarcal d'Arxius.

UNA POLÍTICA CONCRETA PER A ARXIVS, POBLES I COMARQUES

Rosa Seser Pérez, Llúcia Signes Mata, Vicent Olaso Sendra, Mercè Fornés, Joan Carles Faus Mascarell, Isaïes Blesa Duet, Àlvar Garcia Gimeno, Gonçal Benavent Carbonell, Adelina Bataller, Neri Arques, Jesús Eduard Alonso López, Joan Miquel Almela Cots i Xavier Alarcón.

Arxiviers i arxiveres municipals i comarcals de la Vall d'Albaida, la Safor, la Marina Alta i la Costera

Ara per ara, el País Valencià no té una legislació per a les comarques. Malgrat tot, atendre les necessitats dels arxius municipals de tots a partir de la realitat comarcal és un fet possible. I d'això anem a parlar. El nostre escrit es dividirà en dues parts: en la primera intentarem explicar què és la comarcalització dels arxius municipals i, més concretament, la que venim fent a les Comarques Centrals Valencianes. En la segona, intentarem reflexionar al voltant de les conseqüències que l'aplicació d'aquest projecte ha provocat i provocarà en la política arxivística del territori valencià a tots els nivells: institucional, territorial, professional i tecnològic. En contar-vos la nostra experiència, haurém d'advertir-vos d'allò que deia Fuster: a les persones no ens han donat la facultat del llenguatge per explicar-nos, sinó per justificar-nos, i d'això potser que es tracte finalment: de justificar i defensar una política arxivística per a un territori, la qual tenim contrastada i funciona amb dignitat d'acord amb els pressuposts de què disposa. I d'aquesta justificació, qui haja de traure conseqüències polítiques, administratives o culturals, que les traga, i qui tinga el poder de decidir, que l'use com millor sàpia i convinga. Al nostre criteri, no hi ha hagut fins ara, a la nostra Comunitat, una política autonòmica ajustada a les necessitats dels seus arxius municipals. Disculpem la sinceritat, però la Conselleria de Cultura ha viscut durant molts anys d'esquena als arxius dels pobles, amb pocs diners i menys idees encara, amb criteris arcaics, lents i estèrils. Per això, és motiu d'alegria constatar a hores d'ara uns senyals de canvis i de reflexions. Ja era temps! El nostre cas tampoc no s'ha de prendre com cap evangeli o manual. Hi ha altres experiències millors en altres països i autonomies, i nosaltres som conscients també que no hem inventat res de l'altre món. Però si volem reivindicar l'atreviment que hem tingut, no exempt d'esforç, en bastir unes formes i unes fórmules a la nostra mida, a la dels valencians, que responen als nostres interessos i que s'ajusten a les exigències de la nostra gent i que funcionen, a pesar de les grans administracions, que no saben quina posició prendre davant un projecte vàlid en el plantejament, però inoportú políticament. Aquesta és la diferència que ens separa d'altres experiències. Mentre altres vehicles (administracions autonòmiques o diputacions) són poderosos i potents, el nostre és terriblement voluntari i pobre. Què vol dir o què és comarcalitzar arxius municipals des de la Safor, la Vall d'Albaida, la Marina Alta i la Costera? Senzillament, vol dir donar solucions i respostes ajustades a la realitat arxivística dels pobles. Tothom sap que els municipis menuts mai no podran resoldre els mateixos problemes que es plantegen en els grans, però en menor escala. És inevitable perquè l'arxiu és consubstancial a l'activitat política i l'activitat administrativa municipal. D'ací la frustració teòrica que haurien de tindre davant un repte per a la superació del qual no disposen de diners ni de mitjans suficients. Com que no poden tindre arxiviers tots aqueixos pobles menuts, allò que hem fet els de Dénia, Gandia i Xàtiva ha estat solidaritzar-nos. Resolt mínimament el nostre sistema arxivístic local, vam considerar just pensar en fórmules de col·laboració i vam recórrer a la solució que en altres territoris començava a aplicar-se amb més o menys eficàcia: parlem de la comarcalització. Vam assumir en definitiva el problema obligats també per la coherència del paper d'administració central comarcal que té la ciutat, sobretot perquè no hi havia ningú més dispost a fer-ho, contràriament al que passava, per exemple a les Diputacions de Sevilla o Barcelona, com hem dit adés. A casa nostra, almenys a la província de València, el paper de la Diputació en els arxius i biblioteques no és el desitjable. És per posarse a plorar. No hem vist mai una administració, maternal podríem dir, que tot i l'eslògan "ajuntament d'ajuntaments", tinga en tan poca consideració aquesta matèria dels seus fills i en siga tan "irresponsable". A Alacant, des de fa anys, la seua Diputació ha tingut més intervencions sobre els pobles, en la línia que més endavant veurem. A les nostres comarques, en canvi, va ser gràcies a les mancomunitats de municipis i a uns convenis amb la Generalitat Valenciana que vam posar en marxa la possibilitat de fer arribar un professional dels arxius a cada poble, amb la qual cosa es creava la figura d'arxiver itinerant. Amb tots els

de la Safor

25 / MONOGRÀFIC / Arxius comarcals i mancomunitats

**UNA POLÍTICA
CONCRETA PER
A ARXIUS,
POBLES I
COMARQUES**

26 / MONOGRÀFIC / Arxius comarcals i mancomunats

Triptic de presentació del Servei Comarcal de la Safor per al XIV Congrés Internacional d'Arxius de Sevilla

preparatius enlestits: estudis previs, metodologia, eines, personal, - començaren els treballs als municipis: neteja, classificació, ordenació i catalogació dels locals i dels documents, mitjançant un ordinador portàtil, que al final de cada sessió vessaria la informació a l'ordinador de consulta del municipi, i mensualment al central comarcal, mantenint sempre els disquets de treball com a còpia de seguretat diària. A la Safor, el temps faria, finalment, que posat al dia el treball històricament ajornat, els arxiviers - en la majoria de pobles - acabaren fent una tasca, simple i alhora clau, de manteniment de l'arxiu i d'incorporació de nous documents. Això mateix permetria reconduir el treball vers la confecció d'índexs, elaboració de guies o, i fins i tot, vers la dedicació a la funció educativa i cultural; així com al tractament global i la divulgació del Patrimoni documental de cada localitat.

En les comarques més recentment incorporades, encara s'han de resoldre problemes heretats, però el camí, evidentment, roman ja obert. Comarcalitzar no era solament resoldre als secretaris i als alcaldes les qüestions merament tècniques (que ja és important): a nivell intra-comarcal estaven desplegant-se dos processos paral·lels. D'un costat, en centralitzar els instruments de descripció al Centre Comarcal d'Arxius, els investigadors s'estalviaven desplaçaments innecessaris. De l'altre, els arxiviers itinerants estaven organitzant les sèries que catalogaven perquè foren microfilmades al Centre Comarcal. En aquesta tasca ens separàvem definitivament d'altres fórmules peninsulars de comarcalitzar, les quals, sovint, impliquen una centralització efectiva dels fons originals (amb la consegüent 'pèrdua' del patrimoni històric a nivell local) però també de la fórmula emprada per la Diputació alacantina i pel servei d'arxius de la Generalitat. Aquestes entitats traslladaven els documents a Alacant i València per catalogar-los i tornar-los als municipis: una via, al nostre entendre, quasi tan equivocada com aquella anterior d'enviar personal becatari als pobles, per la senzilla raó que cap de les dues no contempla un manteniment i una vida quotidiana dels arxius. En tot cas, el paper del centres comarcals caldrà ser millor definit. A hores d'ara, a la Vall d'Albaida, aquest funciona amb independència de l'Arxiu Històric d'Ontinyent. En canvi, a la Safor, a la Marina i a la Costera, la fusió entre arxius històrics i centre comarcal presenta avantatges funcionals i econòmics importants en evitar duplicitats: sobretot de cara a la ciutadania. Si voluntàriament vam començar també una tasca d'importació d'informacions, tot microfilmant els fons dels grans arxius que tenien seccions referides a les nostres comarques, com és el cas, sobretot, dels papers dels ducs Borja a la secció Osuna de l'AHN. Darrerament, i amb una col·laboració estreta de la Generalitat Valenciana, s'han microfilmats o digitalitzats els documents dels senyors de Beniarjò, Palma i Ador (dins dels fons dels ducs de Medinaceli) així com l'arxiu dels comtes de Ròtova, que afecta set pobles de les comarques de la Safor, la Marina, l'Alcoià i la Costera. A això se sumava la compra d'arxius privats, com era el cas del marquesat de Jura-Real, i la microfilmació a Gandia d'altres, també privats, localitzats pels arxiviers itinerants. Finalment, començarem a recuperar arxius institucionals com el de l'antiga Comandància de Marina situada al port de Gandia o públics com l'arxiu d'imatges de la televisió comarcal de la Safor. Tot i que apressadament, hauríem de passar ja al segon apartat del que hem parlat al principi: Quina incidència ha de tindre tota aquesta iniciativa en el panorama arxivístic valencià o, si resumim molt, de què servirà. Estem massa acostumats a reflectir en les reunions i congressos d'arxius el panorama més negre - per part dels professionals - o bé la visió idíl·lica però molt sovint distanciada de la realitat, que ens transmeten els responsables polítics. A això s'afegeix el fet que els nous arxiviers i arxivieres es formen amb beques i contractes precaris, per acabar canviant de vocació, a la vista de les escassíssimes oportunitats laborals que tenen. Pitjor encara, a molts i moltes de nosaltres se'ns apaga la il·lusió lentament, maldant per buscar la millor i més perfecta classificació d'uns fons que ningú no demana, i amb això perdem grans oportunitats d'incorporar-nos a les polítiques municipals més dinàmiques i més útils. Per eixir d'aquesta boira calen dues coses: primer hem de ser capaços de generar projectes substanciosos d'indubtable justificació. Hem de fer "política" d'arxius. La comarcalització té, doncs, una primera utilitat que fins i tot pot semblar corporativista: la d'assegurar un cert futur als joves companys sense feina, a tots aquells becaris i contractats temporals que es queden "penjats" (sense feina) quan s'acaben els pressuposts. Però hi ha un altre avantatge: la comarcalització no solament permet sinó que requereix impulsar i desenvolupar les noves tecnologies aplicades a l'arxivística. Fins ara hem desplegat formes que se'ns han quedat encotillades. Cal passar dels ordinadors portàtils al desplegament d'una xarxa de connexió entre arxius a través d'internet, dotada de claus d'accés per a clients i vies segures de transport de dades entre professionals de la informació. Resta pendent, així mateix, la confecció de planes Web i la digitalització de fons, seguint l'exemple de Vila-real o Ibi, amb l'avantatge que tota població, per menuda que fora, hi seria present. Evidentment, hi ha mancances encara, però l'impuls és viu i les necessitats cobertes són ben òbvies. Caldrà definir amb més precisió els papers de les diferents administracions implicades (municipals, comarcals, autonòmiques) i ajustar millor la situació laboral i professional d'un arxiviers en itinerància permanent per definició. Aquests haurien de ser reconeguts pels municipis com a tècnics, de la mateixa manera que un aparellador o un enginyer. Al capdavall, tractem de copsar dues atencions: la primera, la dels arxiviers i les arxivieres, perquè tenim molts aspectes per revisar i resoldre en benefici general de la professió i dels deixebles nous vocacionals. L'altra que és menester reclamar és la dels responsables polítics. No solament han de desitjar ajudar-nos, sinó que deuen fer-ho, i que això signifie ajudar-se a ells mateixos també, pagar la mala consciència o aprofitar de retruc altres oportunitats. No importarà, perquè ajudaran així el propi país i la societat que diuen servir. Caldrà, per tant, buscar la manera o les maneres d'atendre el mig miler llarg de municipis que conformen la nostra comunitat i desplegar una veritable política territorial valenciana d'arxius.

Arxiu de Simat de la Valldigna. Llibre de festes patronals, Simat de la Valldigna, juliol 2004. Autor Gonsal Benavent.

395/10

Arxiu municipal de Simat de la Valldigna

FESTES
SIMAT DE LA VALLDIGNA '04

L'Arxiu Municipal el podrien definir com el conjunt de documents generats per l'administració municipal en la gestió política i administrativa de llurs competències dins l'àmbit territorial propi.

1. INTRODUCCIÓ

S'ha dit moltes vegades que els arxius van units a la història de l'home, i que l'existència d'aquest és part de la memòria de la totalitat dels pobles de l'antiguitat.

Així, hom podria dir que els arxius han existit i han assolit major rellevància en la mesura que els pobles s'han fet més cultes. Així doncs, els arxius són memòries col·lectives, formats pels documents organitzats i classificats per donar un servei tant a la institució de la que emana (ajuntament en el cas dels arxius municipals), com a la comunitat a la que pertany (poble, localitat o ciutat).

Els Fons dels arxius els formen documents que són el resultat de l'activitat humana, testimoni i informació de la vida de les persones i les institucions, que donen fe dels actes jurídics, administratius, comercials, familiars, etc. al llarg del temps; i que d'aquesta manera, tota aquesta documentació formarà la memòria col·lectiva d'una agrupació social determinada, poble, ciutat, país, etc.

I què entenem per Arxiu?, doncs podrien dir, que és el complex orgànic de documents acumu-

lats per una institució com a resultat de la seua activitat i conservat organitzadament per la utilitat administrativa, i que després de transcorre els terminis legals estipulats adquireix un valor històric.

L'Arxiu Municipal el podrien definir com el conjunt de documents generats per l'administració municipal en la gestió política i administrativa de llurs competències dins l'àmbit territorial propi; de tal manera que l'arxiu municipal s'estructura com un departament existent a les corporacions locals per tal de conservar la documentació produïda, custodiar-la i servir-la a la institució i als ciutadans. I per a que l'arxiu puga complir llurs funcions, cal inevitablement, que romandre organitzat, val a dir: amb el fons documental classificat, ordenat, informatitzat i que dispose d'instruments descriptius.

2. DADES GENERALS DE L'ARXIU

2.1. A l'Arxiu Municipal de Simat actualment hi ha, com a unitats d'instal·lació, 305 caixes que ocupen 50 metres lineals, dintre d'una superfície de 70 metres quadrats.

30

FESTES

SIMAT DE LA VALLDIGNA'04

- 2.2. La datació del Fons Documental catalogat es: 1905-2001.
- 2.3. El Fons documental es troba a l'Arxiu Municipal, dins del local que ocupa tota la 3a planta de l'ajuntament; i que després de la reforma i ampliació de l'edifici, s'ha convertit en un dels arxius de la Safor que millor condicions reuneix per a la conservació i custòdia de la documentació municipal.
- 2.4. La documentació més antiga correspon al *Padro d'habitants de 1905* (Sig. 56/1); mentre que, entre els documents més interessants, cal destacar els Expedients de Personal de 1939 a 1953 (Sig. 273/1)
- 2.5. Es disposa d'un Inventari de 1872-73 i un altre de 1945.
- 2.6. Les Sèries documentals més significatives, amb les seves dades extremes, que hi ha classificades ara per ara a l'arxiu són: *Actes de Ple* (des de 1936); *Padró d'habitants* (des de 1905); *Eleccions* (des de 1936); *Quintes* (1936-1990); *Llicències d'Obres* (des del 947), *Correspondència* (des de 1941). *Contractació d'Obres i Serveis* (des de 1955); *Requisita militar* (1946-1947); *Cultura* (des de 1992); *Serveis Agropecuaris* (des de 1994).
- 2.7. Simat s'incorpora en 1998 al Servei Comarcal d'Arxius de la Mancomunitat de Municipis de la Safor, amb dos visites mensuals de l'arxiver comarcal, que realitza les tasques de catalogació, informatització i manteniment periòdic de l'arxiu, tenint a hores d'ara 4713 fitxes descriptives informatitzades. Cal tenir en compte, per altra banda, la gran rendibilitat d'aquest servei mancomunat, ja que per una quantitat anual quasi simbòlica es dona un servei setmanal complet mitjançant el recurs de satisfer les demandes de recerques per telèfon, a més de les dos visites periòdiques concertades.
- 2.8. Per aquest any 2004, Simat ha incrementat en un mòdul més la prestació del Servei mancomunat, per tal d'accelerar el procés de catalogació del seu fons documental; ja que, actualment es troba catalogat el 30% del fons documental dipositat als compactes, amb açò, les hores de dedicació del tècnic d'arxius de la Mancomunitat, a l'Arxiu Municipal de Simat, passa a ser de les 8 hores mensuals anteriors, a les 12 hores totals actuals. Els dies de visita son dos dijous alterns al mes, de 8'30h. a 14'30h.

Simat de la Valldigna, juliol de 2004
GONÇAL BENAVENT

Són autors del treball: Gonçal Benavent, Mercè Fornés, Àlvar Garcia i Jesús E. Alonso

El Servei Comarcal d'Arxius de la Safor presenta una guia sobre el seu fons

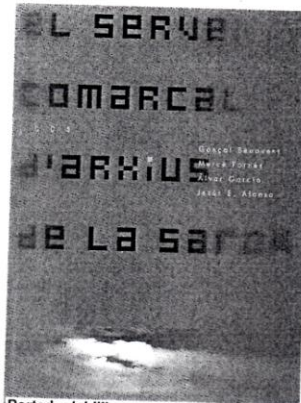
ALEXANDRE RUIZ I GADEA

Recentment era presentat un llibre-guia, editat per la Mancomunitat de Municipis de La Safor i la Generalitat Valenciana, sobre el que ha estat un bon grapat d'anys de treball d'un ample equip de persones que s'han afanyat per posar al dia i en bon ús els arxius històrics i administratius de la nostra comarca, amb la creació del Servei Comarcal d'Arxius de La Safor concebut i desplegat, inicialment, com a pioner al País Valencià

Els autors —Gonçal Benavent, Mercè Fornés, Àlvar Garcia i Jesús E. Alonso— deixen palès que el nostre patrimoni històric documental tinga un estat de salut acceptable (amb l'excepció notable de Tavernes de Vallidigna) i que els arxius corrents que s'utilitzen dia a dia responen a les necessitats del ciutadà i de la pròpia administració.

En la guia hi ha reflectits els dos grans camps d'actuació del Servei Comarcal d'Arxius. En primer lloc, el treball als pobles, el qual es concreta en una fitxa que reflecteix l'estat de la qüestió als arxius mancomunats, un total de 29, a 31 de desembre del 2002.

En segon lloc es descriuen els serveis i la documentació que es pot localitzar en el Centre Comarcal (Plaça del Rei en Jaume,

Portada del llibre.

10 de Gandia) en microfilm: totes les actes dels plenaries de 30 poblacions de la comarca i documentació procedent dels arxius dels senyors feudals que han senyorejat bona part de la Safor: els ducs de Gandia i comtes d'Oliva, els ducs de Medinaceli (Palma-Ador i Beniarjó) i els comtes de Ròtova (Ròtova i Benirredrà). Finalment, també s'hi reflecteix el primer tram recorregut en la confecció d'una fototeca comarcal, projecte hui en marxa.

Clausura del Curs de Coneixement del Medi Marí al Col·legi Joan XXIII

ALEXANDRE RUIZ I GADEA

El passat 3 de juny va tindre lloc la clausura del curs de Coneixement del Medi Marí dut a terme entre l'Escola de Vela del Reial Club Nàutic de Gandia i el Col·legi Públic Joan XXIII del Grau.

Les classes, s'han desenvolupat al llarg de l'actual curs escolar entre els/les alumnes de 6é de Primària i han estat complementàries a l'assignatura oficial de Coneixement del Medi.

L'objectiu d'aquest rovedós curs és acostar als/les jòvens estudiants al medi marí, a la seua història, a la seua evolu-

Alumnes de l'Escola de Vela. Curs medi marí.

F. A.R.

ció i sobretot fer-los conscients dels perills que aguaiten a la nostra mar i de les actuacions que entre tots podem realitzar i transmetre per a ajudar a millorar la seua situació mediambiental.

Segons la directora de l'Escola de Vela, Susi Paredes, "el desitjable ara estaria que aquesta iniciativa pugua fer-se extensiva el pròxim curs escolar a tots els col·legis públics de Gandia".

FARMÀCIES DE GUÀRDIA POBLES

juny 2003

Àrea Farmacèutica de Bellreguard. Dissabtes des de les 14,00 H. a dilluns fins les 09,00 H., festius des de les 09,00 H.

31 maig	14 i 15
MIRAMAR	PALMERA
7 i 8	21 i 22
BELLREGUARD (Orts)	LA FONT D'EN CARRÒS
	28 i 29
	DAIMÚS

FARMÀCIES DE GUÀRDIA GANDIA

juny 2003

Informació facilitada per la farmàcia Vicente Bel-lan Mifsud

9 i 22
—Angeles Azcón Malonda. C/ Major, 45. Tel. 962 871 073
10 i 23
—Concepción Meri Úbeda. Avda. Beniopa, 20. Tel. 962 861 672
11 i 24
—Josefa García Miñana. Passeig Germanies, 3. Tel. 962 871 372
12 i 25
—Vicentè Bel-lan Mifsud. C/ S. Vicent Ferrer, 62. Tel. 962 863 840
13 i 26
—Ignacio Martínez Lorente. C/ S. Pere, 38. Tel. 962 861 665
1, 14 i 27
—Fernando Gavilà Gasque. C/ Pintor Sorolla, 22. Tel. 962 860 378
2, 15 i 28
—María Dolores Peiró. Passeig Germanies, 70. Tel. 962 863 610
3, 16 i 29
—Amadeo Vercher Escrihuela. C/ Daimús, 21. Tel. 962 871 196
17 i 30
—Isabel Borràs Margarit. C/ Nou d'Octubre, 56. Tel. 962 865 542
4
—Marisa Peiró Blanco. Passeig Germanies, 15. Tel. 962 871 277
5, 18
—Juan Peña Llígona. Avda. Alacant, 23. Tel. 962 871 837
6, 19
—José Casamayor Sañudo. C/ Major, 2. Tel. 962 872 296
7, 20
—Julia Martínez Morant. C/ Algepseria, 93. Tel. 962 869 245
8, 21
—Pilar Pérez Máñez. C/ Benissuay, 11. Tel. 962 860 084

Article Gonsal Benavent

DESTRUIR I CONSERVAR, A TAVERNES

Fa uns dies eixia a la llum el fet que a l'Ajuntament de Tavernes s'han escampat un seguit de contenidors per l'administració municipal per tal d'arreglar documents que hauràn de ser destruïts en raó de la confidencialitat de les dades que s'hi contenen.

La idea és bona i ja es practica en altres administracions, però tot seguit ens assalten un seguit de preguntes. La primera: no contrasta aqueix interès amb la probable desídia de l'Ajuntament de la Vall a l'hora de mantenir en condicions adients el seu preciós arxiu històric? Quins són els criteris que s'aplicaran? Certament, la conservació i destrucció de documents és un tema molt delicat que correspon gestionar a professionals dels arxius: té Tavernes arxiver/a municipal? Compleix Tavernes la llei d'arxius de 2005, de la Generalitat Valenciana, que obliga a tenir servei d'arxius els municipis de més de 10.000 habitants? Perquè, sense tenir personal especialitzat, Tavernes va abandonar el servei comarcal d'arxius de la Safor, el qual actua eficientment a la resta dels pobles de la Valldigna, - Barx, Simat i Benifairó-?

Poden haver centres de salut sense metges? o escoles sense mestres? Com és que pot haver un arxiu tan important sense arxiver/a? Quin futur podem esperar si no tractem adequadament els documents d'ara que seran la memòria escrita dels nostres descendents?

Tant de bo que aquest pla integral de protecció de dades estiga meditat i ben executat, però, existeix a Tavernes una comissió especialitzada en la selecció documental, la qual hauria d'establir quines tipologies documentals s'han de conservar i quines no, i per quant de temps? Té Tavernes un pla integral de gestió documental que defineix aquests paràmetres? Estan identificades les sèries que cal de transferir a l'arxiu i les que no, de forma periòdica?

Si és així, ens felicitem, però si no és així, pensem que caldria començar la cosa pels fonaments i no pel teulat. Prendre cura del patrimoni històric documental és la primera qüestió i establir uns **criteris** professionals per a guardar i tirar, el corollari d'això mateix i el d'una gestió moderna i eficaç.

Gonçal Benavent i Jesús E. Alonso, arxivers.

Horari de l'arxiver Gonçal Benavent, any 2010.

		HORARI 2010											
		Servei Mancomunat d'Arxius						Gonçal Benavent					
		VACANCES: mes d'AGOST											
DIES	P O B L E S	HORES	GENER	FEBRER	MARÇ	ABRIL	M A I G	J U N Y	JULIOL	SETEM.	OCTUBRE	NOVEM.	DESEM.
Dil.	P O T R I E S (3 mòduls)	8-14	4, 18	1, 15	1, 15,	5, 19	3, 17	7, 21	5, 19	6, 20	4, 18	8, 22, (30)	(...), 20
Dil.	P I L L E S (2 mòduls)	8-12	11, 25	8, 22	8, 22	12, 26	10, 24	14, 28	12, 26	13, 27	11, 25	15, 29	13, 27
Dil.	G U A R D (1 mòdul)	12-14	11, 25	8, 22	8, 22	12, 26	10, 24	14, 28	12, 26	13, 27	11, 25	15, 29	13, 27
Dim arts	A L M O I N E S (3 mòduls)	8-14	12, 26	9, 23	9, 23	13, 27	11, 25	8, 22	13, 27	14, 28	19, (28)	9, 23	14, 28
Dim arts	A L F A U I R (2 mòduls)	8-10 8-14	5, 19	2, 16	2, 16	6, 20	4, 18	1, 15	6, 20	7, 21	5, 19	2, 16	7, 21
Dim arts	C A S T E L L (1 mòdul)	10-14	5	~~4~~	2	6	4	1	6	7	5	2	7
Dim mec	R O T O V A (3 mòduls)	8-14	13, 27	10, 24	10, 24	14, 28	12, 26	9, 23	7, 21	1, 15	6, 20,	3, 11	1, 22
Dim	B E N I F A I R O (3 mòduls)	8-14	20(+ves)	3, 17	3, 17	7, 21	5, 19	2, 16	14, 28	8, 22	13, 27	10, 24	15, 29
Dij	L A F O N T	10-14	14	11	11	8	13	10	8	9	14	11	9
Dij	A R X I U H I S T O R I C	10-14	21	18	18	22	20	17	22	23	21	18	16
Dij	M A N C O M U N I T A T (Coordinaçió)	8-14	7, 28	~~X~~ , 25	4, 25, , 30, 31	1, 29	6, 27, 31	3, 24, 29, 30	1, 15, 29, 30	2, 16, 29, 30	7, 29,	4, 25, 30	2, 30
Dij	S I M A T (3 mòduls)	8-14	8, 12 15, 29	5, 19 12, 26	5, (29)	9, 23	7, 21	4, 18	2, 16	3, 17	1, 15	5, 19	3, 17
Dij	B A R X (3 mòduls)	8-14	15, 29 8, 22	12, 26 5, 19	12, 26	2, 30	14, 28	11, 25	9, 23	10, 24	8, 22,	12, 26	10, 23

MANCOMUNITAT DE MUNICIPIS DE LA SAFOR